

2001. évi LXIV. törvény

a kulturális örökség védelméről¹

Hatályos: 2024. 05. 17. – 2024. 09. 30.

Az Országgyűlés

– felismerve, hogy kulturális örökségünk hazánk múltjának és jelenének pótolhatatlan, egyedi és meg nem újítható forrása, a nemzeti és az egyetemes kultúra elválaszthatatlan összetevője;

– abból a célból, hogy a nemzeti és az egyetemes történelem során felhalmozott kulturális örökség feltárásának, tudományos feldolgozásának, megóvásának, védelmének, fenntartható használatának és közkinccsé tételének törvényi feltételeit megteremtse;

– annak érdekében, hogy a nemzeti és az egyetemes kulturális örökség megőrzésére irányuló tevékenységeket szabályozza, a feladatokat meghatározza, és tovább egyszerűsítse, hatékonyabbá tegye a hatósági eljárásokat, illetőleg a kiemelkedő jelentőségű kulturális értékek állami tulajdonba kerülését elősegítse,

a következő törvényt alkotja:

I. RÉSZ

ÁLTALÁNOS RENDELKEZÉSEK

1. § (1)² E törvény hatálya a kulturális örökség elemeire, valamint az ezekkel kapcsolatos minden tevékenységre, személyre és szervezetre terjed ki.

(2)³ A kulturális örökség e törvény szerinti védelme nem érinti az annak elemein más jogszabályok alapján fennálló védettséget.

2. § E törvény hatálya nem terjed ki

a)⁴ a természet védelméről szóló [1996. évi LIII. törvényben](#) és az épített környezet alakításáról és védelméről szóló [1997. évi LXXVIII. törvényben \(a továbbiakban: Étv.\)](#) szabályozott kérdésekre,

b)⁵ a köziratokról, a közlevéltárakról és a magánlevéltári anyag védelméről szóló [1995. évi LXVI. törvény \(a továbbiakban: Ltv.\)](#) hatálya alá tartozó iratokra, szervezetekre és személyekre az e törvény 3–5. §-aiban, a 6. §-ban, a 7. § 9–11., 24–25. és 46. pontjában, a 46–62. §-aiban, a 63. § (2), (4)–(6) bekezdéseiben, a 64–66. §-aiban, a 68–73. §-aiban, a 75. §-ban, a 76. § (1) bekezdésében, a 79–86. §-aiban, a 89. §-ában, a 91. §-ban, a 93. §-ban foglaltak kivételével.

c) viszonyosság esetén a diplomáciai mentességet élvező külföldi állampolgárok tulajdonában levő, külföldről behozott kulturális javakra.

3. § A kulturális örökség védelme érdekében a köz- és magáncélú fejlesztéseket – így különösen a terület- és településfejlesztés, terület- és településrendezés, környezet-, természet- és tájvédelem és az ezzel kapcsolatos beruházások tervezését – e védelemmel összhangban kell végezni.

4. § (1)⁶ A kulturális örökség a nemzet egészének közös szellemi értékeit hordozza, ezért megóvása mindenkinek kötelessége. Tilos a kulturális örökség elemeinek veszélyeztetése, megrongálása, megsemmisítése, meghamisítása, hamisítása.

(2) A kulturális örökség elemeit tudományos módszerekkel kell felkutatni, számba venni, értékelni, az utókor számára megőrizni és hozzáférhetővé tenni.

(3)⁷ A kulturális örökség elemeinek e törvény szerinti felderítése és kutatása csak e törvény rendelkezései és külön jogszabály alapján végezhető.

5. § (1)⁸ A kulturális örökség védelme közérdek, megvalósítása közreműködési jogosultságot és együttműködési kötelezettséget jelent az állami és önkormányzati szervek, a nemzetiségi szervezetek, az vallási közösségek, a civil és gazdálkodó szervezetek, valamint az állampolgárok számára.

(2) A nemzetközi együttműködésben a nemzetközi szerződésekkel összhangban érvényesíteni kell a határokon túli magyar vonatkozású kulturális örökség, és a más nemzetek hazánkban található kulturális örökségének védelmét.

5/A. §⁹

5/B. §¹⁰

5/C. §¹¹

6. §¹² (1) A kulturális örökség védelméért felelős miniszter (a továbbiakban: miniszter) a kulturális örökség védelmének keretében

a)¹³ ellátja a védelem összehangolását és szakmai irányítását, ágazati felügyeletét, továbbá

b) irányítja a kulturális örökség védelmével összefüggő feladatokat ellátó, kormányrendeletben meghatározott eljáró hatóságot (a továbbiakban: hatóság).

(2)¹⁴ A kulturális örökség védelmére vonatkozó, jogszabályban meghatározott feladatok ellátásában jogszabályban kijelölt örökségvédelmi szerv működik közre.

(3)¹⁵ A hatósági és egyéb szakmai döntések előkészítését jogszabályban meghatározottak szerint örökségvédelmi tanácsadó testületek segítik.

(4)¹⁶ A kulturális örökség védett elemeinek megóvását, tudományos kutatását és értékelését a jogszabályban kijelölt örökségvédelmi szerv jogszabályban meghatározottak szerint szakértői szolgáltatásokkal segíti elő.

(5)¹⁷ Műemlékkel kapcsolatos építésügyi hatósági eljárásban – törvényben vagy kormányrendeletben meghatározott beavatkozás, illetve tevékenység esetén, a területi építészeti-műszaki tervtanács kijelölésének esetét kivéve – a (3) bekezdés szerinti tanácsadó testületként a központi építészeti-műszaki tervtanács jár el, amelynek véleményét az építésügyi és építésfelügyeleti hatóság az eljárása, döntése meghozatala során bizonyítékként veheti figyelembe. A műemlékkel kapcsolatos eljárásban a központi építészeti-műszaki tervtanács tagja a Magyar Művészeti Akadémia által delegált tag is.

Értelmező rendelkezések

7. §¹⁸ E törvény alkalmazásában:

1. *Beruházó*: beruházási, fejlesztési, bontási, helyreállítási vagy felújítási tevékenység engedélyezését kérelmező vagy azt végző természetes vagy jogi személy, illetve gazdasági társaság vagy annak megbízottja vagy felhatalmazottja, akinek érdekében az elvégzendő földmunka vagy a nyilvántartott régészeti lelőhely bolygatása szükségessé vált.

2. *Elfedés*: a feltárással nem kerülő régészeti lelőhely, lelőhelyrész fizikai védelmét jogszabályban meghatározott módon biztosító műszaki megoldások régészeti megfigyelés mellett történő megvalósítása, amelyek visszabonthatóak, az esetleges későbbi, teljes felületű feltárás lehetőségét nem csökkentik vagy akadályozzák.

3. *Előzetes régészeti dokumentáció*: valamely terület régészeti érintettségének tisztázására, a régészeti örökség elemeire vonatkozó ismeretek (különösen a lelőhely jellegének, korának, kiterjedésének és intenzitásának) megszerzésére és pontosítására szolgáló, valamint az ebből következően elvégzendő régészeti feladatellátás formájának, idő- és költségvonzatainak meghatározásához hozzájáruló, az ismert adatok és források feldolgozásával, a lelőhely állapotában maradandó változással nem járó műszeres lelőhely-, illetve leletfelderítés, terepbejárás és próbafeltárás alkalmazásával készült dokumentum.

3a.¹⁹ *Értékmeghatározó szakértői vizsgálat*: a műemléki szakértő által elkészített építéstörténeti tudományos dokumentáció és műemléki értékleltár alapján a műemlék értékhordozó elemeinek, alkotórészeinek, tartozékainak és beépített berendezési tárgyainak részletes meghatározása.

4.²⁰ *Fenntartható használat*: a védett kulturális örökség olyan módon történő használata – ideértve a kármegelőző és kárcsökkentő tevékenységeket is –, amely nem haladja meg a szakmailag indokolt mértéket és nem vezet az örökség elemeinek állapotromlásához, így biztosítva fennmaradásukat a jelen és jövő nemzedékek számára.

4a.²¹ *Földmunka*: a földfelszíntől számított 30 centimétert meghaladó, kézi vagy gépi erővel végzett beavatkozás, beleértve a tereprendezést, depó, feltöltés, töltés kialakítását.

5. *Gazdálkodó szervezet*: a polgári perrendtartásról szóló törvény szerinti gazdálkodó szervezet.

6. *Gyűjtemény*: gyűjtői tevékenység eredményeként létrejött, ritkaságából vagy jellegéből adódóan különös jelentőséggel bíró javak összessége, amelynek egységességében megnyilvánuló kulturális értéke meghaladja egyes darabjainak együttes értékét.

7.²² *Hadtörténeti örökség*: 1711 utáni hadszíntér, csatatér, védelmi létesítmény, egyéb katonai objektum vagy hadi emlék, különösen harci repülőgép, kerekas vagy láncaltapas harcjármű és egyéb katonai fegyverrendszerek, fegyverek, felszerelés és egyenruha elemei, továbbá azok együttese (a továbbiakban együtt: hadtörténeti örökségi elem).

8. *Kiemelt nemzeti emlékhely*: a nemzet és a magyar állam történelmében kiemelkedő jelentőségű nemzeti emlékhely, amelyet az Országgyűlés törvénnyel kiemelt nemzeti emlékhellyé nyilvánít.

9.²³ *Közgyűjtemény*: az állam, a helyi önkormányzat, valamint a nemzetiségi önkormányzat, a köztestület és a közalapítvány fenntartásában működő vagy általuk alapított könyvtár, levéltár, muzeális intézmény, kép- és hangarchívum. A jogi személyiséggel rendelkező vallási közösség kérelmére ezekkel azonos elbírálás alá kerülhetnek a jogi személyiséggel rendelkező vallási közösség, vagy az egyházi jogi személy fenntartásában működő, állami nyilvántartásba vett gyűjtemények (könyvtár, levéltár, muzeális intézmény, kép- és hangarchívum).

10. *Kulturális javak*: az élettelen és élő természet keletkezésének, fejlődésének, az emberiség, a magyar nemzet, Magyarország történelmének kiemelkedő és jellemző tárgyi, képi, hangrögzített, írásos emlékei és egyéb bizonyítékai – az ingatlanok kivételével –, valamint a művészeti alkotások.

11.²⁴ *Kulturális örökség elemei*: a régészeti örökség, a hadtörténeti örökség régészeti módszerekkel kutatható elemei, a műemléki értékek, a nemzeti emlékhely, a kiemelt nemzeti emlékhely és annak 61/I. § (3a) bekezdése szerinti településképvédelmi környezete, valamint a kulturális javak.

12. *Kulturális örökség elemeinek kutatása*: a kulturális örökség elemeire vonatkozó, annak pótolhatatlan forrásértékét feltáró, tudományos módszereket alkalmazó, roncsolásmentes vagy roncsolásos beavatkozással járó eljárás.

12a.²⁵ *Magyar emlékpont*: olyan, az egyetemes vagy a nemzeti közemlékezetben kiemelkedő helyet elfoglaló személlyel összefüggésben meghatározó jelentőséggel bíró helyszín, amelyet a Nemzeti Emlékhely és Kegyeleti Bizottság (a továbbiakban: Bizottság) emlékponttá nyilvánít.

13.²⁶ *Megelőző feltárás*: írásbeli szerződés alapján, tudományos módszerrel végzett régészeti feladatellátás (régészeti megfigyelés, próbafeltárás, teljes felületű feltárás), amely a földmunkával járó beavatkozások, fejlesztések, beruházások által érintett, nyilvántartott régészeti lelőhelyek feltárására irányul.

14. *Mentő feltárás*: régészeti emlék vagy lelet régészeti feltáráson kívüli, váratlan előkerülése során alkalmazandó, a közvetlenül érintett elemek szakszerű megmentésére irányuló azonnali beavatkozás.

15.²⁷ *Műemlék*: olyan közhiteles nyilvántartásban nyilvántartott műemléki érték, amelyet miniszteri döntéssel, határozattal vagy e törvény alapján miniszteri rendelettel védetté nyilvánítottak.

16.²⁸ *Műemlékfenntartás*: a műemlék rendeltetésszerű és biztonságos, méltó (eszmei értékével összhangban álló) használatához, illetve védett értékei megőrzéséhez szükséges üzemeltetés és ennek során a jókarbantartás teljesítése, állagmegóvási beavatkozások elvégzése, valamint a műemléki helyreállítás.

17.²⁹ *Műemléki érték*: minden olyan építmény, történeti kert, történeti temetkezési hely, vagy műemléki terület, valamint ezek maradványa, továbbá azok rendeltetésszerűen összetartozó együttese, rendszere, amely hazánk múltja és a magyar nemzet vagy más közösség hovatartozás-tudata szempontjából országos jelentőségű történeti, művészeti, tudományos és műszaki emlék alkotórészeivel, tartozékaival és beépített berendezési tárgyaival együtt, vagy egyes nevesített értéke vonatkozásában.

18.³⁰ *Műemléki helyreállítás*: a jókarbantartási vagy az állagmegóvási feladatokon túlmenő, a műemlék egészét vagy részét érintő felújítás, részleges vagy teljes visszaállítást célzó építési tevékenység vagy restaurálás.

19. *Műszeres lelőhely- és leletfelderítés*: a légi felvételezés, a föld és víz alatti építmények és tárgyak vagy azok maradványainak, lenyomatainak geofizikai úton történő felmérése, a fémkereső műszerrel (detektorral) végzett lelettérképezés vagy -gyűjtés, geodéziai felmérés, és minden egyéb műszerrel folytatott olyan tevékenység, amely régészeti lelőhelyek vagy leletek felderítésére irányul.

20.³¹ *Nagyberuházás*: az alábbi, földmunkával járó beavatkozás, fejlesztés, beruházás:

a) a bruttó 500 millió forintos értékhatárt meghaladó teljes bekerülési költségű beruházás,

b)³²

c) a Nemzeti Infrastruktúra Fejlesztő Zrt. által kezelt beruházás,

d)³³ a védmű-, töltés- és a 2500 hektár alapterületet meghaladó árapasztó- vagy árapasztó tározó-építés, vagy

e) azon közérdekű célú beruházás, amelynek megvalósítása érdekében a kisajátításról szóló törvény szerint kisajátítást végeztek.

21. *Nemzeti emlékhely*: a nemzet történelmében meghatározó jelentőséggel bíró helyszín, amely a magyar nemzet, illetve a magyar és az ország területén élő nemzetiségek összetartozását erősítő és identitásképző jellegénél fogva a nemzet önképében kiemelkedő fontossággal bír, továbbá amely országos jelentőségű állami megemlékezés színhelye lehet, és amelyet az Országgyűlés törvénnyel nemzeti emlékhellyé nyilvánít.

21a.³⁴

21b.³⁵ *Nevesített műemléki érték*: értékmeghatározó szakértői vizsgálat alapján megállapított és közhiteles nyilvántartásban szereplő érték, amely a védetté nyilvánítást megalapozza; a nevesítés a műemléki érték egészére vagy annak egyes elemeire – ideértve alkotórészeire, tartozékára, beépített berendezési tárgyaira – terjed ki.

22.³⁶

23. *Nyilvántartott régészeti lelőhely*: a közhiteles nyilvántartásba vett, e törvény alapján általános védelem alatt álló régészeti lelőhely.

24. *Örökségvédelmi felügyelet*: a 46. § hatálya alá nem tartozó kulturális örökségi elemek megóvásának, fejlesztésének, fenntartható használatának hatósági felügyeleti eszközökkel, továbbá hatósági eszközökön kívüli, elsősorban tanácsadással és feladatellátással történő elősegítése.

25.³⁷ *Örökségvédelmi többletköltség*: a kulturális örökség védett elemein végzett kutatási, restaurálási vagy helyreállítási munkák olyan – az értéknövekedéssel csökkentett – költségei, amelyeket a hatóság írt elő vagy rendelt el, valamint amit a tulajdonos kezdeményezésére a hatóság annak elismer, és amelyek a védettség hiányában a fenntartással kapcsolatban egyébként nem merültek volna fel.

26. *Próbafeltárás*: a régészeti érdekű területek régészeti érintettségének megállapítása, a régészeti lelőhelyek állapotának felmérése, jellegének, térbeli kiterjedésének és rétegsorainak megállapítása, a próbafeltárást követő megelőző feltárás esetén a veszélyeztető források és a megelőző feltárás módjának és mértékének meghatározása vagy a lelőhelyek védelmi fokozatának megállapítása és osztályozása céljából végzett régészeti feltárás.

27.³⁸ *Régészeti bontómunka*: a régészeti örökség elemeinek feltárás keretében történő kibontására és eredeti összefüggéseinek értelmezésére irányuló régészeti tevékenység (felületre bontás, rétegbontás, régészeti emlék bontása, nyelés, metszetek készítése), amely földmunkával járó beavatkozás, fejlesztés, beruházás esetén régészeti feladatellátásnak minősül.

28. *Régészeti emlék*: a régészeti örökség ingatlaneleme.

29. *Régészeti érdekű terület*: valamennyi terület, természetes vagy mesterséges üreg és a vízmedrek azon része, amelyen, illetve amelyben régészeti lelőhely előkerülése várható vagy feltételezhető.

29a.³⁹ *Régészeti feladatellátás*: A földmunkával járó beavatkozás, fejlesztés, beruházás esetén feltárássra jogosult által végzett lelőhely-felderítés és megelőző jellegű, közfeladatként állami vagy önkormányzati fenntartású intézmény által végzett örökségvédelmi tevékenység, melynek szaktevékenységi része a feltárásvezetés, a feltárás dokumentálása, a régésztechnikusi feladatellátás, a leletek elsődleges feldolgozása. Járulékos része a régészeti bontómunka.

30. *Régészeti feltárás*: tudományos módszerrel végzett tevékenység (régészeti megfigyelés, terepbejárás, próbafeltárás, megelőző feltárás, mentő feltárás, tervásatás, műszeres lelet- és lelőhely-felderítés, beleértve a fémkereső műszer használatát), amelynek célja a régészeti örökség elemeinek felkutatása.

31. *Régészeti földmunka*: a régészeti bontómunka kivételével a nyilvántartott régészeti lelőhelyen a régészeti feltárás megvalósítása érdekében végzett, a régészeti feladatellátáshoz kapcsolódó, régészeti szaktevékenységnek nem minősülő, régészeti tükörfelületet kialakító gépi és kézi földmunkák összessége, amely nem foglalja magában a beruházás megvalósítása érdekében végzett földmunkát.

32. *Régészeti korú tárgy*: bizonyítottan gyűjteményben fennmaradt, a kulturális javak körébe tartozó, 1711 előtt keletkezett tárgy.

33. *Régészeti lelet:* a régészeti örökség érzékelt, felfedezett, feltárt – jellegénél fogva – ingó eleme, függetlenül attól, hogy eredeti helyéről, összefüggéseiből, állapotából elmozdult, elmozdították-e vagy sem. Nem minősülnek régészeti leletnek a régészeti korú tárgyak.

34. *Régészeti leletek elsődleges feldolgozása:* a leletek egyedi tisztítása, az állagvédelemhez szükséges mértékű restaurálása, azonosítása, és ennek időtartamára ideiglenes elhelyezése, amely a tudományos-szakmai hozzájárulás és a múzeumba történő végleges befogadás feltétele.

35. *Régészeti lelőhely:* földrajzilag körülhatárolható terület, amelyen a régészeti örökség elemei történeti összefüggéseikben találhatók.

36. Régészeti megfigyelés: a beruházás földmunkájának régész által a helyszínen történő folyamatos figyelemmel kísérése, szükség esetén a régészeti bontómunka elvégzése és dokumentálása.

37. Régészeti örökség: az emberi létnek a föld felszínén, a föld vagy a vizek felszíne alatt és a természetes vagy mesterséges üregekben 1711 előtt keletkezett érzékelhető nyoma, amely segít megismerni az egyetemes kultúrát, az emberiség történetét, kapcsolatát környezetével, valamint hozzájárul az ország területén élt népek és a nemzet történelmének rekonstruálásához, igazolja, bemutatja, alátámasztja népünk eredetét és fejlődését, továbbá amellyel kapcsolatos információszerezés fő forrásai a feltárás és egyéb kutatási módszerek.

38. *Régészeti védőövezet:* a védetté nyilvánított régészeti lelőhely környezete, amely biztosítja annak fenntarthatóságát, megközelíthetőségét, tájképi védelmét.

39. *Tárgygyűjtes:* több elemből álló, egymással lényegileg összefüggő kulturális javak összessége, amely kivételes kulturális jelentőségét ebben az állapotában őrzi, és amely kulturális érték tekintetében meghaladja egyes elemeinek együttes értékét.

40. *Teljes felületű feltárás:* nyilvántartott régészeti lelőhelyen a régészeti örökség elemeinek a földmunkával érintett terület teljes egészén történő feltárása.

41. *Terepbejárás:* minden olyan felszínen végzett kutatás, adatgyűjtés és kiértékelő dokumentálás, amely a régészeti örökség nem ismert elemének felfedezésére vagy a régészeti lelőhely állapotának ellenőrzésére, illetve azonosítására irányul, függetlenül attól, hogy együtt jár-e a leletek összegyűjtésével vagy sem.

42. *Tervásatás:* tudományos célból végzett, tudományos szempontok alapján előre tervezett régészeti feltárás.

43. *Történelmi emlékhely:* a nemzet vagy valamely velünk élő nemzetiség történelmében meghatározó jelentőséggel bíró helyszín, amelyet a Kormány rendelettel történelmi emlékhellyé nyilvánít.

44. *Történelmi városmag:* a mai városok területén található, az eredeti, történelmi városszerkezetet tükröző, a régészeti örökség elemeit nagy mélységben és több rétegben megőrző, a település több évezredes múltját és folyamatosságát mutató jól lehatárolható, nagyobb összefüggő terület.

44a.⁴⁰ *Műemlék jókarbantartása:* tervszerű megelőző vagy hosszabb időszakonként, rendszeresen visszatérő jelleggel végzett, a jó műszaki állapot megőrzését elősegítő, vagy a kármegelőzésre, hibaelhárításra irányuló vagy rendeltetésszerű és biztonságos napi használatot, működést biztosító építési-szerelési munka, valamint az üzembiztonság megtartására irányuló rendtartási, tisztítási, javítási tevékenység.

44b.⁴¹ *Műemlék állagmegóvása:* rossz műszaki állapotban lévő műemlék, annak önálló rendeltetési egysége további kármegelőzése, kárelhárítása érdekében végzett építési tevékenység.

45. *Védetté nyilvánított régészeti lelőhely:* miniszteri döntéssel, határozattal vagy e törvény alapján miniszteri rendelettel védetté nyilvánított kiemelkedő történeti és kulturális jelentőségű, nyilvántartott régészeti lelőhely.

46. *Védett örökségi elem:* az e törvény erejénél fogva általános védelem alatt álló, illetve miniszteri rendelettel vagy hatósági eljárás során védetté nyilvánított kulturális örökségi elem.

II. RÉSZ

1. Fejezet

A KULTURÁLIS ÖRÖKSÉG VÉDELME⁴²

RÉGÉSZETI ÖRÖKSÉG VÉDELME⁴³

7/A. §⁴⁴ A régészeti örökség védelme kiterjed a régészeti örökség felkutatására, értékelésére, számbavételére, nyilvántartására, megőrzésére, a régészeti lelőhelyek védetté nyilvánítására.

8. § (1)⁴⁵ A Magyarország határain belül a föld felszínén, a földben, a vizek medrében vagy máshol rejlő vagy onnan előkerülő régészeti lelet állami tulajdon, és e törvény erejénél fogva védelem alatt áll.

(2)⁴⁶ A közgyűjteményben kulturális javakként elhelyezett régészeti leletek tulajdonjogáról az állam nevében a miniszter lemondhat régészeti gyűjtőkörrel rendelkező, nem állami fenntartású múzeumok tulajdonosai javára.

(3)⁴⁷ A régészeti lelet kereskedelmi forgalomba nem hozható.

9. § A régészeti lelőhelyeket – a fenntartható használat elvének figyelembevételével – csak olyan mértékben lehet igénybe venni, hogy azok állománya számottevően ne csökkenjen, illetve eredeti összefüggéseik jelentősen ne károsodjanak.

10. § (1) A régészeti örökség elemeit lehetőleg eredeti lelőhelyükön, eredeti állapotukban, eredeti összefüggéseikben kell megőrizni.

(2) A régészeti lelőhelyek védelmére irányuló intézkedéseknek elsősorban megelőző, szükség esetén mentő jellegűeknek kell lenniük.

A RÉGÉSZETI LELŐHELYEK VÉDELME

Általános védelem

11. §⁴⁸ (1) Az ismertté vált régészeti lelőhelyeket nyilvántartásba kell venni.

(2) A nyilvántartott régészeti lelőhelyek e törvény erejénél fogva általános védelem alatt állnak.

11/A. §⁴⁹ A régészeti lelőhelyek védelmének részletes szabályait jogszabály állapítja meg.

A nyilvántartott régészeti lelőhelyek védetté nyilvánítása⁵⁰

12. §⁵¹ Az ország kiemelkedő történeti és kulturális jelentőségű nyilvántartott régészeti lelőhelyeit jogszabályban kell védetté nyilvánítani.

13. § (1) A védetté nyilvánított régészeti lelőhelyeken nem lehet olyan tevékenységet folytatni, amely a lelőhelynek akár részleges állapotromlását eredményezheti.

(2) A védetté nyilvánított régészeti lelőhelyhez védőövezetet lehet kijelölni.

(3) A védetté nyilvánított régészeti lelőhelyeket kiemelten vagy fokozottan védett régészeti lelőhely kategóriába kell sorolni.

(4) Kiemelten védett az a lelőhely, mely kivételes tudományos jelentőséggel, és nemzetközi vagy országos szempontból kiemelkedő fontossággal bír. Fokozottan védett az a régészeti lelőhely, melynek tudományos jelentősége megállapítható, és egy nagyobb tájegységre nézve kiemelkedő fontossággal bír.

14. §⁵² (1)⁵³ A védetté nyilvánítás előkészítését a hatóság folytatja le, amely évente legalább egyszer javaslatot tesz a nyilvántartott régészeti lelőhelyek védetté nyilvánítására.

(2) A védelem alá vonni tervezett lelőhelyhez és a lelőhely régészeti védőövezetéhez tartozó ingatlanok tulajdonosait és az egyéb érintett személyeket jogszabályban meghatározott módon értesíteni kell.

15. §⁵⁴ (1) A nyilvántartott régészeti lelőhelyeket – a természeti vagy védett természeti területen, továbbá védett természeti értékek esetében a természetvédelemért felelős miniszter egyetértésével – a miniszter rendeletben nyilvánítja védetté.

(2) A védetté nyilvánító jogszabály tartalmazza:

- a) a védetté nyilvánítás tényét,
- b) a nyilvántartott régészeti lelőhelyen található régészeti értékek megjelölését,
- c) a védettség fokozatát,
- d) a védetté nyilvánítás indokát,
- e) a földrészlet és a régészeti védőövezet helyrajzi számát,
- f)⁵⁵ az állam elővásárlási joga fennállásának tényét.

16. §⁵⁶ A védetté nyilvánított régészeti lelőhelyek állapotát a hatóság legalább ötévente jogszabályban meghatározottak szerint ellenőrzi. A miniszter az ellenőrzést ettől eltérő időpontban is elrendelheti.

Ideiglenes védetté nyilvánítás

17. §⁵⁷ (1)⁵⁸ A nyilvántartott régészeti lelőhely jelentős károsodásának veszélye esetében, vagy ha a nyilvántartott régészeti lelőhely védetté nyilvánítását kezdeményezték, a hatóság a területet örökségvédelmi érdekből azonnal végrehajthatóvá nyilvánított határozattal legfeljebb egyéves időtartamra védetté nyilváníthatja. Az ideiglenesen védetté nyilvánított lelőhelyekre a védetté nyilvánított lelőhelyekre vonatkozó szabályokat kell alkalmazni azzal, hogy a hatóság a határozatában korlátozhatja vagy felfüggesztheti, illetve megtilthatja a régészeti lelőhelyet veszélyeztető tevékenység folytatását.

(2) Az ideiglenes védettség nem hosszabbítható meg.

(3) Az ideiglenes védettség tárgyában hozott határozat az abban meghatározott, de legfeljebb egyéves időtartam leteltével vagy a nyilvántartott régészeti lelőhely védetté nyilvánításával veszti hatályát.

(4) A védetté nyilvánítás elmaradása a nyilvántartott régészeti lelőhely általános védettségét nem érinti.

A védettség megszüntetése

18. § (1)⁵⁹ A védettséget meg kell szüntetni, ha annak fenntartását régészeti szempontok a továbbiakban nem indokolják.⁶⁰

(2) A védettség megszüntetésére irányuló eljárásnál a védetté nyilvánításra vonatkozó rendelkezéseket kell alkalmazni.⁶¹

(3)⁶² Ha a lelőhely nem semmisült meg, a védettségének megszüntetése a nyilvántartott régészeti lelőhely általános védettségét nem érinti.

A RÉGÉSZETI FELTÁRÁS***A régészeti feltárássra vonatkozó általános előírások***

19. §⁶³ (1)⁶⁴ A földmunkával járó beavatkozásokkal, fejlesztésekkel, beruházásokkal, beleértve az ásványi vagyon kitermelését is (a továbbiakban együtt: beruházások), a nyilvántartott régészeti lelőhelyeket jogszabályban meghatározott esetekben és módon el kell kerülni.

(2) A régészeti örökség elemei eredeti helyzetükből csak régészeti feltárás keretében mozdíthatók el.

(3)⁶⁵ A régészeti feltárások költségeit – a mentő feltárás, valamint a 23/F. § (7) bekezdésében foglalt eset kivételével – a 10. § (1) bekezdésére figyelemmel annak kell fedeznie, akinek érdekében az elvégzendő földmunka vagy a nyilvántartott régészeti lelőhely bolygatása szükségessé vált.

(4)⁶⁶ A régészeti feladatellátás hatósági ár alapján végezhető. A régészeti feladatellátásra vonatkozó hatósági ár képzésének szabályait, az alkalmazható legmagasabb ár mértékét, valamint a régészeti feladatellátással összefüggő költségtételek figyelembevételének részletes szabályait kormányrendelet határozza meg. A hatósági árra vonatkozó szabályokat évente felül kell vizsgálni.

20. §⁶⁷ (1)⁶⁸ Régészeti feltárás – jogszabály eltérő rendelkezése hiányában – feltárási engedély alapján végezhető. Az engedélyt a hatóság adja ki. A hatóság régészeti örökségvédelmi indokok alapján az engedélyt azonnal végrehajthatóvá nyilváníthatja. A hatóság nagyberuházás esetén az engedélyt azonnal végrehajthatóvá nyilvánítja.

(2) Feltárási engedély nélkül végezhető tevékenység

a) a lelőhely állapotában marandó változással nem járó műszeres lelőhely-felderítés,

b) a régészeti megfigyelés,

c) a terepbejárás,

d) az előzetes régészeti dokumentáció készítése során végzett próbafeltárás, továbbá

e) a mentő feltárás.

(3) A (2) bekezdésben foglalt tevékenységeket jogszabályban meghatározott módon be kell jelenteni.

(4)⁶⁹ Régészeti feltárás elvégzésére jogosult

a)⁷⁰ a Magyar Nemzeti Múzeum Közgyűjteményi Központ (a továbbiakban: MNM KK),

b) a Budapesti Történeti Múzeum,

c)⁷¹ a vármegyei hatókörű városi múzeum,

d) a régészeti gyűjtőkörrel rendelkező területi múzeum,

e) a régészet szakon mesterképzés folytatására jogosult felsőoktatási intézmény,

f)⁷² a Bölcsészettudományi Kutatóközpont,

g)⁷³ a jogszabályban kijelölt örökségvédelmi szerv,

h)⁷⁴ a Magyarországtudományi Intézet, valamint

i)⁷⁵ a régészeti örökséggel és a műemléki értékkel kapcsolatos szakértői tevékenységről szóló kormányrendelet szerint régészeti területen szakértői tevékenység végzésére jogosult szakértő kizárólag az örökségvédelmi hatástanulmányok készítéséhez végzett terepbejárás és műszeres lelőhely- és leletfelderítés esetén.

(4a)⁷⁶

(5) A jogszabályi vagy a feltárási engedélyben foglalt előírások megszegése esetén a hatóság – jogszabályban meghatározottak szerint – a feltárást leállítja vagy a régészeti feltárássra vonatkozó engedélyt visszavonja, jogszabályban meghatározott esetekben örökségvédelmi bírság kiszabásáról rendelkezik.

20/A. §⁷⁷ (1)⁷⁸ Fémkereső műszer használata – a hivatás gyakorlásához jogszabályban meghatározott módon szükséges használat kivételével – hatósági engedély alapján végezhető feltárási tevékenység.

(2) A hivatás gyakorlásához szükséges használatot jogszabályban meghatározott módon be kell jelenteni.

(3) A hatóság jogszabályban meghatározottak szerint megtilthatja a fémkereső műszer használatát.

(4) Fémkereső műszer nyilvántartott régészeti lelőhelyen történő használata régészeti feltárási tevékenységnek minősül.

(5) Ha a fémkereső műszerrel végzett bármilyen tevékenység során régészeti lelet vagy annak tűnő tárgya kerül elő, a 24. § (1)–(2) bekezdése szerint kell eljárni.

A régészeti feltárások egyes formáira vonatkozó különleges előírások**Próbafeltárás**

21. §⁷⁹ (1) A próbafeltárás célja

a)⁸⁰ a terület régészeti érintettségének megállapítása,

b)⁸¹ régészeti lelőhelyek állapotának felmérése, jellegének, térbeli kiterjedésének és rétegsorainak megállapítása,

c)⁸² a nyilvántartott régészeti lelőhely védetté nyilvánításának előkészítése során a lelőhelyek védelmi fokozatának megállapítása és osztályozása,

d) megelőző feltárás esetén a veszélyeztetett forrásoknak, valamint a megelőző feltárás módjának és mértékének meghatározása,

e) nagyberuházás esetén az előzetes régészeti dokumentáció munkarészeként a régészeti érintettség meghatározása.

(2) A próbafeltárást a régészeti rétegsor aljáig kell elvégezni.

Megelőző feltárás

22. §⁸³ (1) A nyilvántartott régészeti lelőhelynek a beruházással kapcsolatos földmunkával érintett részén megelőző régészeti feltárást kell végezni.

(2)⁸⁴ A földmunkával járó beruházások előkészítése során a földterület-kiválasztáshoz és nyomvonal-kijelöléshez a beruházó előzetes régészeti dokumentációt készíttethet.

(2a)⁸⁵ A földmunkával járó, nagyberuházásnak nem minősülő, új nyomvonalú, külterületi közútépítések előkészítése során – a kerékpárút kivételével – a beruházó köteles a régészeti érintettség felderítése érdekében előzetes régészeti dokumentációt készíttetni.

(2b)⁸⁶ A (2) és (2a) bekezdés szerinti előzetes régészeti dokumentáció készítésére a 23/C. és 23/D. §-ban foglaltak alkalmazásával a jogszabályban kijelölt örökségvédelmi szerv jogosult.

(3) A nyilvántartási adatok és – ha rendelkezésre áll – az előzetes régészeti dokumentáció adatai, valamint a beruházás régészeti örökségre gyakorolt hatása alapján a védettségi fokozat figyelembevételével a hatóság – jogszabályban meghatározottak szerint – a megelőző feltárás keretében

a) régészeti megfigyelést ír elő, ha

aa) a tervezett tevékenység nem vagy csak csekély mértékben érinti a nyilvántartott régészeti lelőhelyet és a régészeti örökség elemeit,

ab) a régészeti örökség elemeinek előfordulása szórványos,

ac) a beruházással kapcsolatos földmunka mélysége nem éri el a régészeti örökség elemeinek jelentkezési szintjét,

ad) a nyilvántartott régészeti lelőhely beruházással érintett területét korábban földmunkával bolygatták, vagy

ae) a beruházás műszaki jellege miatt a régészeti feladatellátás más módon nem végezhető el,

b) próbafeltárást ír elő – jogszabályban meghatározott kivételekkel –, ha

ba) előzetes régészeti dokumentáció nem áll rendelkezésre, vagy annak készítéséhez jogszabályban meghatározottak szerint nem végeztek próbafeltárást,

bb) földkiemeléssel nem járó alapozási technikával tervezett beruházás valósul meg,

bc) a nyilvántartott régészeti lelőhely jellege, intenzitása, térbeli kiterjedése vagy rétegsora nem ismert,

c) teljes felületű feltárást ír elő, ha

ca) a beruházással érintett lelőhely vagy lelőhelyrész hazánk múltjának kiemelkedő fontosságú forrása,

cb) a beruházás történeti városmag területén valósul meg,

d) teljes felületű feltárást írhat elő, ha a feltárás a tudományos ismereteket várhatóan jelentős új eredményekkel gazdagítja.

(4) A hatóság a (3) bekezdés a)–d) pontjában meghatározott régészeti feladatokat a lelőhely különböző részei vonatkozásában eltérően is meghatározhatja.

(5) Megelőző feltárást végezhet

a) a régészeti gyűjtőkörrel és a feltárás helye szerinti gyűjtőterülettel rendelkező területi múzeum (a továbbiakban: területi múzeum), Budapesten a Budapesti Történeti Múzeum, ha a beruházással érintett terület nem lépi túl a területi múzeum gyűjtőterületét;

b)⁸⁷ a gyűjtőterületén érintett vármegyei hatókörű városi múzeum, ha

ba) nincs területi múzeum a beruházással érintett területen,

bb) a területi múzeum kapacitása nem teszi lehetővé az önálló feladatellátást,

bc) a beruházással érintett terület túllépi a területi múzeum gyűjtőterületét;

c)⁸⁸ jogszabályban kijelölt örökségvédelmi szerv a 23/G. §-ban meghatározott feladatok ellátásánál és a saját vagyionkezelésében levő ingatlanjain.

(6) Az (5) bekezdés b) pont bb) alpontja szerinti kapacitás rendelkezésre állásáról a területi múzeum a beruházó megkeresésére nyolc napon belül nyilatkozni köteles.

(7) Az (5) bekezdés b) pont bb)–bc) alpontja esetében a megelőző feltárás elvégzésébe a területi múzeumot kapacitása erejéig kötelezően be kell vonni.

(8)⁸⁹ A régészeti feladatellátás szaktevékenységi részének jogszabályban meghatározottak szerinti elvégzésébe kapacitáshiány esetén kizárólag más, a 20. § (4) bekezdés szerinti feltárással jogosult intézmény vonható be. A bevont feltárással jogosult intézmény további régészeti szaktevékenységet ellátó közreműködőt nem vehet igénybe.

(8a)⁹⁰ A régészeti feladatellátás járulékos részéhez a megelőző feltárást végző múzeum biztosítja a szükséges régészeti bontómunkát. A régészeti bontómunkába gazdasági társaság bevonható.

(9) A megelőző feltárás költségei magukba foglalják a régészeti feltárás terepi munkavégzésén túl – beleértve a feltárás munkafeltételei biztosítását is – a jogszabályban meghatározott tartalmú dokumentálás és az elsődleges leletfeldolgozás költségeit. A feltárást végző intézmény köteles a tényleges felhasználásról jogszabályban meghatározott módon elszámolni.

(10) A megelőző feltárással vonatkozóan a feltárással jogosult intézmény és a beruházó írásbeli szerződést köt. A szerződés tartalmazza a feltárás módját, időtartamát, a feltárással jogosult intézmény által végzendő régészeti feladatellátás költségét, valamint a jogszabályban meghatározott egyéb szakmai feltételeket.

(11) A (10) bekezdés szerinti szerződést a feltárással jogosult intézménynek és a beruházónak a jogszabályban meghatározott adattartalomnak a beruházó által történő rendelkezésre bocsátásától számított 15 napon belül kell megkötöni.

23. §⁹¹ (1) Megelőző feltárás esetén a teljes felületű feltárást legalább az engedélyezési vagy kiviteli terv szerinti földmunkával érintett mélységig kell elvégezni azzal, hogy a földmunkával érintett mélység szintjén lévő régészeti leletek és emlékek egészét fel kell tárni.

(2)⁹² A régészeti feltáráshoz kapcsolódó régészeti földmunka megvalósításáról a beruházó köteles gondoskodni. Ha a beruházó nem tudja biztosítani a földmunkát, akkor a feltárást végző intézmény – a közbeszerzésekről szóló törvény szerint – gondoskodik a régészeti feladatellátáshoz kapcsolódó földmunka elvégzéséről a beruházó költségén.

(2a)⁹³ A régészeti feltárás dokumentálásához kapcsolódó geodéziai és térinformatikai feladatok ellátásába gazdasági társaság bevonható.

(3)⁹⁴ Ha a megelőző feltárás módja régészeti megfigyelés, akkor a földmunkát a feltárás vezetőjének irányításával kell végezni. A régészeti megfigyelés során előkerülő régészeti lelőhelyek feltárási módjáról és feltételeiről jogszabályban meghatározottak szerint a hatóság dönt.

(4) Teljes felületű feltárás során régészeti megfigyelés nem végezhető.

23/A. §⁹⁵ A régészeti örökség védelme és a beruházások hatékonyabb megvalósítása érdekében a nyilvántartott régészeti lelőhelyen kívüli földmunka esetén a régészeti feltáráshoz a 22. § (10)–(11) bekezdésében foglalt követelmények szerinti szerződés köthető.

Nagyberuházáshoz kapcsolódó régészeti feladatellátásra vonatkozó előírások⁹⁶

23/B. §⁹⁷ (1) Nagyberuházáshoz kapcsolódó régészeti feladatellátásra – beleértve az előzetes régészeti dokumentáció készítését – a megelőző feltáráshoz kapcsolódó szabályokat a 23/C–23/F. §-ban foglalt eltérésekkel kell alkalmazni.

(2)⁹⁸

(3)⁹⁹

(4)¹⁰⁰

Előzetes régészeti dokumentáció¹⁰¹

23/C. §¹⁰² (1)¹⁰³ Nagyberuházás esetén – a (2) bekezdésben foglalt kivétellel – előzetes régészeti dokumentációt kell készíteni.

(2)¹⁰⁴ Előzetes régészeti dokumentációnak minősül a hatástanulmány is, ha a tartalmát és az elkészítéséhez alkalmazott módszereket tekintve megfelel az előzetes régészeti dokumentáció fogalmi feltételeinek, és alkalmas az elvégzendő régészeti feladatellátás módjának, valamint idő- és költségvonzatának meghatározására.

(3)¹⁰⁵ Az előzetes régészeti dokumentációt a beruházóval kötött írásbeli szerződés alapján a jogszabályban kijelölt örökségvédelmi szerv készíti el.

(4)¹⁰⁶ Az előzetes régészeti dokumentáció adattartalmának meghatározásához a jogszabályban kijelölt örökségvédelmi szerv megkeresésére a gyűjtőterületén érintett múzeum köteles a szakmai adatbázisában szereplő adatot ingyenesen, teljességi nyilatkozattal nyolc napon belül a jogszabályban kijelölt örökségvédelmi szerv rendelkezésére bocsátani.

(5) Az előzetes régészeti dokumentáció készítése során – a jogszabályban meghatározott kivételekkel – próbafeltárást kell végezni, amely nem a megelőző feltárás része.

(6)¹⁰⁷ A jogszabályban kijelölt örökségvédelmi szerv az előzetes régészeti dokumentáció keretében végzett régészeti feladatellátás jogszabályban meghatározottak szerinti elvégzésébe saját kapacitáshiánya esetén kizárólag más, a 20. § (4) bekezdés szerinti, feltáráshoz jogosult intézményt vonhat be. A bevont feltáráshoz jogosult intézmény további régészeti szaktevékenységet ellátó közreműködőt nem vehet igénybe.

(7)¹⁰⁸ A műszeres lelőhely- és leletfelderítéshez kapcsolódó feladatok ellátásába gazdasági társaság bevonható.

(8)¹⁰⁹ Amennyiben a beruházó a régészeti gépi földmunka elvégzését nem tudja biztosítani, az előzetes régészeti dokumentáció keretében végzett régészeti feladatellátáshoz kapcsolódó régészeti gépi földmunka elvégzéséről a jogszabályban kijelölt örökségvédelmi szerv – a közbeszerzésekről szóló törvény szerint – gondoskodik a beruházó költségén.

Feltárási projektterv¹¹⁰

23/D. §¹¹¹ (1) Az előzetes régészeti dokumentáció záródokumentuma a feltárási projektterv.

(2)¹¹² A feltárási projektterv meghatározza a nagyberuházáshoz kapcsolódó valamennyi régészeti feladatellátást, annak módját, az érintett területet és annak régészeti jellemzőit, a várható kockázatokat. A feltárási projektterv tartalmazza továbbá a projektterv készítésének időpontjában irányadó szabályok szerint, valamint a 23/E. § (2) bekezdése alapján a régészeti feladatellátást végző, feltáráshoz jogosult intézményt. A jogszabályban kijelölt örökségvédelmi szerv a projekttervben határozza meg a nagyberuházás régészeti területi jellemzői és előkészítettsége alapján a régészeti feladatellátás területi szakaszait és a szakaszolás indokait.

(3)¹¹³ A feltárási projektterv elkészítésébe a jogszabályban kijelölt örökségvédelmi szerv jogszabályban meghatározottak szerint örökségvédelmi szakmai tanácsadó testületet vonhat be.

(4)¹¹⁴ A feltárási projekttervet a jogszabályban kijelölt örökségvédelmi szerv a beruházó részére megküldi. A beruházó a feltárási projekttervet véleményezheti, módosítását, kiegészítését javasolhatja. A véleményt figyelembe kell venni, ha az műszaki és pénzügyi szempontból a régészeti feladatellátást akadályozó tényeken alapul.

(5)¹¹⁵ A beruházó által elfogadott projekttervet a jogszabályban kijelölt örökségvédelmi szerv megküldi a projekttervben szereplő, a régészeti feladatellátás elvégzésére megjelölt intézménynek, valamint az MNM KK-nak.

Nagyberuházáshoz kapcsolódó megelőző feltárás és elfedés¹¹⁶

23/E. §¹¹⁷ (1)¹¹⁸ A beruházó a megelőző feltárás elvégzésére írásbeli szerződést köt, ha a megelőző feltárás elvégzésére a terület rendelkezésre áll.

(2)¹¹⁹ Az MNM KK a beruházó szerződéskötési szándékáról, annak kézhezvételét követő 5 napon belül értesíti a nagyberuházás megelőző feltárásának elvégzésére jogosult intézményt és koordinálja a szerződéskötést.

(2a)¹²⁰ A nagyberuházást megelőző feltárást a gyűjtőterületén érintett vármegyei hatókörű városi múzeum, Budapesten a Budapesti Történeti Múzeum végezheti jogszabályban meghatározottak szerint.

(2b)¹²¹ A nagyberuházást megelőző feltárás régészeti szaktevékenységének elvégzésébe

a) a gyűjtőterületén érintett területi múzeumot kapacitása erejéig kötelezően be kell vonni,

b) további kapacitáshiány esetén kizárólag más, a 20. § (4) bekezdése szerinti feltárássra jogosult intézmény vonható be.

(3)¹²² A (2b) bekezdés szerinti bevont feltárássra jogosult intézmény a régészeti szaktevékenység ellátásában további közreműködőt nem vehet igénybe.

(4)¹²³ Ha a gyűjtőterületén érintett vármegyei hatókörű városi múzeum, Budapesten a Budapesti Történeti Múzeum a megelőző feltárássra vonatkozó szerződést a 22. § (11) bekezdésében meghatározott 15 napos határidőn belül nem köti meg, akkor az MNM KK gondoskodik a régészeti feladatellátás elvégzéséről.

(4a)¹²⁴ A (4) bekezdés szerinti esetben a kultúráért felelős miniszter – a muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről szóló [1997. évi CXL. törvény 40. § \(3\) bekezdése](#) alapján a működési engedély módosításával – hivatalból indított eljárásban dönt a vármegyei hatókörű városi múzeum régészeti gyűjtőkörének lezárásáról. Az eljárásban a kulturális örökség védelméért felelős miniszter egyetértési jogot gyakorol.

(5)¹²⁵ Nagyberuházás megvalósítása esetén a régészeti földmunka, valamint a kivitelezés földmunkái régészeti megfigyelés mellett végezhetőek.

(6)¹²⁶ A nagyberuházáshoz kapcsolódó régészeti megfigyelés biztosítására a (2a)–(3) bekezdésben foglaltakat kell alkalmazni.

(7) A régészeti megfigyelés során előkerülő régészeti lelőhelyek feltárási módjáról és feltételeiről jogszabályban meghatározottak szerint a hatóság dönt.

(8) Ha a nagyberuházás esetén végzett régészeti feladatellátás idő- és költséghatára a teljes felületű feltárást nem teszi lehetővé, és a beruházó nyilatkozata alapján az elfedés műszakilag megvalósítható, a lelőhely jogszabályban meghatározott módon elfedhető. A nyilvántartott régészeti lelőhely elfedése a lelőhely fizikai állapotromlását nem eredményezheti.

(9) Ha a beruházó nyilatkozata alapján az elfedés műszakilag nem valósítható meg, akkor a régészeti megfigyelés keretében régészeti bontómunkát kell végezni.

Nagyberuházás esetén végzett régészeti feladatellátás idő- és költséghatára¹²⁷

23/F. §¹²⁸ (1)¹²⁹ Az előzetes régészeti dokumentáció készítése során végzett próbafeltárás időtartama a próbafeltárás céljára a beruházótól a földmunkával érintett munkaterületnek régészeti munkavégzésre alkalmas állapotban, állapotörögztítő jegyzőkönyvvel történő átvételétől számított legfeljebb 30 nap. A próbafeltáráshoz kapcsolódó gépi földmunka időtartama legfeljebb 10 nap lehet, amely a próbafeltárás időtartamába nem számít bele. A beruházó és a jogszabályban kijelölt örökségvédelmi szerv ennél hosszabb időtartamban is megállapodhat.

(2)¹³⁰ A feltárási projekttervet a próbafeltárások elvégzését követő 10 napon belül kell elkészíteni, kivéve, ha a beruházó és a jogszabályban kijelölt örökségvédelmi szerv ennél hosszabb időtartamban állapodik meg.

(3)¹³¹ Teljes felületű feltárás esetén a feltárás időtartama a feltárás céljára a beruházótól a földmunkával érintett munkaterületnek vagy régészeti területi szakasznak régészeti munkavégzésre alkalmas állapotban, állapotörögztítő jegyzőkönyvvel történő átvételétől számított legfeljebb 30 – régészeti feltárás elvégzésére jogszabályban meghatározottak szerint alkalmas – nap. A beruházó és a feltárássra jogosult intézmény ennél hosszabb időtartamban is megállapodhat. A teljes felületű feltáráshoz kapcsolódó gépi földmunka időtartama a teljes felületű feltárás időtartamába nem számít bele.

(4) A nagyberuházáshoz kapcsolódó régészeti feltárással összefüggő rendelkezések alkalmazásában – tekintet nélkül a nagyberuházás szakaszolására – a beruházás teljes bekerülési költsége a számvitelről szóló [2000. évi C. törvény 47–51. §-ában](#) meghatározott tételek tervezett összege.

(5) A beruházó legkésőbb a próbafeltárás megkezdése előtt köteles a beruházás teljes bekerülési költségéről nyilatkozatot tenni.

(6) A beruházót terheli az előzetes régészeti dokumentáció – beleértve a próbafeltárást –, a teljes felületű feltárás, valamint a régészeti megfigyelés és az elfedés régészeti előkészítésének költsége.

(7) Az előzetes régészeti dokumentáció elkészítésének költségei – nemzetgazdasági szempontból indokolt esetben – a központi költségvetésből fedezhetőek.

(8)¹³² Az előzetes régészeti dokumentáció készítésének költségei – ide nem értve azt az esetet, ha a beruházó ennél magasabb összeg megfizetését vállalja – nem haladhatják meg a beruházás teljes bekerülési költségének az alábbi értékét:

a) nagyberuházás esetén a beruházás teljes bekerülési költségének 0,35 százalékát,

b) a 23/G. § (1) bekezdés a) és b) pontja szerinti kiemelt nagyberuházás esetén

ba) a 30 milliárd forintot meghaladó kiemelt nagyberuházás esetében, a beruházás teljes bekerülési költségének 0,065 százalékát,

bb) a 60 milliárd forintot meghaladó kiemelt nagyberuházás esetében, a beruházás teljes bekerülési költségének 0,035 százalékát.

(8a)¹³³ Az előzetes régészeti dokumentáció készítésének költsége

a) tartalmazza a végleges leletbefogadás,

b) nem tartalmazza a próbafeltáráshoz szükséges gépi földmunka, továbbá a munka- és balesetvédelmi szabályok betartásához szükséges műszaki feltételek biztosításának költségét.

(9)¹³⁴ A teljes felületű feltárás költségei – ide nem értve azt az esetet, ha a beruházó ennél magasabb összeg megfizetését vállalja – nem haladhatják meg a beruházás teljes bekerülési költségének az alábbi értékét:

- a) nagyberuházás esetén a beruházás teljes bekerülési költségének 1 százalékát,
- b) a 23/G. § (1) bekezdés a) és b) pontja szerinti kiemelt nagyberuházás esetén
 - ba) a 30 milliárd forintot meghaladó kiemelt nagyberuházás esetében, a beruházás teljes bekerülési költségének 0,5 százalékát,
 - bb) a 60 milliárd forintot meghaladó kiemelt nagyberuházás esetében, a beruházás teljes bekerülési költségének 0,1 százalékát.

(9a)¹³⁵ A (9) bekezdés szerinti összeg

a) tartalmazza a teljes felületű feltárás terepi munkavégzésén túl – beleértve a feltárás munkafeltételei biztosítását is – a jogszabályban meghatározott tartalmú dokumentálás és az elsődleges leletfeldolgozás, valamint a végleges leletbefogadás költségeit,

b) nem tartalmazza a jogszabályban meghatározottak szerint feltárára alkalmas napon kívüli régészeti feltárás végzéséhez a beruházó által kötelezően biztosítandó szükséges technikai felszerelés biztosításának költségét.

(10)¹³⁶ A tényleges költségekről köteles

- a) a jogszabályban kijelölt örökségvédelmi szerv az előzetes régészeti dokumentáció tekintetében
- b) a feltárás elvégzésére szerződött múzeum

jogszabályban meghatározott módon elszámolni.

(11) A feltárára jogosult intézmény a teljes felületű feltárás és az elfedés régészeti előkészítésének összköltségei 10 százaléka erejéig tartalékot képezhet az esetleges régészeti többletköltségekre. A tartalék a beruházó és a feltárást végző intézmény közötti megállapodás alapján használható fel.

Az egyes nagyberuházásokhoz kapcsolódó régészeti feladatellátásra vonatkozó különös előírások¹³⁷

23/G. § (1) Az olyan nagyberuházás esetén,

- a) amellyel összefüggő közigazgatási hatósági ügyeket a Kormány rendeletében nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségű üggyé nyilvánított,
 - b) amelyet törvény vagy kormányrendelet kiemelten közérdekű beruházássá, vagy amelyet kormányrendelet nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségű közlekedési infrastruktúra-beruházássá nyilvánított,
 - c) amely a Nemzeti Infrastruktúra Fejlesztő Zrt. által kezelt,
 - d) ami az energiahordozók szállításához, energiaellátás biztosításához szükséges, vagy
 - e) amely bányászati tevékenység végzésével jár [a továbbiakban az a)–e) pont alattiak együtt: kiemelt nagyberuházás]
- a régészeti feladatellátásra – beleértve az előzetes régészeti dokumentáció készítését –, a megelőző feltárára vonatkozó, valamint a 23/B–23/F. §-ban meghatározott rendelkezéseket ezen alcímben meghatározott eltérésekkel kell alkalmazni.

(2)¹³⁸ A kiemelt nagyberuházás esetén a jogszabályban kijelölt örökségvédelmi szerv gondoskodik

- a) a megelőző feltárás, valamint
- b) a kivitelezés során ellátandó régészeti megfigyelés és szükség esetén régészeti bontómunka elvégzéséről, és e feladatokra vonatkozó szerződést a beruházóval a 22. § (11) bekezdésében meghatározott 15 napos határidőn belül megkötöti.

(3)¹³⁹ A (2) és (4) bekezdésben meghatározott feladatok elvégzésébe jogszabályban meghatározott módon bevonható

- a)¹⁴⁰ a gyűjtőterületén érintett vármegyei hatókörű városi múzeum, Budapesten a Budapesti Történeti Múzeum,
- b) a gyűjtőterületén érintett területi múzeum, vagy
- c) a feltárára jogosult intézmény vagy szervezet.

(4)¹⁴¹ Amennyiben a jogszabályban kijelölt örökségvédelmi szerv régészeti feladatellátással kapcsolatos megkeresésére a (3) bekezdésben megjelölt intézmény vagy szervezet öt napon belül nem válaszol, a jogszabályban kijelölt örökségvédelmi szerv közvetlenül gondoskodik a régészeti feladatellátásról.

(5)¹⁴²

(6) Amennyiben a feltárára alkalmatlan napok miatt a feltárás nem végezhető el a beruházó számára elfogadható határidőre, a feltáró intézmény a feltáráshoz szükséges technikai felszerelés biztosításának költségét a 23/F. § (9) bekezdésében meghatározott költségkereten túl elszámolhatja annak érdekében, hogy a régészeti feltárást a jogszabályban meghatározottak szerint feltárára alkalmas napon kívüli napokon is végezni lehessen.

(7) Kiemelt nagyberuházás esetén a hatóságnak a megelőző feltárás engedélyezésére irányuló eljárásában szakhatóság nem vesz részt, szakkérdést nem kell vizsgálni.

Mentő feltárás

24. §¹⁴³ (1) A régészeti emlékek és leletek előkerülése esetében is gondoskodni kell a régészeti örökség elemeinek helyszíni megőrzéséről. Ha a helyszíni megőrzésre nincs lehetőség, mentő feltárást kell végezni. Mentő feltárás elvégzésére a 22. § (5) bekezdése szerinti intézmény jogosult.

(2) Ha régészeti feltárás nélkül régészeti emlék, lelet vagy annak tűnő tárgya kerül elő, a felfedező, a tevékenység felelős vezetője, az ingatlan tulajdonosa, az építető vagy a kivitelező köteles

- a) az általa folytatott tevékenységet azonnal abbahagyni,
- b)¹⁴⁴ a jegyző útján a hatóságnak azt haladéktalanul bejelenteni, amely arról haladéktalanul tájékoztatja a mentő feltárás elvégzésére a 22. § (5) bekezdése szerint feltárássra jogosult intézményt, valamint
- c) a tevékenységet szüneteltetni, továbbá a helyszín és a lelet őrzéséről – a felelős őrzés szabályai szerint – a feltárássra jogosult intézmény intézkedéséig gondoskodni.

(3) A feltárássra jogosult intézmény köteles a mentő feltárást haladéktalanul megkezdeni, és folyamatosan – az elvárható ütemben – végezni, az előkerült régészeti leletet ideiglenesen elhelyezni.

(4)¹⁴⁵ Ha a mentő feltárást nem lehet 30 nap alatt elvégezni, a hatóság hivatalból vagy a feltárást végző intézmény javaslatára ideiglenesen védetté nyilváníthatja a földterületet.

(5)¹⁴⁶ A feltárást végző intézmény köteles a feltárás befejezését követő 30 napon belül a lelőhely ismertté vált adatait jogszabályban meghatározott módon bejelenteni. A lelőhelyet a hatóság nyolc napon belül nyilvántartásba veszi.

25. §¹⁴⁷ A mentő feltárást végző múzeum jogosult a leletmentésre fordított költségeinek megtérítésére, amennyiben az állam nem mond le javára a régészeti leletek tulajdonjogáról. A költségek iránti igényt a hatósághoz kell benyújtani.

26. §¹⁴⁸ A korábban ismeretlen, régészeti nyilvántartásban nem szereplő régészeti lelőhely, illetve lelet feltáráson kívüli felfedezője vagy bejelentője jogszabályban meghatározottak szerint elismerésben részesíthető.

A RÉGÉSZETI ÖRÖKSÉG FELTÁRÁST KÖVETŐ VÉDELME¹⁴⁹

27. §¹⁵⁰ (1) A feltárást végző intézmény köteles a feltárás során a régészeti örökség elemeinek őrzését biztosítani. A feltárás befejezésével egyidejűleg gondoskodni kell a régészeti örökség feltárt elemeinek megfelelő védelméről, állapotának stabilizálásáról és további fenntartásáról.

(2) Az állapotváltozással járó felmérési, vizsgálati, kutatási munkák elvégzését követően a terepet helyre kell állítani, kivéve megelőző feltárás esetén, vagy ha a kutatást a régészeti emlék bemutatása követi.

(3) A hatóság az (1) és (2) bekezdésben foglaltaktól eltérően is rendelkezhet.

(4)¹⁵¹ A régészeti emlékek kezeléséről – a feltárás eredményének, a terület adottságainak, a földmunkával járó, tervezett beruházás műszaki tartalmának ismeretében – külön jogszabály rendelkezik.

Régészeti leletek elsődleges feldolgozása¹⁵²

27/A. §¹⁵³ (1) A régészeti feltárás dokumentálását és az előkerült régészeti leletek elsődleges feldolgozását a feltárást végző intézménynek jogszabályban meghatározottak szerint kell elvégeznie.

(2)¹⁵⁴ Az (1) bekezdésben foglalt kötelezettség teljesítését és annak megfelelőségét a hatóság jogszabályban meghatározottak szerint ellenőrzi.

(3)¹⁵⁵ Ha a feltáró intézmény a feltárási dokumentáció benyújtására és az elsődleges leletfeldolgozásra irányuló kötelezettségének jogszabályban meghatározott határidőig nem tesz eleget, a hatóság örökségvédelmi bírsággal sújtja, valamint kötelezettségének teljesítéséig további feltárási engedélyt nem kaphat, feltárást nem végezhet, feltárásban nem működhet közre.

(4)¹⁵⁶

27/B. §¹⁵⁷ (1) A régészeti feltárás során előkerült leletek ideiglenes elhelyezéséről (őrzéséről, állagmegóvásáról), azok végleges befogadásáig a feltárást végző intézmény köteles gondoskodni.

(2) A régészeti feltárás során előkerült leletek végleges befogadásáról

a) a területi múzeum, Budapesten a Budapesti Történeti Múzeum gondoskodik, ha a feltárás csak annak gyűjtőterületére terjed ki,

b)¹⁵⁸ a vármegyei hatókörű városi múzeum gondoskodik, ha a feltárással érintett területen nincs területi múzeum, vagy a feltárással érintett terület túlnyúlik annak gyűjtőterületén,

c)¹⁵⁹ az MNM KK gondoskodik, ha az a)–b) pont szerint a gyűjtőterületén érintett múzeum nem tudja biztosítani a leletanyag végleges befogadását.

(3)¹⁶⁰ Az MNM KK által végzett tervásatás esetén a leletanyag végleges befogadására az MNM KK jogosult.

(4) A befogadó múzeumot illeti meg a végleges leletbefogadás költségeinek megfelelő összeg, amely a befogadott leletek mennyiségével arányos egyszeri költségek, különösen a gyűjteményi alapteltárba vétele és a raktárkapacitás bővítésének fedezetére szolgál.

(5)¹⁶¹ Ha a feltárást nem a befogadó múzeum végzi, a végleges leletbefogadás költségeiről a feltáró intézmény és a befogadó múzeum a kultúráért felelős miniszter e törvény felhatalmazása alapján kiadott, az elsődleges leletfeldolgozás és a leletanyag végleges befogadásának szabályaira vonatkozó rendeletében meghatározottak szerint megállapodást köt.

(6)¹⁶² Előzetes régészeti dokumentáció keretében végzett régészeti feltárás esetén előkerült leletanyag végleges befogadásáért legfeljebb a feltárás régészeti költségének 10%-áig terjedő összeg illeti meg a befogadó múzeumot e kötelezettsége teljesítésekor.

2. Fejezet

MŰEMLÉKVÉDELLEM

ÁLTALÁNOS FELADATOK**28. §** A műemlékvédelem feladata:

- a)¹⁶³ a műemléki értékek felkutatása, tudományos kutatása, értékelése és számba vétele, dokumentálása, nyilvántartása, védetté nyilvánítása és a védendő sajátos területek meghatározása,
- b)¹⁶⁴ a műemlékek, a műemlékvédelem sajátos tárgyai környezetének megőrzése, fenntartása, helyreállítása, védelme, valamint eszei értékükkel összhangban álló hasznosításuk biztosítása,
- c)¹⁶⁵ a műemlékek fenntartása és az értékvédelmet szolgáló fejlesztése összhangjának megteremtése,
- d)¹⁶⁶ tudományos alapkutatások és oktatás, szakirányú szakképzés, ismeretterjesztés.

A MŰEMLÉKI ÉRTÉKEK VÉDELME¹⁶⁷**Általános védelem¹⁶⁸****28/A. §¹⁶⁹****VÉDETTÉ NYILVÁNÍTÁS****A műemléki értékek műemlékké, műemléki területté nyilvánítása¹⁷⁰**

29. §¹⁷¹ (1) Műemléki védetté nyilvánítási eljárás építmény, történeti kert, történeti temetkezési hely, műemléki terület, valamint ezek maradványa vagy ezek rendeltetésszerűen összetartozó egysége vonatkozásában indítható, amennyiben ezek országos jelentőségű műemléki értéke feltételezhető. A műemléki érték műemlékké vagy műemléki területté nyilvánítása hivatalból indul vagy a hatóságnál – e törvény felhatalmazása alapján kiadott kormányrendeletben meghatározott módon – kezdeményezhető.

(2) A műemlékké vagy műemléki területté nyilvánítás, a műemléki kategóriába sorolás vagy annak felülvizsgálata, a nevesített műemléki érték meghatározása és a műemléki védettség megszüntetése tudományos előkészítését a hatóság az e törvény felhatalmazása alapján kiadott kormányrendeletben meghatározottak szerint folytatja le.

30. §¹⁷²**Az ideiglenes műemléki védettség¹⁷³****31. §¹⁷⁴** (1)¹⁷⁵ A hatóság:

- a)¹⁷⁶ a műemléki értéket a védetté nyilvánítás előkészítésének megindításával egyidejűleg, vagy
 - b)¹⁷⁷ ha a műemléki értéket megsemmisülés vagy értékeinek eltűnése fenyegeti,
- son kívül, a jogszabályban meghatározott tartalmú értékvizsgálat alapján legfeljebb egyéves időtartamra ideiglenes védelem alá helyezheti, és a határozatot azonnal végrehajthatóvá nyilváníthatja.
- (2)¹⁷⁸ Az ideiglenes védelem nem hosszabbítható meg.
- (3)¹⁷⁹ Az ideiglenes műemléki védelem alatt álló ingatlanra – a 68. § és 86. § kivételével – a műemlékekre vonatkozó rendelkezéseket kell alkalmazni.
- (4)¹⁸⁰ Az ideiglenes védelem megszűnik a határozatban megjelölt időtartam elteltével, illetve a műemlékké nyilvánításról szóló rendelet hatálybalépésével.
- (4a)¹⁸¹ Az ideiglenes műemléki védettség ismételtelen nem rendelhető el.
- (5)¹⁸² Ha a hatóság a műemlékké nyilvánítás előkészítése során megállapítja, hogy a védetté nyilvánítás nem indokolt, az ideiglenes védettséget meg kell szüntetni.

A műemléki védettség létrejötte¹⁸³

32. §¹⁸⁴ A műemléki értékeket a miniszter rendeletben nyilvánítja műemlékké vagy műemléki területté, amelynek tartalmaznia kell:

- a) a védetté nyilvánítás tényét,
- b) a védetté nyilvánított műemléki érték meghatározását és a védelem célját,
- c)¹⁸⁵ a védelem fajtáját (műemlék, történeti kert, történeti temetkezési hely, történeti táj, műemléki jelentőségű terület),
- d) a műemlék kategóriába sorolását (kiemelten védett műemlék vagy védett műemlék),
- e) védett műemlék esetén az érintett ingatlanra vagy ingatlanrészre vonatkozó, állami elővásárlási joggal kapcsolatos rendelkezést, ha azt a műemléki érték jellege alapján a miniszter indokoltnak tartja,
- f)¹⁸⁶ műemlék esetében a műemlék helyrajzi számmal történő meghatározását vagy a földrajzi azonosítókkal lehatárolt ingatlanrész meghatározását, műemléki terület esetében a területet alkotó ingatlanok helyrajzi számmal történő meghatározását, illetve földrajzi azonosítókkal lehatárolt kijelölését, továbbá – ha a műemléki érték jellege alapján a miniszter indokoltnak tartja – a műemlék műemléki környezetének kijelölését, a műemléki környezet helyrajzi számú meghatározását.

32/A. §¹⁸⁷ A hatóság évente legalább egyszer javaslatot tesz a műemléki értékek műemlékké nyilvánítására.

32/B. §¹⁸⁸ (1) A műemléki védettség

- a) a kiemelten védett műemlék esetében e törvény erejénél fogva a műemléki érték egészére, a védettséget megalapozó hiteles alkotórészére, tartozékára, beépített berendezési tárgyaira, továbbá a műemlék fekvése szerinti ingatlanra,
- b) a védett műemlék esetében az értékmeghatározó szakértői vizsgálat alapján a hatóság által megállapított nevesített műemléki értékre, valamint az ennek fekvése szerinti ingatlanra vagy ingatlanrészre,
- c) a műemléki terület esetében e törvény erejénél fogva a védettséget megalapozó műemléki érték egészére terjed ki.

(2) Kiemelten védett műemlék esetében a védett műemlék értékeinek részletes leírását a műemléki értékleltár és a közhiteles nyilvántartás tartalmazza.

(3) A védett műemlék és műemléki terület esetében a nevesített műemléki értéket a műemléki értékleltárba fel kell venni és azt a közhiteles nyilvántartásnak is tartalmaznia kell. Nevesített műemléki érték lehet a műemlék fekvése szerinti ingatlan vagy ingatlanrész is.

(4)¹⁸⁹ A műemlék jogszabályban meghatározott környezete műemléki környezetnek minősül. A műemléki környezet a műemlék védőövezete. A műemlék védettségének megszüntetése esetén a jogszabályban meghatározott műemléki környezet megszűnik

33. §¹⁹⁰ Egyes jelentős történeti és kulturális értékű, illetve veszélyeztetett helyzetű műemlékek és műemlékegyüttesek fokozott védelmét, valamint a védett értékek egységes tulajdonosi szerkezetét biztosítani kell.

34. §¹⁹¹ A műemléket, valamint indokolt esetben fontosabb megközelítési pontjain a védett területet a hatóság a jellemző adatokat ismertető „Műemlék” feliratú táblával jelöli meg.

A védettség megszüntetése

35. §¹⁹² (1)¹⁹³ A védettség megszüntetésére akkor kerülhet sor, ha a műemlék, műemléki terület

- a) megsemmisült,
- b) a védelem alapját képező értékeit helyreállíthatatlanul elvesztette,
- c)¹⁹⁴ a szakmai ismérveknek nem felel meg,
- d)¹⁹⁵ a műemlékké nyilvánítás céljának nem felel meg, vagy
- e)¹⁹⁶ áthelyezése vagy telekalakítása következtében az adott telken a védett érték nem található meg.

(2) A műemléki védettség megszüntetésére irányuló eljárásra a műemlékké nyilvánításra vonatkozó rendelkezéseket kell alkalmazni.

(3)¹⁹⁷ Ha a védettség megszüntetésére az (1) bekezdés c) vagy d) pontja alapján került sor, a miniszter a védettség megszüntetését kimondó rendelet kihirdetésével egyidejűleg kezdeményezi a műemlék fekvése szerinti települési (fővárosban a fővárosi vagy a fővárosi kerületi) önkormányzatnál a korábbi műemlék helyi egyedi védelmének megállapítását.¹⁹⁸

(4)¹⁹⁹ A települési önkormányzat köteles érdemben vizsgálni a miniszter (3) bekezdés szerinti kezdeményezését.

A műemlékek kategóriába sorolása²⁰⁰

35/A. §²⁰¹ (1)²⁰² A műemléki értéket a műemlékké nyilvánítás során kiemelten védett műemlék vagy védett műemlék kategóriába kell sorolni. A kategóriából eredő joghatásokat a 32/B. § és az e törvény felhatalmazása alapján kiadott kormányrendelet határozza meg.

(2) Műemlék kategóriába sorolása jogszabályban meghatározottak szerint módosítható.

A MŰEMLÉKVÉDELEM SAJÁTOS TÁRGYAI***Történeti kertek***

36. §²⁰³ (1)²⁰⁴ A történeti kert történeti vagy művészeti értékkel bír, önállóan vagy más műemléki értékhez kapcsolódóan, illetve a történeti településszerkezet részeként megjelenő kertépítészeti alkotás, zöldfelület vagy park.

(2)²⁰⁵ A kiemelkedő jelentőségű történeti kert műemlékké nyilvánítható.²⁰⁶

(3) A történeti kertet lehetőleg eredeti rendeltetésének megfelelően, teljes eredeti területére kiterjedően kell védelem alá helyezni.

(4)²⁰⁷ A műemléki védelem alatt álló történeti kert egésze nem számolható fel, annak védett részei nem szüntethetők meg.

Történeti temetkezési helyek²⁰⁸

37. §²⁰⁹ (1)²¹⁰ Védelemben kell részesíteni azokat a történeti temetkezési helyeket (történeti temetőket és temetkezési emlékhelyeket) vagy ezek meghatározott részeit, különösen a sírjeleket, síremlékeket, sírépítményeket, amelyek műemléki értékei a magyar történelem, a vallás, a kultúra és művészet sajátos kifejezői, illetve emlékei.

(2) Műemléki védelemben részesíthető:

- a) a temető egész területe;
- b) a temető körülhatárolt területrésze;
- c) a sírjel, síremlék, sírépítmény;
- d) síremlékcsoportok, sírjel, sírépítmény együttesek, vagy azok megjelenése, látványa;

- e) a temető egyéb építménye, tartozéka, illetve eleme;
 - f) temetkezési emlékhely.
- (3)²¹¹ Műemléki védelem alatt álló történeti temetkezési hely, illetve azok részei nem szüntethetők meg, valamint e törvény alapján védett sírjel, síremlék, sírépítmény nem bontható el.

Műemléki területek

38. § Történeti tájként kell műemléki védelemben részesíteni az ember és a természet együttes munkájának eredményeként létrejött olyan kulturális (történeti, műemléki, művészeti, tudományos, műszaki stb.) szempontból jelentős, részlegesen beépített területet, amely jellegzetessége, egységessége révén topográfiaileg körülhatárolható egységet alkot.

39. §²¹² (1) Műemléki jelentőségű területként kell védeni a település azon részét, amelynek jellegzetes szerkezete, beépítésének módja, összképe, a tájjal való kapcsolata, terei és utcaképei, építményeinek együttese összefüggő rendszert alkotva történelmi jelentőségű és ezért műemléki védelemre érdemes.²¹³

(2)²¹⁴

(3)²¹⁵

40. §²¹⁶

40/A. §²¹⁷ A műemlékvédelem sajátos tárgyai körében védelem alatt álló valamennyi ingatlan esetében biztosítani kell az építészeti, településképi, valamint egyéb környezeti, természeti értékek fenntartható használatát és a hagyományos tájhasználat megőrzését.

*A VÉDETT MŰEMLEKI ÉRTÉKEK MEGŐRZÉSE*²¹⁸

*A védett műemléki értékek fenntartása*²¹⁹

41. §²²⁰ (1)²²¹ A műemlék fenntartásáról, jókarbantartásáról annak tulajdonosa (tulajdonosi jogok gyakorlója), vagyongazdálkodója, használója, vagy az egyes állami tulajdonban lévő vagyontárgyak önkormányzatok tulajdonába adásáról szóló [1991. évi XXXIII. törvényben \(a továbbiakban: Tv.\)](#) meghatározott ingyenes használója (a továbbiakban együtt: tulajdonos) az [Étv.](#)-ben meghatározottak, valamint e törvény szerint köteles gondoskodni.

(2)²²² A műemléket épségben, jellege megváltoztatása nélkül kell fenntartani. A műemlék esetében a fenntartási, jókarbantartási kötelezettség a rendeltetésszerű és biztonságos használathoz szükséges műszaki állapot fenntartásán túlmenően kiterjed a műemlék sajátos értékeit képező építészeti, képző- és iparművészeti, valamint kertépítészeti alkotórészeire és tartozékaira, felszerelési tárgyaira.

(3)²²³ Ha a védettség csak az ingatlan meghatározott részét érinti, akkor a tulajdonos kötelezettségét – a műemléket magában foglaló ingatlanok a védettség hatálya alá nem tartozó részei tekintetében – az általános építészeti szabályok megfelelő alkalmazásával kell gyakorolni.

(4)²²⁴ A műemléki értéket hordozó ingatlan telekalakítása abban az esetben engedélyezhető, ha a védett érték épségét, jellegét, fenntarthatóságát és a településszerkezetben, településképi betöltött szerepét a kialakuló telekhatárok biztosítják. Műemléki értéket hordozó, történetileg vagy használati módjában összetartozó ingatlanok telekegységének biztosítására, valamint az ilyen ingatlanok egyesítésére törekedni kell.

42. § (1)²²⁵ Ha a műemlék tulajdonosának személye, lakóhelye, tartózkodási helye ismeretlen, a műemlék állagmegóvásáról vagy jókarbantartásáról – a tulajdonos költségére – a hatóság gondoskodik.

(2) Az (1) bekezdésben foglaltakat kell alkalmazni akkor is, ha a műemléki védettség alatt álló ingatlan tulajdonjogával összefüggésben per van folyamatban, és e miatt a műemléket érintő, halaszthatatlan munkálatok elvégzése késedelemmel járhat.

*A védett műemléki értékek méltó használata és helyreállítása*²²⁶

43. §²²⁷ (1)²²⁸ A műemléket a műemléki értékéhez, jellegéhez, történelmi jelentőségéhez méltóan, a védett értékek veszélyeztetését kizáró módon kell használni, illetve hasznosítani.

(2) A nemzetgazdasági szempontból kiemelt nemzeti vagyoni körbe tartozó műemlék hasznosítása során az egyetemes vagy a nemzeti kultúrához kapcsolódó, közcélú rendeltetést előnyben kell részesíteni.

(3) A műemlékek használata és funkcióváltása során a műemléki értékeket nem veszélyeztető fenntartható használatnak és gazdasági fenntarthatóságnak van helye.

(4)²²⁹

(5) A műemlékek helyreállítása és használata során törekedni kell a történetileg összetartozó ingatlanokat, ingatlanrészeket egyesítő megoldásokra, továbbá a korábban – az eredeti műemléki érték csorbitásával – eltávolított, fellelhető és azonosítható alkotórészek, tartozékok és berendezési tárgyak visszahelyezésére.

(5a)²³⁰ Műemlék korszerűsítése – különösen az energiahatékonyságra vonatkozó minimumkövetelmények betartása, az energiamegtakarítási célú felújítás – nem okozhatja a műemléki védelem alapját képező értékeinek helyreállíthatatlan sérülését, elvesztését.

(5b)²³¹ A műemlék egésze nem bontható le.

(5c)²³² A műemlék részlegesen akkor bontható le, ha

a) egyes részeinek, illetve szerkezeti elemeinek megmentése céljából szükséges,

b) helyreállításával kapcsolatban korábbi és jelentős építési korszak maradványának bemutatását, vagy a hiteles állapotát eltorzító idegen részek eltávolítását, illetve a műszaki állagbiztosítás vagy életveszély-elhárítás érdekében szükséges elkerülhetetlen beavatkozásokat célozza, vagy

c) utólag létesített, műemléki értékkel nem bíró építmény eltávolítását vagy terepszint megváltoztatását célozza és a beavatkozás a méltó használat érdekében, az általános védelmet, illetve a műemlékké nyilvánítást megalapozó műemléki értékek helyreállíthatatlan sérelme nélkül megvalósítható.

(5d)²³³ A műemlék telkén és a műemléki területen a műemléki értékkel nem bíró építmény bontása, új építmény létesítése során a védelmet megalapozó műemléki érték érvényesülésére jogszabályban meghatározottak szerint tekintettel kell lenni.

(6)²³⁴ A műemléki területen a területet érintő, jogszabályban meghatározott változtatást, beavatkozást a védett érték településképi, illetve tájképi megjelenésének és érvényesülésének kell alárendelni.

A műemlékek hasznosítására és tulajdonjogának átruházására irányuló jogügyletek²³⁵

44. §²³⁶ (1)²³⁷ A miniszter jóváhagyása szükséges

a) az olyan jogügylethez, melynek alapján a nemzeti vagyon körébe tartozó műemlék tulajdonjoga átruházásra kerül, vagy az egyéb módon kikerül a nemzeti vagyon köréből, vagy azon osztott tulajdon létesül,

b) az olyan jogügylethez, amely az állami vagyon körébe tartozó műemléket – a jogszabályban foglaltak szerint, közérdekből alapított használati jog, vezetékgig, szolgálat kivételével – megterheli, biztosítékul adja,

c)²³⁸ – az (1c) bekezdésben foglaltak kivételével – az állami tulajdonban álló műemlék vagyonkezelőjének kijelöléséhez vagy annak megváltoztatásához.

d)²³⁹ vagyonkezelő hiányában – az (1a) bekezdésben foglalt kivétellel – az állami tulajdonban álló műemlék hasznosítására irányuló bármely jogügylethez.

(1a)²⁴⁰ Nem szükséges a miniszter előzetes jóváhagyása, ha az állami tulajdonban álló műemlék tulajdonosi joggyakorlója 90 napot meg nem haladó időtartamra köt hasznosítására irányuló jogügyletet.

(1b)²⁴¹ Az (1a) bekezdés alapján létrejött jogügylet időtartama nem hosszabbítható meg, továbbá ugyanarra a műemlékre vonatkozóan ugyanazon felek között új határozott idejű jogügylet az (1a) bekezdés alkalmazásával nem köthető.

(1c)²⁴² Az (1) bekezdés c) pontjától eltérően nem szükséges a miniszter jóváhagyása az állami tulajdonban álló műemlék vagyonkezelőjének kijelöléséhez vagy annak megváltoztatásához, ha a vagyonkezelő vagyonkezelői joga

a) a nemzeti vagyonról szóló [2011. évi CXCVI. törvény \(a továbbiakban: Nvtv.\) 11. § \(5\) bekezdése](#),

b) az állami vagyonról szóló [2007. évi CVI. törvény 27/A. § \(2\) bekezdése](#), vagy

c) az államháztartásról szóló [2011. évi CXCV. törvény 11/B. § \(2\) bekezdése](#)

alapján keletkezik.

(1d)²⁴³ Az (1c) bekezdés szerint létrejött vagyonkezelői jog esetén a vagyonkezelő a vagyonkezelői jog keletkezésétől számított 30 napon belül írásban tájékoztatja a minisztert a vagyonkezelői jogának létrejöttéről.

(2)²⁴⁴ Az (1) bekezdés szerinti jóváhagyás a jogügylet érvényességi kelléke.

(3)²⁴⁵ A miniszter jóváhagyását megtagadhatja, ha az (1) bekezdésben meghatározott jogügylet a védeltséget megalapozó értéket veszélyeztet, vagy az a védett érték egységes tulajdonosi szerkezetének kialakítását, egységes hasznosítását nem szolgálja.

(4)²⁴⁶ A nemzeti vagyon körébe tartozó műemlék ingatlannal kapcsolatos, az (1) bekezdés a)–c) pontja szerinti jogügylettel összefüggő ingatlan-nyilvántartási kérelem kötelező mellékletét képezi a miniszter hozzájáruló jognyilatkozata.

(5) Ha a műemlék – a [Tv.](#) alapján – az állami tulajdon fenntartása mellett az önkormányzat ingyenes használatába került, a [Tv. 27. § \(4\) bekezdésében](#) foglalt körülmények megváltozása vagy az ott megadott feltételek nem teljesítése esetén a miniszter jogosult az ingyenes használati jog felülvizsgálatára, megvonására.

45. §²⁴⁷

3. Fejezet

A KULTURÁLIS JAVAK VÉDELMERE VONATKOZÓ RENDELKEZÉSEK

Általános védelem

46. §²⁴⁸ (1) E törvény alapján védettnek minősülnek a muzeális intézményekben, a levéltárakban, a közgyűjteményként működő kép- és hangarchívumokban, valamint a könyvtárakban muzeális dokumentumként a (2) bekezdésben meghatározott módon nyilvántartott kulturális javak.

(2) Az (1) bekezdés szerinti védelem

a) muzeális intézmény esetében az alapleltárban nyilvántartott kulturális javakat,

b) könyvtár esetében az állomány-nyilvántartásban rögzített muzeális dokumentumot,

c)²⁴⁹ levéltár esetében a levéltári anyagról vezetett törzskönyvben nyilvántartott állományt, továbbá az [Ltv. 7/C. § \(1\) bekezdése](#) szerinti nyilvántartásban szereplő köziratot,

d) a közgyűjteményként működő kép- és hangarchívum esetében a közgyűjtemény nyilvántartásában rögzített kulturális javakat

illeti meg.

46/A. §²⁵⁰

A kulturális javak védetté nyilvánítása

47. § (1)²⁵¹ A kulturális örökség – a 46. § hatálya alá nem tartozó – pótolhatatlan és kiemelkedő jelentőségű javait, gyűjteményeit, azok megőrzése érdekében a hatóság védetté nyilvánítja.

(2)²⁵² Nem lehet védetté nyilvánítani

- a) az alkotójuk tulajdonában lévő,
- b) az országba visszaviteli kötelezettséggel behozott,
- c) az [Ltv. 33. § \(2\) bekezdésében](#) meghatározott, valamint
- d) a magyar kultúrtörténeti vonatkozással nem rendelkező, a tulajdonos (birtokos) által bizonyítottan 50 évnél nem régebben az ország területére került kulturális javakat.

48. § (1)²⁵³ A kulturális javak védetté nyilvánítására irányuló eljárás hivatalból indul.

(2)²⁵⁴ Az eljárás alá vont kulturális javak e törvény erejénél fogva ideiglenesen védettek, rájuk a védetté nyilvánított kulturális javakra vonatkozó előírásokat kell alkalmazni. Az ideiglenes védettség az eljárás végleges befejezéséig áll fenn.

49. §²⁵⁵

Védetté nyilvánított kulturális javak védettségének megszüntetése

50. §²⁵⁶ (1) A hatóság a kulturális javak védettségét megszünteti, ha

- a) a védetté nyilvánítás indokai nem állnak fenn,
- b) a védett gyűjteményből vagy tárgye gyűttesből kikerült tárgy egyedi jelentősége a védettség fenntartását nem indokolja, vagy
- c) a tárgy megsemmisült.

(2) A hatóság a kulturális javak védettségét megszüntetheti, ha a tárgy végleges külföldre történő kivitelét nemzeti kulturális érdek indokolja. A védettség megszüntetése tekintetében nemzeti kulturális érdeknek minősül, ha a tárgy végleges külföldre történő kivitele közérdekből történik, és a széles körű bemutatást, valamint hozzáférést biztosítja.

A védetté nyilvánított kulturális javakkal kapcsolatos különleges előírások

51. § (1) Védetté nyilvánított kulturális javak tulajdonjogát átruházni csak írásbeli szerződés alapján lehet.

(2)²⁵⁷ Védetté nyilvánított gyűjteményhez tartozó tárgy vagy védetté nyilvánított tárgye gyűttes bármely darabjának elidegenítéséhez vagy őrzési helyének 90 napot meghaladó megváltoztatásához a hatóság előzetes hozzájárulása szükséges.

(3)²⁵⁸ Védetté nyilvánított kulturális javak feletti rendelkezési jog bírósági vagy közigazgatási hatósági eljárás során elrendelt korlátozásáról a bíróság vagy a közigazgatási hatóság a hatóságot értesíti. A tárgy tulajdonjogát érintő egyéb körülményekről a hatóságot értesíteni kell.

(4)²⁵⁹

52. § (1) A védetté nyilvánított kulturális javak tulajdonosa (birtokosa) köteles a javakat épségben fenntartani, őrzésükről, szakszerű kezelésükről és megóvásukról gondoskodni.

(2)²⁶⁰ A védetté nyilvánított kulturális javakat és a védetté nyilvánító határozatban foglaltak betartását a hatóság a helyszíni ellenőrzés keretében jogosult ellenőrizni.

(3)²⁶¹ A védetté nyilvánított kulturális javakkal kapcsolatos – a 49. § b), c) pontjában meghatározott – adatokban bekövetkezett változásokat a tulajdonos (birtokos) haladéktalanul, de legkésőbb a tudomására jutástól számított 8 napon belül köteles bejelenteni a hatóságnak.

(3a)²⁶² A (3) bekezdés szerinti bejelentés azon adatok tekintetében, amelyeket más nyilvántartás közhitelesen tartalmaz, úgy is teljesíthető, hogy az adatváltozásról a közhiteles nyilvántartást vezető szerv – ha ezt tőle a tulajdonos (birtokos) kéri – a (3) bekezdés szerinti határidőben értesíti a hatóságot.

(4)²⁶³ A kereskedelmi forgalomban – így különösen árverésen – történő tulajdonátruházás céljából átadott, védetté nyilvánított kulturális javak esetén a (3) bekezdés szerinti bejelentésre a kereskedő köteles. Ez a rendelkezés irányadó abban az esetben is, ha a védettség ténye később jut a kereskedő tudomására.

(5)²⁶⁴ A bejelentésre kötelezett tulajdonos (birtokos) a személyazonosító adatait és a lakcímét az ezt igazoló hatósági igazolvány alapján közli a hatósággal, vagy kereskedelmi forgalomban értékesítés céljából történő átadás esetén a kereskedővel.

53. § A védetté nyilvánított kulturális javak tulajdonosait kötelezettségeikre tekintettel a külön jogszabályban meghatározott támogatások és kedvezmények illetik meg.

*Eltűnt kulturális javak felkutatása*²⁶⁵

53/A. §²⁶⁶ (1)²⁶⁷ Ha a hatóság hatósági ellenőrzés vagy az 52. § (2) bekezdése alapján lefolytatott ellenőrzése során, vagy bejelentés alapján megállapítja, hogy a kulturális javak körébe tartozó tárgy őrzési helye ismeretlen (a továbbiakban: eltűnt kulturális javak), az őrzési hely megállapítása érdekében elrendeli annak körözését.

(2) A hatóság a körözési eljárás eredményeként megtalált eltűnt kulturális javak őrzési helyét a 73. § szerinti nyilvántartásba veszi.

(3) Ha a körözés elrendelésének oka megszűnt, a hatóság a körözést visszavonja.

53/B. §²⁶⁸ (1) Az e törvény 71. § (2) bekezdése c) pontja szerinti nyilvántartásba bejegyzett kulturális javak előkerülése esetén a hatóság megvizsgálja a nyilvántartásból történő törlés indokoltságát.

(2) Kétség esetén a tárgy birtokosa köteles bizonyítani a birtoklás jogszerűségét és azt, hogy a tárgy birtokba vétele vagy tulajdonjogának a megszerzése során úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható, különös tekintettel a jogellenesen kivitt kulturális javak visszaszolgáltatásáról szóló [2001. évi LXXX. törvény 3. § \(3\) bekezdésében](#) foglalt szempontokra.

(3) Amennyiben a tárgy visszaadása iránt igényt terjesztenek elő, és az igényt igazolják, a birtokos köteles a tárgyat az igénybejelentő részére visszaadni.

(4) Amennyiben a birtokos bizonyítja, hogy a (2) bekezdésben foglaltak szerint járt el, a visszaadáskor az igénybejelentőtől méltányos és ésszerű kártalanítás illeti meg.

(5) Kulturális javak kereskedelmi forgalomban – így különösen árverésen – történő átruházása esetén a (2) bekezdés szerinti eljárásra a kereskedő köteles, ezért a vevő részéről a (2) bekezdésben foglaltakat teljesülniük kell tekinteni.

(6) A tárgy visszaadásának elrendelése iránti keresetet bírósághoz kell benyújtani, a bíróság dönt a visszaadás elrendeléséről és a kártalanításról.

A kulturális javak külföldre történő kivitele

54. §²⁶⁹ (1) A kulturális javakat – ha az Európai Unió általános hatályú, közvetlenül alkalmazandó jogi aktusa másképp nem rendelkezik – az e törvényben meghatározottak szerint lehet az ország területéről kivinni.

(2) A kulturális javak kivitelére vonatkozó eljárás részletes szabályait külön jogszabály határozza meg.

Védett kulturális javak kivitele²⁷⁰

55. §²⁷¹ (1)²⁷² A védetté nyilvánított vagy az e törvény alapján védett kulturális javak a hatóság ideiglenes kiviteli engedélyével – visszahozatali kötelezettség mellett – vihetők ki az országból.

(2)²⁷³ Az ideiglenes kiviteli engedély iránti kérelem előterjesztésére a tárgy tulajdonosa vagy vagyonkezelője jogosult.

(3)²⁷⁴ A hatóság az ideiglenes kiviteli engedély iránti kérelmet elutasítja, ha

- a) a kivitel veszélyezteti a kulturális értékeket vagy a tárgy biztonságát;
- b) a kivittel érintett tárgyra nem vonatkozik állami garanciavállalás, biztosítási szerződés vagy ezeknek megfelelő egyéb kötelezettségvállalás;

c)²⁷⁵ külön jogszabályban meghatározott tárgyak esetén a kultúráért felelős miniszter a külföldi kölcsönzéshez nem adja hozzájárulását.

(4)²⁷⁶ Az ideiglenes kiviteli engedély határozott időre, legfeljebb a kivittel érintett tárgyra vonatkozó állami garancia, biztosítási szerződés vagy ezeknek megfelelő egyéb kötelezettségvállalás időtartamára adható.

(5)²⁷⁷ Az e törvény alapján védett kulturális javakra vonatkozó, az Európai Unió tagállamaiba történő kivitele esetén a kulturális javak kiviteléről szóló [116/2009/EK rendelet](#) céljából a Bizottság [1081/2012/EU végrehajtási rendelete 13. cikke](#) alapján kiállított általános nyílt engedély az (1) bekezdésben meghatározott ideiglenes kiviteli engedélynek minősül.

Nem védett kulturális javak kivitele²⁷⁸

56. §²⁷⁹ (1)²⁸⁰ Az 1. melléklet szerinti kulturális javak – a 47. § (2) bekezdése hatálya alá tartozó tárgyak kivételével – a hatóság engedélye alapján, műtárgykísérő igazolással vihetők ki az országból.

(2) A hatóság a kivitel jogszerűségéről az engedélyező határozattal egyidejűleg – átruházható – műtárgykísérő igazolást állít ki, amely tartalmazza a műtárgy azonosításához szükséges adatokat.

(3)²⁸¹ A kiviteli engedély, illetve a műtárgykísérő igazolás legfeljebb tíz évig terjedő határozott időre szólhat.

(4)²⁸² A hatóság a kiviteli engedélykérelmet elutasítja, vagy a kiviteli engedélyt visszavonja és a műtárgykísérő igazolást érvénytelenné nyilvánítja, ha a tárgy

- a) lopott,
- b) védett gyűjteményből vagy tárggygyűttesből jogellenesen került ki,
- c) jogellenesen került Magyarországra.

(5)²⁸³ A kiviteli engedélyezés tekintetében jogellenesen Magyarországra került tárgynak minősül különösen, ha a tárgynak a származási országból a jogszabályok megsértésével történt a kivitele, ideértve a jogszerű ideiglenes kivitelre vonatkozó feltételek megszegéséből adódó jogsértést, illetve a kivitel lejártaát követően vissza nem vitt javak esetét is.

57. §²⁸⁴ (1) Az 55. és 56. § hatálya alá nem tartozó kulturális javak a hatóság engedélye nélkül vihetők ki az országból.

(2)²⁸⁵

***A kulturális javak behozatalára vonatkozó korlátozás*²⁸⁶**

58. § Tilos azon kulturális javaknak az országba történő behozatala, bejuttatása, amelyeket származási országukból a szükséges kiviteli engedélyek nélkül, vagy a kiviteli engedély kereteit túllépve juttattak külföldre.

***Nemzeti érdekű nyilvános gyűjtemény*²⁸⁷**

59. §²⁸⁸ (1) A hatóság a tulajdonos vagy a tárgyak kezelésére jogosult kérelmére nemzeti érdekű nyilvános gyűjteményként nyilvántartásba veszi azt a kiemelkedő tudományos vagy kulturális jelentőségű gyűjteményt vagy tárgyegyüttest, amely egyértelmű azonosításra alkalmas képi és leíró nyilvántartással rendelkezik, és legalább egy eleme védetté nyilvánított.

(2) A nemzeti érdekű nyilvános gyűjtemény kutatói és látogatói hozzáférését évente legalább 24 napon, naponként legalább négy órában biztosítani kell.

(3) A hatóság a tulajdonos vagy a tárgyak kezelésére jogosult kérelmére, vagy ha a nemzeti érdekű nyilvános gyűjtemény már nem felel meg az (1) vagy (2) bekezdésben meghatározott feltételeknek, hivatalból törli azt nyilvántartásából.

***Közérdekű kulturális érték*²⁸⁹**

60. §²⁹⁰ (1) A hatóság a tulajdonos vagy a tárgyak kezelésére jogosult kérelmére közérdekű kulturális értéként nyilvántartásba veszi azokat a tárgyakat, amelyek

a) rendelkeznek azonosításra alkalmas nyilvántartással, és

b) a nyilvánosság számára – a tulajdonos (rendelkezésre jogosult) által meghatározott módon – legalább évi 12 napon, legalább naponként 4 órán keresztül hozzáférhetőek.

(2) A hatóság a tulajdonos vagy a tárgyak kezelésére jogosult kérelmére, vagy ha a közérdekű kulturális érték már nem felel meg az (1) bekezdésben meghatározott feltételeknek, hivatalból törli azt a nyilvántartásából.

61. §²⁹¹***A kulturális javak feldolgozására vonatkozó korlátozás*²⁹²**

61/A. §²⁹³ Kulturális javakat fémkereskedő fémkereskedelmi tevékenység céljából kizárólag a hatóságnak az átvett tárgyakat egyedileg megjelölő engedélyével vehet át.

4. Fejezet*²⁹⁴**AZ EMLÉKHELYEK VÉDELME******Általános rendelkezések***

61/B. § (1)²⁹⁵ E fejezet hatálya kiterjed a történelmi emlékhelyekre, a nemzeti emlékhelyekre és a kiemelt nemzeti emlékhelyekre (a továbbiakban együtt: emlékhely), az ezekkel kapcsolatos tevékenységekre, a feladatellátásban közreműködő szervezetekre, személyekre, valamint az emlékhelyé nyilvánítással érintett ingatlanok tulajdonosaira, vagyonkezelőire, használóira.

(2)²⁹⁶ Az emlékhely e törvény szerinti szabályozása az azokon e törvény vagy más jogszabályok alapján fennálló védettséget nem érinti.

(3)²⁹⁷ Az emlékhely védelme és hozzáférhetővé tétele közérdek, amelynek megvalósításában közreműködnek az állami és az önkormányzati szervek, valamint a vallási közösségek, a belső egyházi jogi személyek, a civil és egyéb szervezetek, illetve a természetes személyek. A védelem kiterjed az emlékhely méltóságának megőrzésére és a méltó megemlékezés helyszíni feltételeinek biztosítására, az emlékhely történelmileg hiteles, egységes arculatának és műemléki megjelenésének fenntartására és biztosítására, továbbá az ezek érdekében végzett fejlesztés, beruházás megvalósításának elősegítésére.

(3a)²⁹⁸ A tulajdonos – ha e törvény másként nem rendelkezik – köteles a nemzeti emlékhelyül szolgáló ingatlan – ideértve annak közvetlen környezetét és a növényzetet is – gondozását rendszeresen elvégezni, az ingatlan állagát megőrizni, az ingatlant rendeltetésének megfelelően, folyamatosan használni, látogathatóságát biztosítani. A nemzeti emlékhely ingatlan használatával felhagyni nem lehet.

(3b)²⁹⁹ A nemzeti emlékhely részét képező ingatlanon a (3) és (3a) bekezdésben foglaltakat a hatóság ellenőrzi, és jogszabályban meghatározott esetben jogosult a 67. § (1) bekezdése szerinti hatósági kötelezést foganatosítani. Amennyiben az ellenőrzés egyházi tulajdonban álló nemzeti emlékhely részét képező ingatlant vagy ingatlanrész, illetve műemléki értéket érint, a hatóság azt a lelkiismereti és vallásszabadság jogáról, valamint az egyházak, vallásfelekezetek és vallási közösségek jogállásáról szóló [2011. évi CCVI. törvény \(a továbbiakban: Ehtv.\) 7. § \(2\) bekezdés b\)–d\) pontjában](#) meghatározott egyház magyarországi legfőbb képviseleti szerve (a továbbiakban: az egyház magyarországi legfőbb képviseleti szerve) által megjelölt magyarországi belső egyházi jogi személye, az egyház magyarországi legfőbb képviseleti szerve hallgatása esetén a területileg illetékes magyarországi egyházi jogi személye bevonásával végzi. Hitéleti kérdésben az egyház magyarországi legfőbb képviseleti szerve nyilatkozatának beszerzése nem mellőzhető.

(4) A nemzeti emlékhelyekre vonatkozó rendelkezéseket a kiemelt nemzeti emlékhelyekre előírt külön szabályokban meghatározott eltérésekkel kell alkalmazni.

61/C. §³⁰⁰ (1) A 2. mellékletben meghatározottak szerinti kiemelt nemzeti emlékhely az állami vagyon részét képezi.

(2)³⁰¹ Az 1055 Budapest V. kerület, belterület, 24834/1 helyrajzi számú ingatlan (a Vértanúk tere) 2017. szeptember 1-jén, az 1055 Budapest V. kerület, belterület, 24892/1 helyrajzi számú ingatlan (Alkotmány utca) 2020. január 1-jén az [Nvtv. 14. § \(1\) bekezdése](#) alapján – a méltó megemlékezések feltételeinek biztosítása mint örökségvédelmi állami feladatok ellátása érdekében – e törvény erejénél fogva, nyilvántartási értéken, ingyenesen az állam tulajdonába kerül.

(3) A kiemelt nemzeti emlékhely részét képező közterület, az ezen felállított szobrok és a Kossuth Lajos tér 1–3. szám alatti, 24894 helyrajzi számon nyilvántartott Országház vagyonkezelője az Országgyűlés Hivatala.

(4) A (2) bekezdésben meghatározott állami vagyon tulajdonjogának és vagyonkezelési jogának ingatlan-nyilvántartásba történő bejegyzése iránt a Magyar Nemzeti Vagyonkezelő Zrt. intézkedik.

61/D. §³⁰² (1)³⁰³ A miniszter az emlékhelyekkel összefüggésben különösen az alábbi feladatokat látja el:

a) érvényesíti az emlékhelyekkel kapcsolatos érdekeket az emlékhelyeket érintő jogszabályok előkészítése során, illetve átfogó tervezési programokban;

b) nemzetközi megállapodások keretében együttműködik a határon túli helyszínek esetén az érintett állam felelős miniszterével;

c)³⁰⁴ az emlékhelyekkel összefüggő feladatok tekintetében a Bizottság felett szakmai irányítói jogkört gyakorol;

d)³⁰⁵ a nemzeti és történelmi emlékhely fenntartható használatának elősegítése érdekében támogatási szerződést köt,

e) a Bizottság javaslatára a Bizottság felügyeletét ellátó miniszterrel egyetértésben kezdeményezi egyes helyszínek nemzeti emlékhellyé nyilvánítását;

f) a Bizottság javaslatára, a Bizottság felügyeletét ellátó miniszterrel egyetértésben kezdeményezi egyes helyszínek történelmi emlékhellyé nyilvánítását; valamint

g)³⁰⁶ a Nemzeti Örökség Intézete (a továbbiakban: NÖRI) bevonásával, a Bizottság felügyeletét ellátó miniszterrel egyetértésben évente jelentést készít a Kormány részére és négyévente tájékoztatja az Országgyűlés illetékes bizottságát az emlékhelyek állapotáról.

(1a)³⁰⁷ A Bizottság határozatban dönt az egyes helyszínek magyar emlékponttá nyilvánításáról.

(2)³⁰⁸ A Bizottság ellátja a magyar emlékpontokkal, a történelmi emlékhelyekkel és a nemzeti emlékhelyekkel kapcsolatos – e törvény szerinti – véleményező és javaslattevő feladatokat.

(3) A NÖRI emlékhelyekkel összefüggő feladatai különösen az alábbiak:

a) ellátja az emlékhellyé nyilvánítás előkészítésével, valamint az emlékhelyekkel kapcsolatos adminisztratív és ellenőrzési feladatokat;

b) felméri és folyamatosan figyelemmel kíséri az emlékhelyek állapotát, továbbá megteszi az emlékhelyekhez fűződő nemzeti érték megőrzéséhez, fenntartásához és bemutatásához szükséges intézkedéseket;

c) a turizmusért felelős miniszterrel együttműködésben gondoskodik az emlékhelyek fenntartható használata, fejlesztése és bemutatása érdekében tervek, programok, projektek előkészítéséről és megvalósításáról; valamint

d) gondoskodik az emlékhelyekhez fűződő nemzeti értéket hordozó örökség megismerését, fejlesztését és bemutatását elősegítő – köztük oktatási, képzési, ismeretterjesztő – programok kidolgozásáról és végrehajtásáról;

e)³⁰⁹ gondoskodik a nemzeti emlékhely és történelmi emlékhely megjelölés ingatlan-nyilvántartásba történő feljegyzéséről.

61/E. §³¹⁰ Kiemelt nemzeti emlékhely esetében a 61/D. § (1) bekezdés a) pontjában és a 61/D. § (3) bekezdés b)–d) pontjában meghatározott állami feladatokat az Országgyűlés elnökével egyetértésben kell ellátni.

Az emlékhellyé nyilvánítás és az emlékhelyek kezelése

61/F. § (1) Történelmi emlékhellyé az az épített környezet vagy természeti helyszín nyilvánítható, amely alkalmas megemlékezések tartására, és ahol a nemzet kulturális életében társadalmunk műveltségi szintjét, hazánk nemzetközi elismertségét jobbitó,

a) az ország, a nemzet függetlenségének védelmében a múltban gyökerező, jövőt meghatározó, a nemzet emlékezetére méltó esemény, vagy

b) az ország politikai életében irányadó állami döntés, intézkedés valósult meg.

(2) A történelmi emlékhelyeket egységes arculatú – magyar és angol, valamint, ha az emlékhely valamely velünk élő nemzetiséghez kapcsolódik, nemzetiségi nyelvű – ismertető táblával kell megjelölni.

(3)³¹¹ A történelmi emlékhely jellegre történő utalást az ingatlan-nyilvántartásban tényként fel kell jegyezni.

(4)³¹² Magyar emlékponttá az az épített környezet vagy természeti helyszín nyilvánítható, amelyben vagy amelyen egy, az egyetemes vagy a nemzeti közemlékezetben kiemelkedő helyet elfoglaló személlyel összefüggésben a nemzet emlékezetére méltó esemény valósult meg.

(5)³¹³ A magyar emlékpontokat egységes arculattal kell megjelölni magyar és angol nyelven, valamint ha az valamelyik magyarországi nemzetiséghez kapcsolódik, az adott nemzetiség nyelvén is.

61/G. § (1) Nemzeti emlékhellyé az a helyszín nyilvánítható, amely megfelel a 61/F. § (1) bekezdésében meghatározott feltételeknek és

- a) egy adott történelmi kor meghatározója;
- b) a nemzet vagy valamely velünk élő nemzetiség önazonosításában kiemelkedő szerepe van;
- c) eleget tud tenni annak a követelménynek, hogy országos jelentőségű megemlékezések helyszíne legyen és
- d) a magyar összetartozást vagy a nemzetiségeinknek a magyarsággal való összetartozását erősítő és identitásképző jellegénél fogva a nemzet vagy egy-egy nemzetiségi közösség önképében kiemelkedő fontossággal bír.

(2) Kiemelt nemzeti emlékhelyé az a helyszín nyilvánítható, amely megfelel az (1) bekezdésben meghatározott feltételeknek és mind a nemzeti történelemben, mind a Magyar Állam történetében kiemelkedő jelentőséggel bír.

(3) A kiemelt nemzeti emlékhelyé, nemzeti emlékhelyé nyilvánított helyszíneket a 2. melléklet tartalmazza.

(4) A nemzeti emlékhelyeket egységes arculatú – magyar és angol, valamint, ha az emlékhely valamely velünk élő nemzetiséghez kapcsolódik, nemzetiségi nyelvű – ismertető táblával kell megjelölni.

(5)³¹⁴ A nemzeti emlékhely jellegre történő utalást az ingatlan-nyilvántartásban tényként fel kell jegyezni.

(6)³¹⁵ A miniszter jóváhagyása szükséges a nemzeti emlékhely részét képező ingatlan vagy ingatlan tulajdoni hányada tulajdonjogának átruházásához, illetve megterheléséhez. A jogügylethez kapcsolódó szerződést és okiratokat a tulajdonos a kérelmével együtt köteles megküldeni jóváhagyás céljából a miniszter részére. Ha a nemzeti emlékhely egyházi tulajdonban áll, az egyház magyarországi legfőbb képviseleti szervének állásfoglalása a kérelem kötelező melléklete.

(7)³¹⁶ A miniszter az eljárás során azt vizsgálja, hogy az ingatlan tulajdonjogának átruházása, illetve megterhelése összhangban van-e a nemzeti emlékhelyek védelmére vonatkozó, e törvény szerinti előírásokkal, különös tekintettel a (9) bekezdésben meghatározott tulajdonosi körre.

(8)³¹⁷ A miniszter a kérelemről harminc napon belül dönt, amely során azt jóváhagyja vagy a (7) bekezdés szerinti indokok alapján elutasítja. Ha a miniszter a jóváhagyást nem adja meg, a jogügylet nem hatályosul. Ha a miniszter a jóváhagyást megadta, a tulajdonos közli a vételi ajánlatot a 86. § (3) bekezdés a) pontja szerinti szervvel.

(9)³¹⁸ Nemzeti emlékhely részét képező ingatlan kizárólag a Magyar Állam, magyarországi jogi személy, illetve magyar állampolgár tulajdonában lehet.

(10)³¹⁹ Ha a nemzeti emlékhely Magyarországon bejegyzett egyházi jogi személy tulajdonosa magyarországi jogutód nélkül szűnik meg, vagy jogképességét elveszíti, vagy, ha az egyház magyarországi legfőbb képviseleti szerve az egyház belső szabálya szerinti magyarországi jogutód nélküli megszűnéshez közeli állapot, működésképtelenség veszélye esetén – különösen ha az a nemzeti emlékhely helyreállíthatatlan sérelmének lehetőségével jár – azt írásban bejelenti a miniszter felé, a nemzeti emlékhely tulajdonjoga az egyház magyarországi legfőbb képviseleti szerve által megjelölt magyarországi belső egyházi jogi személyre száll át. Ha a Magyarországon bejegyzett egyházi jogi személy magyarországi jogutód nélkül megszűnik, vagy jogképességét elveszíti, és az egyház magyarországi legfőbb képviseleti szerve a jogutódlás tekintetében nem nyilatkozik, a nemzeti emlékhely tulajdonjoga a területileg illetékes magyarországi egyházi jogi személyre száll át. A tulajdonos jogi személy megszűnéséről, vagy jogképességének elvesztéséről a jogi személyiséggel rendelkező vallási közösségek és belső egyházi jogi személyek nyilvántartását végző szerv tájékoztatja a minisztert. Egyházi jogi személy megszűnése vagy jogképességének elvesztése esetén az [Ehtv.](#) rendelkezései az irányadóak.

(11)³²⁰ A (10) bekezdésen alapuló, magyarországi egyházi jogi személy tulajdonjogát és a tulajdonszerzés jogcímét az ingatlan-nyilvántartást vezető hatóság az érintett egyház magyarországi legfőbb képviseleti szervének nyilatkozata alapján jegyzi be.

61/H. § (1)³²¹ Az állam a nemzeti és történelmi emlékhelyek vonatkozásában a 61/D. §-ban, a 61/E. §-ban és a 61/K. § (2) bekezdés b) pontjában meghatározott feladatok ellátásához a központi költségvetésből forrást biztosít.

(2)³²² A nemzeti és történelmi emlékhelyekkel kapcsolatos költségvetési pénzeszközöket az e törvényben megjelölt, a nemzeti és történelmi emlékhelyekkel kapcsolatos állami feladatok költségeire figyelemmel kell meghatározni.

(3)³²³ A nemzeti és történelmi emlékhely arculatának vagy használati módjának jelentős mértékű megváltoztatása, továbbá a vonatkozó helyi építési szabályzat, településfejlesztési és településrendezési terv elfogadása, módosítása előtt be kell szerezni a Bizottság NÖRI-vel egyeztetett véleményét.

5. Fejezet³²⁴

A KIEMELT NEMZETI EMLÉKHELYEKRE VONATKOZÓ KÜLÖNLEGES SZABÁLYOK

61/I. §³²⁵ (1) A kiemelt nemzeti emlékhely és annak környezete fenntartható használatának megóvása érdekében a Kiemelt Nemzeti Emlékhely Bizottság vagy a Kiemelt Nemzeti Emlékhely Bizottság meghatalmazása alapján az Országgyűlés Hivatala látja el az e Fejezetben meghatározott feladatokat.

(2) A Kiemelt Nemzeti Emlékhely Bizottság elnöke az Országgyűlés elnöke, tagjai

- a) a Bizottság által delegált személy,
- b)³²⁶ a miniszter által delegált személy,
- c) az Országgyűlés kulturális ügyekkel foglalkozó bizottsága által delegált személy, valamint
- d) a Házbizottság által jelölt személy.

(3) A Kiemelt Nemzeti Emlékhely Bizottság a működési rendjét maga határozza meg.

(3a)³²⁷ A kiemelt nemzeti emlékhely, valamint a környezetében lévő – a Kiemelt Nemzeti Emlékhely Bizottság javaslata alapján vagy véleményének kikérésével kormányrendeletben meghatározott – ingatlanok területe (a továbbiakban: településkép-védelmi környezet) településképi szempontból kiemelt jelentőségű, egyedi településkép-védelem alatt álló területnek minősül.

(3b)³²⁸ A (3a) bekezdés szerinti településkép-védelem szabályait és eszközeit e törvény állapítja meg azzal, hogy a kiemelt nemzeti emlékhely és a településkép-védelmi környezete tekintetében a településkép védelméről szóló törvényt és a felhatalmazása alapján kiadott jogszabályokat az e törvényben meghatározott eltérésekkel kell alkalmazni.

(4)³²⁹ A Kiemelt Nemzeti Emlékhely Bizottság előzetes hozzájáruló nyilatkozata szükséges a kiemelt nemzeti emlékhely területén és a településkép-védelmi környezetében végezni tervezett építési, kereskedelmi, vendéglátási vagy szolgáltatási tevékenységhez, továbbá minden más tevékenységhez, amely a kiemelt nemzeti emlékhely nemzeti kulturális értéke megőrzését akadályozza.

(5)³³⁰ A Kiemelt Nemzeti Emlékhely Bizottság a (4) bekezdés szerinti előzetes hozzájáruló nyilatkozatot nem adja meg, ha a (4) bekezdés szerinti tevékenység sérti a kiemelt nemzeti emlékhely méltóságát, akadályozza az országos megemlékezések méltó lebonyolítását vagy a tevékenység megvalósítása során létrejövő épület, építmény megjelenését tekintve nem illeszkedik a kiemelt nemzeti emlékhely és annak környezete történelmi és műemléki megjelenéséhez, egységes arculatához, vagy nem felel meg a 61/K. § (2) bekezdés a) pont aa) alpontja szerint megállapított követelményeknek vagy a 61/K. § (2) bekezdés b) pontja szerinti beépítési szabályoknak és követelményeknek.

(6) A Kiemelt Nemzeti Emlékhely Bizottság előzetes hozzájáruló nyilatkozatában a (4) bekezdés szerinti tevékenység végzését az (5) bekezdés szerinti szempontok teljesülése érdekében feltételhez kötheti.

(7)³³¹ A kiemelt nemzeti emlékhelyet és annak településkép-védelmi környezetét érintő, (4) bekezdés szerinti tevékenységgel kapcsolatos közigazgatási hatósági eljárás során az eljáró hatóság engedélyt csak a Kiemelt Nemzeti Emlékhely Bizottság előzetes hozzájáruló nyilatkozatának megadása után adhat ki. Ha a Kiemelt Nemzeti Emlékhely Bizottság az előzetes hozzájáruló nyilatkozat megtételét elmulasztja vagy jogellenesen megtagadja, a hozzájáruló nyilatkozatot a kérelmező keresetére a bíróság ítéletével pótolhatja. A bíróság által pótolta előzetes hozzájáruló nyilatkozat a (6) bekezdés szerinti feltételt állapíthat meg. Ha az előzetes hozzájáruló nyilatkozat pótlását bíróságtól kérték, a (4) bekezdés szerinti tevékenység engedélyezésével összefüggő, folyamatban lévő közigazgatási hatósági eljárást a bíróság döntésének jogerőre emelkedéséig fel kell függeszteni.

(8) A (4) bekezdésben meghatározott ingatlanon, valamint a kiemelt nemzeti emlékhelyhez tartozó közterületen bejelentéshez kötött tevékenység csak a Kiemelt Nemzeti Emlékhely Bizottság előzetes hozzájáruló nyilatkozata kiadását követően jelenthető be. Az előzetes hozzájáruló nyilatkozat kiadására a (4)–(6) bekezdést megfelelően alkalmazni kell. A bejelentést tevő az előzetes hozzájáruló nyilatkozatot csatolja a bejelentéshez. Ha a Kiemelt Nemzeti Emlékhely Bizottság az előzetes hozzájáruló nyilatkozat megtételét elmulasztja vagy jogellenesen megtagadja, az előzetes hozzájáruló nyilatkozatot a kérelmező keresetére a bíróság ítéletével pótolhatja. A bíróság által pótolta előzetes hozzájáruló nyilatkozat a (6) bekezdés szerinti feltételt állapíthat meg.

(9)³³² A kérelmező a nyilatkozatot akkor támadhatja meg, ha a Kiemelt Nemzeti Emlékhely Bizottság az előzetes hozzájáruló nyilatkozatot nem adja meg vagy az előzetes hozzájáruló nyilatkozat feltételt állapít meg.

(10) Ha a Kiemelt Nemzeti Emlékhely Bizottság az előzetes hozzájáruló nyilatkozatot nem adja meg vagy az előzetes hozzájáruló nyilatkozat feltételt állapít meg, és a (4) bekezdés szerinti tevékenység engedélyezésével összefüggésben közigazgatási hatósági eljárás folyamatban van, a nyilatkozat a közigazgatási hatósági eljárás keretében vizsgálható felül.

(11)³³³ A kiemelt nemzeti emlékhely és annak településkép-védelmi környezete területén a (4) bekezdés szerinti tevékenységet végző köteles a Kiemelt Nemzeti Emlékhely Bizottság előzetes hozzájárulását magánál tartani és az illetékes közterület-felügyelet, az e törvény szerinti hatóság, valamint az Országgyűlés Hivatala által meghatalmazott személy kérésére bemutatni.

(12)³³⁴ Aki a kiemelt nemzeti emlékhelyen és a településkép-védelmi környezetében a (4) bekezdés szerinti tevékenységet a Kiemelt Nemzeti Emlékhely Bizottság előzetes hozzájáruló nyilatkozata nélkül, vagy az előzetes hozzájáruló nyilatkozatban foglaltaktól eltérően kezdte meg, az köteles kártalanítási igény nélkül az eredeti állapotot soron kívül helyreállítani, illetve a hozzájáruló nyilatkozat nélkül vagy attól eltérően folytatott tevékenységet azonnal abbahagyni.

(13)³³⁵ A (12) bekezdés szerinti kötelezettség elmulasztása esetén a Kiemelt Nemzeti Emlékhely Bizottság

a) megkeresi a (7) bekezdés szerinti hatósági eljárás vagy a (8) bekezdés szerinti bejelentés tekintetében hatáskörrel rendelkező hatóságot, amely a 61/J. § (6) és (6a) bekezdése alapján jár el, vagy

b) a (7) bekezdés szerinti hatósági eljárás vagy a (8) bekezdés szerinti bejelentés nélkül végezhető tevékenység esetén az eredeti állapot helyreállítására hívja fel a tevékenységet végzőt.

(14)³³⁶ Ha a tevékenységet végző a (13) bekezdés b) pontja szerinti felhívástól számított nyolc napon belül nem kezdi meg az eredeti állapot helyreállítását, az Országgyűlés Hivatala mint a kiemelt nemzeti emlékhely vagyongazdálkodója az eredeti állapot helyreállítását a tevékenységet végző költségére elvégeztetheti. A Kiemelt Nemzeti Emlékhely Bizottság e bekezdés szerinti eredeti állapot helyreállításával kapcsolatos intézkedései nem érintik a kiemelt nemzeti emlékhely vagyongazdálkodójának azon jogát, hogy a 61/J. § (7) bekezdése alapján az eredeti állapot helyreállítása érdekében pert indítson.

61/J. § (1) A Kiemelt Nemzeti Emlékhely Bizottság hozzájárulásának megadására vonatkozó kérelmet annak elnökéhez kell benyújtani.

(2)³³⁷ A kérelem tartalmazza

a)³³⁸ a kérelmező nevét, lakcímét vagy székhelyét, cégjegyzékszámát, egyéni vállalkozói nyilvántartási számát,

b) a tervezni kívánt tevékenység fajtáját,

c) az érintett ingatlan címét, helyrajzi számát,

d) a kérelem tárgyát és annak részletes leírását, beleértve a tervezni kívánt tevékenység időbeli ütemezését, valamint

e) bővítés vagy átalakítás esetén az épület, építmény addigi funkcióját.

(3)³³⁹ A kérelemhez csatolni kell a tevékenység engedélyezésére vonatkozó jogszabály szerint a hatósági engedély iránti kérelemhez szükséges mellékleteket is.

(4)³⁴⁰ Ha a kérelem nem tartalmazza a (2) és (3) bekezdésben foglaltakat, a Kiemelt Nemzeti Emlékhely Bizottság a kérelmezőt tizenöt napon belül hiánypótlásra hívja fel. Ha a kérelmező a hiánypótlásnak nem tesz eleget vagy azt nem megfelelően teljesíti, a

Kiemelt Nemzeti Emlékhely Bizottság a kérelmet érdemi vizsgálat nélkül elutasítja.

(5)³⁴¹ A Kiemelt Nemzeti Emlékhely Bizottság a kérelmet annak beérkezésétől számított kilencven napon belül bírálja el.

(6)³⁴² Ha a kérelmező közigazgatási hatósági engedélyhez vagy bejelentéshez kötött, a 61/I. § (4) bekezdése szerinti tevékenységet a Kiemelt Nemzeti Emlékhely Bizottság előzetes hozzájárulása nélkül, vagy az előzetes hozzájáruló nyilatkozatban foglaltaktól eltérően kezdte meg, az ügy eldöntésére vagy a bejelentés tekintetében hatáskörrel rendelkező hatóság a tevékenység gyakorlását azonnali hatállyal megtiltja, továbbá határidő tűzésével

a) a Kiemelt Nemzeti Emlékhely Bizottság előzetes hozzájárulása nélkül végzett tevékenység esetén az eredeti állapot helyreállítására,

b) a Kiemelt Nemzeti Emlékhely Bizottság előzetes hozzájáruló nyilatkozatban foglaltaktól eltérően végzett tevékenység esetén az előzetes hozzájáruló nyilatkozatban foglaltak végrehajtására, illetve az annak megfelelő állapot megvalósítására

kötelezi a tevékenységet végzőt.

(6a)³⁴³ Az eljáró hatóság

a) a (6) bekezdés a) pontja szerinti határozatát csak akkor helyezheti hatályon kívül, ha a kérelmező a hozzájárulást utólag beszerezte,

b) az eredeti állapot helyreállítására kötelezi a tevékenységet végzőt, ha az a (6) bekezdés b) pontja szerinti határozatában foglaltakat a határozatban rögzített határidőn belül nem hajtja végre.

(7)³⁴⁴ A (6) bekezdés hatálya alá nem tartozó minden más, a kiemelt nemzeti emlékhely nemzeti kulturális értéke megőrzését akadályozó tevékenység esetében, amennyiben azt a Kiemelt Nemzeti Emlékhely Bizottság előzetes hozzájárulása nélkül, vagy az előzetes hozzájáruló nyilatkozatban foglaltaktól eltérően kezdték meg, bíróságtól kérhető a jogsértés megállapítása és a jogsértés megszüntetésére, valamint az eredeti állapot helyreállítására kötelezés.

(8) Ha a végezni kívánt tevékenység jellegét, tartalmát vagy ütemezését tekintve a kérelem benyújtását követően megváltozik, a kérelmező új kérelmet nyújt be a Kiemelt Nemzeti Emlékhely Bizottsághoz.

(9)³⁴⁵ A Kiemelt Nemzeti Emlékhely Bizottság a kérelmező személyes adatait általános közigazgatási rendtartásról szóló törvény adatkezelésre vonatkozó rendelkezéseinek alkalmazásával kezelheti.

(10)³⁴⁶ A 61/I. § (7) és (8) bekezdésével, valamint a (7) bekezdéssel összefüggésben keletkezett polgári jogi igények érvényesítése során az Országgyűlés Hivatala mint a kiemelt nemzeti emlékhely vagyonkezelője perelhet és perelhető, a perre a Fővárosi Törvényszék kizárólagosan illetékes. E rendelkezést kell alkalmazni a Kiemelt Nemzeti Emlékhely Bizottság nyilatkozatának 61/I. § (9) bekezdése szerinti megtámadására is.

61/K. §³⁴⁷ (1) A Kormány a kiemelt nemzeti emlékhely nemzeti kulturális értéke megőrzése érdekében a kiemelt nemzeti emlékhely használati rendjét, valamint a kiemelt nemzeti emlékhelyre vonatkozó közterület-használati szabályokat, továbbá a kiemelt nemzeti emlékhelyre vonatkozó közterület-használati díjakat és az ellenőrzés rendjét – a Kiemelt Nemzeti Emlékhely Bizottság javaslata alapján vagy véleményének kikérésével – rendeletben határozza meg.

(2) A Kormány a kiemelt nemzeti emlékhely nemzeti kulturális értéke megőrzése, valamint a 61/B. § (3) bekezdésében és a 61/I. § (3a) bekezdésében foglaltak biztosítása érdekében a kiemelt nemzeti emlékhelyre és a településkép-védelmi környezetére vonatkozóan – a Kiemelt Nemzeti Emlékhely Bizottság javaslata alapján vagy véleményének kikérésével –

a) rendeletben állapítja meg:

aa) az egyedi településképi követelményeket,

ab) az aa) alpont szerinti követelmények érvényesítése érdekében szükséges hatósági kötelezés részletes szabályait, valamint a követelmények érvényesítését szolgáló további sajátos eszközöket,

ac) a kiemelt nemzeti emlékhelyen, valamint a településkép-védelmi környezetében található ingatlan fenntartását, helyreállítását, felújítását és átalakítását szolgáló támogatási és ösztönző rendszer részletes szabályait.

b) rendeletben állapíthatja meg a beépítési szabályokat, valamint az ezekkel összefüggő sajátos építésügyi és örökségvédelmi követelményeket.

(3)³⁴⁸ A Kormány a (2) bekezdés a) pont ab) alpontja alapján az egyedi településképi követelmények érvényesítése érdekében kiemelt településképi arculati kézikönyv készítését írhatja elő, a kiemelt kézikönyv tartalmára, elkészítésére és egyeztetésére vonatkozó részletes szabályok meghatározásával.

(4) A kiemelt nemzeti emlékhelyre és annak településkép-védelmi környezetére – a (2) bekezdés a) pont ab) alpontja szerinti kormányrendeletben meghatározott esetekben és részletszabályok szerint – a hatóság

a) tájékoztatást ad és szakmai konzultációt biztosít a (2) bekezdés a) pont aa) alpontja szerinti egyedi településképi követelményekről, ennek keretében javaslatot tesz a követelmények érvényesítési módjára,

b) településképi véleményezési eljárást folytat le és településképi véleményt ad az építésügyi engedélyezési eljárást megelőzően a jogszabályban meghatározott építésügyi hatósági engedélykérelemhez,

c) településképi bejelentési eljárást folytat le.

(5) Ha a hatóság megállapítja a (2) bekezdés a) pont aa) alpontja szerinti követelmények megsértését, felhívja az ingatlan tulajdonosának, a tulajdonosi joggyakorlónak, a vagyonkezelőnek, illetve a társasháznak a figyelmét a jogszabálysértésre, és végzésben megfelelő határidőt biztosít a jogszabálysértés megszüntetésére.

(6) A hatóság – a Kiemelt Nemzeti Emlékhely Bizottság javaslata alapján vagy véleményének kikérésével – az (5) bekezdés szerinti határidő eredménytelen eltelte esetén a kiemelt nemzeti emlékhely és a településkép-védelmi környezete tekintetében építmény, építményrész felújítására, átalakítására vonatkozó – meghatározott időtartamon belül teljesítendő – kötelezettséget írhat elő az (5) bekezdésben foglalt személyek számára, továbbá ellenőrzi e kötelezettség végrehajtását.

(7) Ha a (6) bekezdés szerinti kötelezett az egyedi településképi követelményeket a hatósági döntésben megállapított határidőben nem teljesíti, a hatóság – jogszabályban meghatározott esetekben és módon – 10 000 000 forintig terjedő közigazgatási bírságnak megfelelő településképi-védelmi bírságot szabhat ki. A bírság kiszabása során mérlegelni kell a településképi követelmény sérelmének súlyát és a jogsértő állapot időtartamát.

61/L. §³⁴⁹ (1)³⁵⁰ A 61/K. § (1) bekezdése szerinti rendeletben meghatározott egyes szabályokat megsértő természetes személlyel szemben – ha a 61/I. § (12) bekezdése nem alkalmazható – közigazgatási bírság szabható ki.

(2) A közigazgatási bírság kiszabására a kiemelt nemzeti emlékhely területe szerint illetékes közterület-felügyelet jogosult.

(3) Ha a helyszíni intézkedés alkalmával az (1) bekezdés szerinti természetes személy a jogsértést teljes mértékben elismeri, a (2) bekezdés szerinti eljáró hatóság helyszíni bírságot szabhat ki.

(4) A közigazgatási bírság összege kettőezer-ötszáz forinttól ötvenezer forintig terjedhet. A helyszíni bírság összege kettőezer-ötszáz forinttól huszonötezer forintig terjedhet.

(5) A közigazgatási bírság, a helyszíni bírság kiszabása során a (2) bekezdés szerinti eljáró hatóság a közigazgatási bírság, a helyszíni bírság mértékét korlátlanul enyhítheti vagy a jogsértő magatartás csekély súlya miatt a kiszabását mellőzheti.

(6)³⁵¹ A véglegessé vált döntéssel kiszabott és be nem fizetett közigazgatási bírság, helyszíni bírság adók módjára behajtandó köztartozásnak minősül.

(7) A kiszabott közigazgatási bírság, helyszíni bírság az államháztartás központi alrendszerének bevételeit képezi.

61/M. §³⁵² A 61/L. § szerinti közigazgatási bírság, helyszíni bírság megállapításának és megfizetése módjának részletszabályait a Kormány – a Kiemelt Nemzeti Emlékhely Bizottság javaslata alapján és véleményének kikérésével – rendeletben határozza meg.

61/N. §³⁵³ Az e Fejezetben meghatározottak a gyülekezési jogról szóló törvény hatálya alá tartozó rendezvény, valamint a választási eljárásról szóló törvény hatálya alá tartozó gyűlés vonatkozásában nem alkalmazhatók.

6. Fejezet³⁵⁴

EURÓPAI ÖRÖKSÉG DÍJ

61/O. § Az Európai Örökség cím elnyerésére pályázó helyszíneknek az Európai Örökség címre vonatkozó európai uniós fellépés létrehozásáról szóló, 2011. november 16-i [1194/2011/EU európai parlamenti és tanácsi határozatban](#) meghatározott célkitűzésekre és kritériumokra figyelemmel történő nemzeti szintű előzetes kiválasztásáról a miniszter gondoskodik.

III. RÉSZ

A HATÓSÁG FELADATAI³⁵⁵

62. §³⁵⁶ A hatóság feladata a kulturális örökség elemei megőrzésének, fenntartható használatának elősegítése és támogatása. Ennek érdekében ellátja:

a)³⁵⁷ az e törvényben és a kormányrendeletben meghatározott építéshatósági, örökségvédelmi hatósági és szakhatósági feladatokat;

b) az örökségvédelmi felügyeleti feladatokat;

c)³⁵⁸ az e törvényben meghatározott tudományos feladatok elvégzésében történő közreműködést; valamint

d) egyéb, hatáskörébe utalt feladatokat.

62/A. §³⁵⁹ (1) A kulturális örökségvédelmet érintő hatósági eljárásban az örökségvédelmi szempontok érvényesülését szakhatósági eljárás keretében vagy szakkérdésként kell vizsgálni.

(2) A hatóság a tervezett tevékenység vagy beavatkozás elvégzéséhez nem járulhat hozzá, ha a tervezett beavatkozás a védett kulturális örökségi elemet veszélyezteti.

63. § (1)³⁶⁰ A műemléken végzett építési tevékenységek esetén az építésügyi és építésfelügyeleti hatóság jogszabályban meghatározott esetekben és módon építésügyi hatósági engedélyezési és kötelezési eljárást folytat le, ellenőrzést végez.

(2)³⁶¹

(3)³⁶² A hatóság engedélyezi vagy tudomásul veszi az építésügyi hatósági vagy más hatósági engedélyhez nem kötött – jogszabályban meghatározott – tevékenységeket.

(4)³⁶³ Műemlékvédelmi érdekből műemlék, illetve a kiemelt nemzeti emlékhellyel kapcsolatos érdekből a kiemelt nemzeti emlékhelyen és a településképi-védelmi környezetben található ingatlan fenntartása, különösen helyreállítása során az országos építési követelményektől, a településrendezési tervtől, annak részeként a helyi építési szabályzattól a tervezés folyamán és a hatósági eljárásban el lehet térni. A nemzeti szabványoktól való eltérést a műemléki értékek megőrzése, továbbá a kiemelt nemzeti emlékhely egyedi településképi követelményeknek való megfelelése érdekében előnyben kell részesíteni, ha az alkalmazandó megoldás az élet- és vagyonbiztonság követelményeinek megfelel, vagy az élet- és vagyonbiztonság más módon biztosítható.

(4a)³⁶⁴ A (4) bekezdés tekintetében

a) műemlékvédelmi érdeknek kell tekinteni a védett műemléki érték megőrzését, fenntartását,

b) kiemelt nemzeti emlékhellyel kapcsolatos érdeknek kell tekinteni különösen a kiemelt nemzeti emlékhely méltóságának, valamint a kiemelt nemzeti emlékhely és annak településképi-védelmi környezete történelmileg hiteles, egységes arculatának – a

településképi követelmények tekintetében jogszabályban meghatározott módon és mértékben történő – megőrzését, fenntartását és helyreállítását

biztosító védelmet, továbbá az ezeket elősegítő közérdekű szempontok együttesét.

(5)³⁶⁵ A hatóság az örökségvédelmi felügyelet keretében

- a) figyelemmel kíséri a kulturális örökség elemei állapotát, valamint megfelelő használatát;
- b) a fenntartható, integrált szemléletű védelmet elősegítő tevékenységet végez;
- c) elősegíti az örökségvédelem érdekeit érintő szakmai és társadalmi együttműködést;
- d)³⁶⁶ a természetvédelmi őrszolgálat közreműködésével gondoskodik a régészeti örökség védelmével kapcsolatos feladatokról;
- e)³⁶⁷ a kiemelt nemzeti emlékhely és a településképi-védelmi környezete tekintetében figyelemmel kíséri a 61/K. § (2) bekezdés a) pont aa) alpontja szerinti követelmények teljesülését és a 61/K. § (6) bekezdése szerinti kötelezettség teljesítését.

(6)³⁶⁸

64. §³⁶⁹ A hatóság

a)³⁷⁰ ellátja a Magyarország területén jogellenesen eltulajdonított, valamint a Magyarországról jogtalanul kivitt vagy ilyen módon behozott kulturális javak visszakövetelésével, továbbá visszaadásával kapcsolatos teendőket;

b) részt vesz a jogtalanul eltulajdonított kulturális javak nemzetközi információcseréjében, és ellátja az ezzel kapcsolatos feladatokat;

c)³⁷¹

d)³⁷²

e)³⁷³

f)³⁷⁴

64/A. §³⁷⁵ A miniszter vita esetén dönt arról, hogy valamely tárgy, létesítmény vagy jelenség a kulturális örökség körébe tartozik-e.

64/B. §³⁷⁶

Előzetes tájékoztatás, a hatóság jogszerű hallgatása³⁷⁷

65. §³⁷⁸ (1) A hatóság a hatósági engedélyéhez kötött tevékenységek esetén – kérelemre – köteles a kérelmező által megjelölt munkák vagy tevékenységek engedélyezésével kapcsolatos feltételekről és eljárási szabályokról tájékoztatást adni.

(2) Ha az előzetes tájékoztatás alapjául szolgáló körülmények és jogszabályok lényegesen nem változtak, az egy éven belül induló engedélyezési eljárás során a hatóság a tájékoztatáshoz kötve van.

(3)³⁷⁹ A hatóság a hatósági engedélyhez kötött, kormányrendeletben meghatározott tevékenységek esetén a tevékenység elvégzéséhez jogszerű hallgatással is hozzájárulhat.

66. §³⁸⁰

Hatósági kötelezés

67. § (1)³⁸¹ A védett kulturális örökségi elemmel összefüggő tevékenységek vonatkozásában a hatóság:

a)³⁸² az örökségvédelem szabályainak megsértése esetén a műemlékek, nyilvántartott régészeti lelőhelyek és védetté nyilvánított kulturális javak vonatkozásában elrendelheti a beavatkozást megelőző állapot helyreállítását, valamint a fenntartható használatra vonatkozó kötelezettség teljesítését, a méltatlan használat megszüntetését,

b)³⁸³ műemlékek, nyilvántartott régészeti lelőhelyek és védetté nyilvánított kulturális javak károsítása, veszélyeztetése esetén jogosult a tevékenységet leállítani, és az ilyen magatartás tanúsítóját e tevékenység abbahagyására kötelezni,

c)³⁸⁴ elrendelheti a műemlékek állagmegóvására vagy jókarbantartására vonatkozó kötelezettség teljesítését,

d)³⁸⁵ a 61/K. § (6) bekezdése szerinti esetben és körben elrendelheti – a Kiemelt Nemzeti Emlékhely Bizottság javaslata alapján vagy véleményének kikérésével – a kiemelt nemzeti emlékhelyen és annak településképi-védelmi környezetében építmény, építményrész – meghatározott időtartamon belül teljesítendő – felújítását, átalakítását,

e)³⁸⁶ amennyiben a műemlék jelenkori állapota – a védett vagy a védeltséget megalapozó korábbi és jelentős építési korszak szerinti állapotától eltérően – szomszédos ingatlan kiemelt közérdekű beruházás részeként megvalósuló, jogszabályban meghatározott módon és feltételek szerint való beépítését vagy beépítését követő használatát akadályozza, elrendelheti épület, építmény, építményrész – meghatározott időtartamon belül teljesítendő – felújítását, átalakítását a 43. § (5) és (5c) bekezdésében meghatározott célok érdekében és korlátok között. A hatóság a döntést azonnal végrehajthatóvá nyilváníthatja, ha kiemelten közérdekű beruházásnak a szomszédos ingatlanon való megvalósításával összefüggésben kerül sor a felújítás, illetve átalakítás elrendelésére, és a végrehajtás késedelve a kiemelten közérdekű beruházás megvalósítását akadályozza vagy késlelteti.

(2)³⁸⁷ A hatóság

a) az (1) bekezdés a)–c) pontjában meghatározott kötelezettségek teljesítésére a tulajdonost, a tulajdonosi joggyakorlót, a vagyongekezelőt, a társasházat, továbbá a használat vagy az építtetőt, és a kivitelezőt,

b)³⁸⁸ az (1) bekezdés d) és e) pontjában meghatározott kötelezettségek teljesítésére a tulajdonost, a tulajdonosi joggyakorlót, a vagyongekezelőt, illetve a társasházat kötelezheti.

(3)³⁸⁹ Amennyiben a kötelezett az (1) bekezdés a)–c) pontja szerinti hatósági kötelezésben foglaltaknak nem tesz eleget és ezzel a védett kulturális örökség veszélybe kerül, a hatóság örökségvédelmi bírság kiszabásáról intézkedik és

a)³⁹⁰ a munkákat a kötelezett helyett annak költségére és felelősségére elvégeztetheti, más érdekelt, különösen tulajdonostárs erre irányuló kérelme esetén akként is, hogy a munkálatok költségének előlegezésére feljogosítja az érdekeltet;

b) kezdeményezheti ingatlan esetében az állami tulajdonba vételt (vásárlással vagy szükség szerint kisajátítással);

c) elrendelheti a védetté nyilvánított kulturális javak közgyűjteményben történő ideiglenes elhelyezését; vagy

d) kezdeményezheti a vagyionkezelői szerződés felülvizsgálatát, illetve a használati jog megszüntetését.

(3a)³⁹¹ Ha a kötelezett az (1) bekezdés d) és e) pontja szerinti hatósági kötelezésben foglaltaknak nem tesz eleget, a hatóság

a) településkép-védelmi bírság kiszabásáról intézkedik, valamint

b) a munkákat a kötelezett helyett annak költségére és felelősségére elvégeztetheti, más érdekelt, különösen tulajdonostárs erre irányuló kérelme esetén akként is, hogy a munkálatok költségének előlegezésére feljogosítja az érdekeltet.

(3b)³⁹² Az (1) bekezdés a)–c) pontjában meghatározott kötelezettségek megszegése esetén közigazgatási szankcióként figyelmeztetés nem alkalmazható.

(4)³⁹³ A végleges és végrehajtható határozatban megállapított (3) bekezdés a) pontja és a (3a) bekezdés b) pontja szerinti követelés biztosítékaul a Magyar Államot a védett kulturális örökségi elemen jelzálogjog, valamint annak fennállásáig terhelési tilalom illeti meg.

(5)³⁹⁴ A hatóság által elvégzett munka költsége adók módjára behajtandó köztartozásnak minősül és adók módjára kell behajtani.

(6)³⁹⁵ A (4) bekezdés szerinti határozatával a hatóság megkeresi

a) az ingatlanügyi hatóságot a jelzálogjog bejegyzése és a terhelési tilalom ingatlan-nyilvántartásba történő feljegyzése,

b) az illetékes állami adóhatóságot – amennyiben a kötelezettség teljesítése határidőre nem történt meg – a követelés végrehajtása

iránt.

(7)³⁹⁶ A követelés kielégítése vagy megszűnése esetén a hatóság 15 napon belül megkeresi az ingatlanügyi hatóságot a bejegyzett jog és a feljegyzett tény törlése iránt.

(8)³⁹⁷ Abban az esetben, ha a (4) bekezdés szerinti jelzálogjogot olyan ingatlanra kell bejegyezni és a terhelési tilalom tényét feljegyezni, amelyre a 74. § (1) bekezdése szerinti jogi jelleg az ingatlan-nyilvántartásban ezt megelőzően még nem került feljegyzésre, az eljáró hatóság köteles a jogi jelleg ingatlan-nyilvántartási feljegyeztetéséről gondoskodni. A jelzálogjog bejegyzése és a terhelési tilalom tényének feljegyzése csak a jogi jelleg feljegyzését követően kezdeményezhető.

68. § (1)³⁹⁸ A hatóság kulturális örökségvédelmi érdekből elrendelheti:

a)³⁹⁹ a védetté nyilvánított kulturális örökséghez tartozó javak felülvizsgálatát, felújítását, helyreállítását;

b)⁴⁰⁰ olyan munkálatok elvégzését, amelyek a védetté nyilvánított kulturális örökség történeti állapotának vagy korábbi történeti állapota meghatározott elemeinek feltárására, helyreállítására és bemutatására irányulnak.

(2)⁴⁰¹ A hatóságot terheli az (1) bekezdés alapján elrendelt munkálatok örökségvédelmi többletköltsége.

A tűrési kötelezettség

69. § (1)⁴⁰² A védett kulturális örökség tulajdonosa, vagyionkezelője, használója tűrni köteles a hatóság által elrendelt, engedélyezett vagy tudomásul vett munkálatokat és a mentő feltárást.

(2) Az elrendelt munkák csak a feltétlenül szükséges mértékben akadályozhatják tartósan a kulturális örökséghez tartozó javak rendeltetésszerű használatát.

70. § A kulturális örökség állapotának megőrzése érdekében az állagvédelemhez szükséges átlagos mértéket meg nem haladó jogszerűen előírt korlátozás, tilalom vagy kötelezés kártalanítási igényt nem keletkeztet.

Nyilvántartások

71. § (1)⁴⁰³ A hatóság vezeti

a) a régészeti lelőhelyek,

b) a régészeti feltárási engedélyek és a feltárási dokumentációk,

c) a védetté nyilvánított régészeti lelőhelyek,

d)⁴⁰⁵ a műemlékek, a műemléki jelentőségű területek, a műemléki környezetek és a történeti tájak,

e)⁴⁰⁶ a világörökségi és a világörökségi várományos helyszínek és területek

központi, közhiteles nyilvántartását, amely tartalmazza az a)–e) pontban meghatározottakkal összefüggő adatokat.

(1a)⁴⁰⁷ A 71. § (1) bekezdés a), c)–e) pontok szerinti nyilvántartáshoz szükséges állami ingatlan-nyilvántartási térképi adatbázis adatait, a Mezőgazdasági Parcella Azonosító Rendszernek a 71. § (1) bekezdés a), c)–e) pontok szerinti nyilvántartáshoz szükséges adattartalmú felszínborítási rétegét, a Mezőgazdasági Parcella Azonosító Rendszer programszerű felújításához használt legfrissebb évjárat szerinti ortofotóit, valamint az ország 1:10000 digitális szintvonalrajzát és domborzatmodelljét (DDM-5), a földmérési és térinformatikai államigazgatási szerv térítésmentesen biztosítja.

(2)⁴⁰⁸ A hatóság központi nyilvántartást vezet

a) a védetté nyilvánított kulturális javakról,

- b) a kiviteli engedélyekről és igazolásokról,
- c) a Magyarország területén jogellenesen eltulajdonított, valamint a Magyarországról jogtalanul kivitt vagy ilyen módon behozott kulturális javakról,
- d)⁴⁰⁹ a jogellenesen kivitt kulturális javak visszaszolgáltatásáról szóló [2001. évi LXXX. törvény 2. § 1. pontjában](#) meghatározott, Magyarország területéről jogtalanul kivitt vagy ilyen módon behozott kulturális javakról,
- e) a kölcsönzött kulturális javak különleges védelméről szóló tanúsítványokról,
- f) az ideiglenesen védetté nyilvánított kulturális javakról,
- g) a nemzeti érdekű nyilvános gyűjteményekről,
- h) a közérdekű kulturális értékekről,
- i) azokról a kulturális javakról, amelyek védeltségét megszüntették,
- j) a védetté nyilvánításra javasolt kulturális javakról,
- k)⁴¹⁰ a 64/A. § szerint a kulturális javak körébe sorolt kulturális javakról, valamint
- l) jogszabályban meghatározott egyéb adatokról.

72. § (1)⁴¹¹ A 71. § (1) bekezdése és a (2) bekezdés a) és f) pontja szerinti nyilvántartás a védeltség fennállására vonatkozó adatok tekintetében közhiteles hatósági nyilvántartásnak minősül, mely tanúsítja a védeltség létrejöttének, fennállásának vagy megszüntetésének tényét. A kulturális örökség védelme érdekében a hatóság a nyilvántartás egyes adataihoz való hozzáférést – az (1a) bekezdésben meghatározott kivételekkel – jogszabály alapján korlátozhatja.

(1a)⁴¹² A 71. § (1) bekezdés a) és c)–d) pontja esetében a védeltség tényére vonatkozó adatokhoz való hozzáférés nem korlátozható. A védeltség tényére vonatkozó adatot nyilvánosan elérhető elektronikus felületen hozzáférhetővé kell tenni.

(2) A nyilvántartás a kulturális örökség elemeinek azonosításához szükséges adatokat és tényeket tartalmazza.

(3)⁴¹³ A hatóság a nyilvántartással kapcsolatos adatfeldolgozási feladatok ellátásával csak államigazgatási szervet vagy kizárólagos állami tulajdonú gazdálkodó szervezetet bízhat meg.

(4)⁴¹⁴ A hatósági nyilvántartásból történő adatszolgáltatásért – a kulturális javakra és a védeltség tényére vonatkozó adatszolgáltatás kivételével – igazgatási szolgáltatási díjat kell fizetni.

(5)⁴¹⁵ A (4) bekezdés szerinti igazgatási szolgáltatási díj megfizetése alól mentességet kap a világörökségi gondnokság, valamint a nyilvántartási adatokat jogszabályban meghatározott feladatellátásához igénylő, feltárássra jogosult intézmény vagy a jogszabályban kijelölt örökségvédelmi szerv, amely ezt az adatszolgáltatás iránti kérelmében igazolja.

(6)⁴¹⁶ A 71. § (2) bekezdés a) pontja szerinti kulturális javak körébe tartozó tartozékok, alkotórészek esetében a védeltség tényének ingatlan-nyilvántartásba történő feljegyzése iránt a hatóság intézkedik.

73. §⁴¹⁷ (1) A védetté nyilvánított kulturális javak esetében a nyilvántartás tartalmazza:

- a) a tárgy részletes leírását, valamint az azonosítását lehetővé tévő egyéb adatokat;
- b) a tárgy tulajdonosának és birtokosának természetes személyazonosító adatait, valamint lakcímét;
- c) a tulajdonszerzés idejét és módját;
- d) a tárgy – állandó, illetve ideiglenes – őrzési helyét;
- e) a jogszabályban meghatározott egyéb adatokat.

(2) A jogellenesen eltulajdonított kulturális javak esetében a nyilvántartás tartalmazza:

- a) a tárgy részletes leírását, valamint az azonosítását lehetővé tévő egyéb adatokat;
- b) a tárgy tulajdonosának és birtokosának természetes személyazonosító adatait, valamint lakcímét;
- c) a cselekmény elkövetésének az idejét és helyét;
- d) az eljáró szerv nevét és ügyszámát.

74. §⁴¹⁸ (1)⁴¹⁹ A 11. § szerinti nyilvántartott régészeti lelőhely, a 15. §-ban meghatározott védett régészeti lelőhelyé, régészeti védőövezetté és a 29. § (1) bekezdése szerinti műemlékké nyilvánítás tényét, a műemléki jelentőségű területet, a műemléki környezetet és a történeti tájat, mint jogi jelleget az ingatlan-nyilvántartásban fel kell jegyezni.

(2)⁴²⁰ Az (1) bekezdésben meghatározott jogi jelleg feljegyzése iránt az ezt megállapító végleges döntésével a hatóság megkeresi az ingatlanügyi hatóságot.

(3) A feljegyzés elmaradása a védeltség fennállásának tényét nem érinti.

(4)⁴²¹ Ha az (1) bekezdés szerinti védeltség feltétele már nem áll fenn, a hatóság végleges döntésével megkeresi az ingatlanügyi hatóságot a jogi jelleg ingatlan-nyilvántartásból történő törlése céljából.

74/A. §⁴²²

74/B. §⁴²³

74/C. §⁴²⁴ (1)⁴²⁵ Ha a településrendezési tervvel érintett ingatlan a hatályos településrendezési tervben megállapítottakhoz képest utóbb védetté válik, vagy a védeltsége megszűnik, úgy a védeltség keletkezésétől vagy a védeltség megszűnésétől számított 6 hónapon belül a helyi építési szabályzatban a 71. § (1) bekezdése szerinti központi, közhiteles nyilvántartás tartalmának megfelelő változtatásokat át kell vezetni.

(2)⁴²⁶ Az (1) bekezdésben meghatározott változás átvezetése iránt az ezt megállapító végleges határozatával vagy végzéssel a hatóság megkeresi az illetékes települési önkormányzatot.

A hatósági eljárások szabályai

75. §⁴²⁷ Az ügyintézési határidő kulturális javak védetté nyilvánítása vagy védettségének megszüntetése iránti eljárásban száz nap.

75/A. §⁴²⁸ (1)⁴²⁹ Ha jogszabály az örökségvédelemmel kapcsolatos szakkérdésben szakértő igénybevételét írja elő, szakértőként kizárólag az a személy vehető igénybe, valamint a jogszabályban meghatározott jogkövetkezmények csak annak a szakértőnek az igénybevételéhez fűződnek, aki büntetlen előéletű, nem áll az örökségvédelemmel kapcsolatos szakterületen végezhető tevékenység folytatását kizáró foglalkozástól eltiltás hatálya alatt, rendelkezik a jogszabályban meghatározott szakmai képesítéssel, és megfelel az ott meghatározott egyéb feltételeknek.

(1a)⁴³⁰ Szakértőként a jogszabályban kijelölt örökségvédelmi szerv vehető igénybe.

(2)⁴³¹

(3)⁴³²

(4)⁴³³

75/B. §⁴³⁴ (1) Összevont örökségvédelmi engedélyezési eljárás folytatható le a 65. § (1) bekezdése szerinti előzetes tájékoztatáson túl a kulturális örökségvédelmi követelmények előzetes meghatározása érdekében jogszabályban meghatározottak szerint.

(2) Egybefoglalt örökségvédelmi engedélyezési eljárás folytatható le egymással összefüggő, de eltérő tárgyú örökségvédelmi tevékenységek esetében jogszabályban meghatározottak szerint.

75/C. §⁴³⁵ A régészeti örökség és a műemléki érték védelmével kapcsolatos örökségvédelmi hatósági eljárásokban az eljáró hatóság az eljárást elektronikus ügyintézés keretében folytatja le, az ügyfél elektronikus úton tart kapcsolatot az eljáró hatósággal.

A kulturális örökség elemeinek hozzáférhetővé tétele⁴³⁶

76. § (1)⁴³⁷ A védett kulturális örökség tulajdonosai kötelesek a hatóságnak – előzetes egyeztetés alapján – lehetővé tenni az örökség egészének vagy meghatározott részének tanulmányozását, megtekintését, dokumentálását.

(2)⁴³⁸ Indokolt esetben, valamint a központi költségvetési, helyi önkormányzati, nemzetközi, vagy európai uniós forrás felhasználásával megvalósuló helyreállítás esetén a műemlékek és a védetté nyilvánított régészeti lelőhelyek nagyközönség által történő látogatásának időpontjáról és módjáról a tulajdonos (vagyonkezelő, használó) és a hatóság megállapodást köt. A látogatás a tulajdonost (vagyonkezelőt, használót) az ingatlan rendeltetésszerű használatában vagy méltánylást érdemlő életviszonyaiban nem zavarhatja, kárt nem okozhat.

77. § (1)⁴³⁹ Régészeti parkot, illetve régészeti bemutatóhelyet csak régészeti emlékek bemutatására lehet létesíteni.

(2) A régészeti parkok és bemutatóhelyek működésére vonatkozóan a kulturális javak védelméről és a muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről szóló [1997. évi CXL. törvény](#) muzeális intézményekre vonatkozó rendelkezéseit kell alkalmazni.

78. §⁴⁴⁰ A hatóság élet-, illetve vagyonbiztonság, továbbá a védett érték megóvása érdekében megtilthatja, korlátozhatja, vagy előzetes engedélyhez kötheti a látogatást, megtekintést.

79. §⁴⁴¹ A védetté nyilvánított kulturális javakat hozzáférhetővé kell tenni a nyilvánosság és a kutatás számára. Ennek érdekében a hatóság kötelezheti a tulajdonost, hogy a védetté nyilvánított javakat kiállítás, illetve tudományos kutatás céljára közgyűjtemények számára rendelkezésre bocsássa. A tulajdonos érdekeinek figyelembevételével a kulturális javak átadásának időpontjáról, időtartamáról és feltételeiről a közgyűjtemény a tulajdonossal megállapodást köt.

80. § A kulturális örökség hozzáférhetővé tételénél törekedni kell a fogyatékos személyek esélyegyenlőségének megvalósítására.

Az örökségvédelem pénzügyi eszközeinek felhasználása

80/A. §⁴⁴² (1) Az örökségvédelem pénzügyi eszközei lehetnek különösen:

a)⁴⁴³ a központi költségvetés örökségvédelmi és településképvédelmi célokat szolgáló előirányzatai;

b) a helyi önkormányzatok örökségvédelmi célokra fordított pénzeszközei;

c)⁴⁴⁴

d) egyéb pénzügyi eszközök, így

da) adókedvezmények,

db) illetékkedvezmények,

dc)⁴⁴⁵ kedvezményes kamatozású felújítási hitelek,

dd)⁴⁴⁶ érdekeltség növelő támogatások.

(2)⁴⁴⁷ Az (1) bekezdés d) pont da), db), dc) és dd) alpontja szerinti kedvezmények mindenkor mértékéről, érvényesítésük feltételeiről és módjáról külön törvények rendelkeznek.

81. §⁴⁴⁸ A kulturális örökség védelmével kapcsolatos költségvetési pénzeszközöket a miniszter által felügyelt és más érintett költségvetési fejezeten belül az alábbi feladatok költségeire figyelemmel kell meghatározni:

a)⁴⁴⁹ a védetté nyilvánított régészeti lelőhelyek állagvédelme, a mentő feltárások támogatása;

b)⁴⁵⁰ a kulturális örökség védett elemei tulajdonosának (vagyonkezelőjének, használójának) támogatása;

- c)⁴⁵¹ a hatósági feladatok ellátásával kapcsolatos kötelezettségek és a hatósági intézkedések teljesítésének fedezete, valamint a hatóság által a tulajdonosok helyett elvégzett munkák költségeinek megelőlegezése;
- d) kisajátítás;
- e) állami elővásárlás;
- f) kártalanítás;
- g) a régészeti emlék vagy lelet felfedezőjének jutalmazása;
- h)⁴⁵² a műemlékek, kiemelten a veszélyeztetett műemlékek állagmegóvásának, helyreállításának vagy jókarbantartásának támogatása;
- i)⁴⁵³ a műemlékek fennmaradását és méltó hasznosítását is szolgáló helyi önkormányzati fejlesztési programok támogatása;
- j)⁴⁵⁴ az örökségvédelmi többletköltség;
- k)⁴⁵⁵ a határon túli magyar vonatkozású kulturális örökséggel kapcsolatos feladatok;
- l)⁴⁵⁶ nyilvántartási feladatok;
- m)⁴⁵⁷ a 21. § (1) bekezdés a) pontja alapján végzett próbafeltárások finanszírozása;
- n) örökségvédelmi érdekű tudományos kutatási feladatok ellátására és szervezésére;
- o) örökségvédelemmel kapcsolatos ismeretterjesztési és képzési feladatok ellátására;
- p)⁴⁵⁸ e törvényben meghatározott egyéb örökségvédelmi feladatok, beleértve a szabályozási tervek 39. § (2) bekezdése szerinti módosításának költségeit.

Örökségvédelmi bírság

82. § (1)⁴⁵⁹ Örökségvédelmi bírsággal (a továbbiakban: bírság) kell sújtani azt a természetes vagy jogi személyt és jogi személyiséggel nem rendelkező szervezetet, aki (amely)

- a)⁴⁶⁰ az e törvényben vagy más jogszabályban engedélyhez kötött tevékenységet a védetté nyilvánított vagy e törvény erejénél fogva védelem alatt álló kulturális örökségi elemen engedély vagy tudomásulvétel nélkül vagy attól eltérő módon végzi,
- b)⁴⁶¹ a 61/I. § (4) bekezdése szerinti tevékenységet a kiemelt nemzeti emlékhely és annak településképvédelmi környezete területén a Kiemelt Nemzeti Emlékhely Bizottság előzetes hozzájárulása nélkül vagy az előzetes hozzájárulásban meghatározottaktól eltérő módon végzi,
- c) a védetté nyilvánított vagy e törvény erejénél fogva védelem alatt álló kulturális örökség elemeit jogellenesen megsemmisíti vagy megrongálja, valamint
- d) a védett kulturális örökségi elemet kötelezettségének elmulasztásával veszélyezteti,
- e)⁴⁶² régészeti feltárást feltárási jogosultság vagy műemléki területen szakértői tevékenységet szakértői jogosultság nélkül végez, vagy szakértői jogosultsággal rendelkező személy – a kirendelt igazságügyi szakértő szakvéleménye szerint – szakszerűtlen, illetve szándékosan vagy súlyos gondatlanságból valótlannak tartalmú szakvéleményt, dokumentációt készít,
- f)⁴⁶³ nyilvántartott régészeti lelőhelyen a hatóság engedélye vagy nyilatkozata nélkül beruházást valósít meg,
- g)⁴⁶⁴ kulturális javakon az e törvényben vagy más jogszabályban tiltott tevékenységet végez,
- h)⁴⁶⁵ az e törvényben vagy más jogszabályban engedélyhez kötött tevékenységet a kulturális javakon engedély nélkül vagy attól eltérő módon végzi.

(1a)⁴⁶⁶ Az (1) bekezdés a)–c) és e)–h) pontjában meghatározott szabályszegések miatt közigazgatási szankcióként figyelmeztetés nem alkalmazható.

(1b)⁴⁶⁷ Az (1) bekezdés b) pontjában meghatározott tevékenység folytatásától történő eltiltás időtartama – a közigazgatási szabályszegések szankcióiról szóló törvényben foglaltaktól eltérően – a döntés véglegessé válásától számított 5 évnél hosszabb időre nem szólhat.

(2)⁴⁶⁸ Bírsággal sújtható az, aki a jogszabály által előírt

- a) bejelentési kötelezettségének, vagy
- b) árverési hirdetményben a védettség tényéről szóló tájékoztatási kötelezettségének
- nem tesz eleget.

(3)⁴⁶⁹ A bírságot a hatóság szabja ki.

(4)⁴⁷⁰ A bírság összegének megállapításánál a közigazgatási szabályszegések szankcióiról szóló törvényben meghatározott mérlegelési szempontok mellett a hatóság figyelembe veszi a kulturális örökség elemének történeti, eszmei jelentőségét és egyediségét is.

83. §⁴⁷¹ A bírság kiszabásának nincs helye,

- a)⁴⁷² ha az annak alapjául szolgáló magatartásnak, illetve cselekménynek a hatóság tudomására jutásától számítva egy év, vagy
- b)⁴⁷³ ha az annak alapjául szolgáló magatartásnak, illetve cselekménynek a befejezésétől tíz év eltelt.

84. §⁴⁷⁴ (1)⁴⁷⁵ Az örökségvédelmi bírságból eredő végleges és végrehajtható határozatban megállapított követelés biztosítésként a Magyar Államot a védett kulturális örökségi elemen jelzálogjog, valamint annak fennállásáig terhelési tilalom illeti meg.

(2) Az (1) bekezdés szerinti határozatával a hatóság megkeresi

- a) az ingatlanügyi hatóságot az (1) bekezdésben meghatározott jelzálogjog bejegyzése és a terhelési tilalom ingatlan-nyilvántartásba történő feljegyzése,
- b) az illetékes állami adóhatóságot – amennyiben a kötelezettség teljesítése határidőre nem történt meg – a követelés végrehajtása

íránt.

(3) A követelés kielégítése vagy megszűnése esetén a hatóság 15 napon belül megkeresi az ingatlanügyi hatóságot a bejegyzett jog és a feljegyzett tény törlése iránt.

(4) Az (1) bekezdésben meghatározott jelzálogjog bejegyzése és terhelési tilalom tényének feljegyzése iránt a 67. § (8) bekezdésének alkalmazásával kell feljegyezni.

85. § A bírságolásra vonatkozó részletes szabályokat, valamint a bírság megállapításának alapjául szolgáló értékhatárokat és a bírság legmagasabb összegét a Kormány rendeletben határozza meg.

Örökségvédelmi hatástanulmány⁴⁷⁶

85/A. §⁴⁷⁷ (1)⁴⁷⁸ Örökségvédelmi hatástanulmányt kell készíteni a település településfejlesztési tervének kidolgozása során. Ha a településfejlesztési terv készítésekor nem készült, vagy a rendezés alá vont területre nincs örökségvédelmi hatástanulmány, vagy van, de az tíz évnél régebbi, akkor azt a rendezés alá vont területre el kell készíteni. Nem kell örökségvédelmi hatástanulmányt készíteni, ha az [Étv. 8. § \(2\) bekezdése](#) szerinti véleményezési eljárásban az illetékes államigazgatási szerv véleménye szerint a rendezés alá vont terület örökségvédelmi szempontból nem érintett.

(2)⁴⁷⁹ Az örökségvédelmi hatástanulmányban megfogalmazott értékvédelmi terv szerint kell meghatározni az örökségvédelemmel érintett területekre vonatkozó településfejlesztési és településrendezési terveket.

(3) A hatóság örökségvédelmi hatástanulmány készítését írhatja elő jogszabályban meghatározott esetekben.

Elővásárlási jog

86. § (1)⁴⁸⁰ A kulturális örökség védetté nyilvánított elemeire a Magyar Államot a 37–40. § kivételével elővásárlási jog illeti meg

a)⁴⁸¹ kiemelten védett műemlék ingatlan esetében, valamint az 1998. január 1-je előtt műemlék, műemlék jellegű, városképi jelentőségű kategóriában védettséget szerző védett műemlék ingatlanok esetében e törvény erejénél fogva; az 1998. január 1-jétől védettséget szerzett védett műemlék ingatlanok esetében akkor, ha ezt a védetté nyilvánító vagy a védettséget módosító rendelet kimondja,⁴⁸²

b) védetté nyilvánított kulturális javak ellenérték mellett történő tulajdonátruházása esetében.

c)⁴⁸³ védetté nyilvánított régészeti lelőhelyen fekvő ingatlan esetében akkor, ha ezt a védetté nyilvánító vagy a védettséget módosító rendelet kimondja.

(1a)⁴⁸⁴ A nemzeti emlékhely részét képező ingatlanra a Magyar Államot elővásárlási jog illeti meg. A Magyar Államot nem illeti meg elővásárlási jog, ha az ingatlan tulajdonjogát egyházi jogi személy az érintett egyház belső egyházi jogi személyére ruhazza át.

(2)⁴⁸⁵ Az elővásárlási jog ingatlan-nyilvántartásba történő bejegyzése érdekében a hatóság megkeresi az ingatlanügyi hatóságot.

(3)⁴⁸⁶ A Magyar Állam elővásárlási jogát

a) ingatlanok esetében a kormányrendeletben kijelölt örökségvédelmi szerv,

b) védetté nyilvánított kulturális javak tekintetében a kormányrendeletben kijelölt szerv gyakorolja.

(4)⁴⁸⁷ Az (1) bekezdés a) pontja szerinti ingatlanokon első helyen az államot, második helyen az ingatlanon közfeladatot ellátó önkormányzatot – fővárosban lévő ingatlan esetén a fővárosi és kerületi önkormányzatot megegyezésük szerint – elővásárlási jog illeti meg. A jogi személyiséggel rendelkező vallási közösség működését biztosító, illetve hitéleti, oktatási, nevelési, egészségügyi, szociális, gyermek- és ifjúságvédelmi, továbbá kulturális célú, egyházi használatban lévő műemlék épület esetében az önkormányzat helyett második helyen a használót illeti meg e jog.

87. §⁴⁸⁸ (1) A kiemelt nemzeti emlékhely részét képező közterülettel szomszédos ingatlanok tekintetében a Magyar Államot – más jogosultakat megelőzően – elővásárlási jog illeti meg.

(2)⁴⁸⁹ Az (1) bekezdésben meghatározott elővásárlási jog kiterjed a kiemelt nemzeti emlékhely részét képező közterülettel közös határral rendelkező – közterületnek nem minősülő – földrészletre, az azon fekvő építményre, társasház esetén valamennyi albetétre.

(3) Az (1) bekezdésben meghatározott elővásárlási jogot a kormányrendeletben kijelölt örökségvédelmi szerv gyakorolja.

(4) A (3) bekezdés szerint kijelölt szerv az elővásárlási jog ingatlan-nyilvántartásba történő bejegyzése érdekében megkeresi az ingatlanügyi hatóságot.

88. §⁴⁹⁰

IV. RÉSZ

ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK

Hatálybalépés

89. § (1) Ez a törvény – a (2) bekezdésben meghatározott kivétellel – a kihirdetését követő 90. napon lép hatályba, rendelkezéseit a hatálybalépése után indított eljárásokra kell alkalmazni.

(2) A melléklet e törvény kihirdetése napján lép hatályba.

Átmeneti rendelkezések

90. § Az e törvény hatálybalépése előtt védetté nyilvánított műemlékek és műemléki jelentőségű területek környezete a törvény alapján műemléki környezetnek minősül, kivéve, ha azt a korábbi védetté nyilvánító döntés más területnagyságra állapította meg.

91. §⁴⁹¹ E törvény nem érinti a kulturális örökség elemeinek a korábbi jogszabályok alapján megállapított védettségét.

92. §⁴⁹²

92/A. §⁴⁹³ (1) A 2020. augusztus 31-én I. kategóriába sorolt műemlékek e törvény erejénél fogva 2020. szeptember 1-jével kiemelten védett műemlékké, a II. kategóriába sorolt műemlékek, valamint a nyilvántartott műemléki értékek e törvény erejénél fogva védett műemlékké válnak.

(2) A 2020. szeptember 1-jével védett műemlék kategóriába került műemlékeket

a) a 29. § (2) bekezdése alapján, vagy

b) a hatósággal előzetesen egyeztetett, a műemlék tulajdonosa megbízásából a 75/A. §-a szerinti szakértő által elkészített értékmeghatározó szakértői vizsgálat hatóság által történő kiértékelését követően a védettséget kimondó rendelet módosításáig vagy a műemléki védelem megszüntetéséig a 2020. augusztus 31-én fennálló jogi védelem illeti meg.

(3) A (2) bekezdés szerinti értékmeghatározó szakértői vizsgálatnak a hatóság által kiértékelt és elfogadott eredménye alapján a 2020. szeptember 1-jén védett műemlékké nyilvánított műemlék

a) kiemelten védett műemlékként nyilvántartásba vehető,

b) védett műemlékként nyilvántartásba vehető, megjelölve a védelem alapját képező nevesített műemléki értékeket, vagy

c) védettségének megszüntetését a hatóság kezdeményezheti.

(4) A 2020. szeptember 1-jével kiemelten védett műemlék kategóriába került műemlékek esetében indokolt esetben van lehetőség a (2) bekezdés szerinti értékmeghatározó szakértői vizsgálatra azzal, hogy annak eredménye alapján a műemlék kiemelten védett kategóriában marad, vagy a műemlék vonatkozásában a (3) bekezdés b) pontját alkalmazzák.

(5) Az 1945-ben vagy azt követően tervezett és megépült műemléki értékek tekintetében az értékmeghatározó szakértői vizsgálatot úgy kell elkészíteni, hogy azt a hatóság 2021. augusztus 31-ig ki tudja értékelni.

(6) Ha a műemléki védettség megszüntetésével egyidejűleg értékvizsgálati dokumentáció alapján került sor a nyilvántartott műemléki érték jelleg megállapítására, értékmeghatározó szakértői vizsgálat nélkül alkalmazhatók a (3) bekezdés b) pontjában foglaltak.

(7)⁴⁹⁴

92/B. §⁴⁹⁵ E törvénynek az egyes kulturális tárgyú törvények módosításáról szóló [2013. évi CCXVII. törvénnyel \(a továbbiakban: Módtv.\)](#) megállapított 61/I–61/K. §-át a [Módtv.](#) hatálybalépésekor⁴⁹⁶ folyamatban lévő ügyekben is alkalmazni kell.

92/C. §⁴⁹⁷ E törvénynek az Országgyűlésről szóló [2012. évi XXXVI. törvény](#) és azzal összefüggő egyéb törvények módosításáról szóló [2014. évi XIV. törvénnyel \(a továbbiakban: Módtv2.\)](#) megállapított rendelkezéseit – e törvénynek a [Módtv2.](#)-vel megállapított 82. §-a kivételével – a [Módtv2.](#) hatálybalépésekor⁴⁹⁸ folyamatban lévő ügyekben is alkalmazni kell, ideértve az olyan engedélyezési vagy bejelentési eljárást is, amelynél a [Módtv2.](#) hatálybalépésekor az engedélyt a hatóság még nem adta ki, vagy bejelentéshez kötött tevékenység esetén a bejelentőt hatóság még nem vette nyilvántartásba.

92/D. §⁴⁹⁹ (1) E törvénynek a kulturális örökség védelméről szóló 2001. évi LXIV. törvény és az azzal összefüggő törvények módosításáról szóló [2014. évi CVI. törvénnyel \(a továbbiakban: Módtv3.\)](#) megállapított rendelkezéseit – a (2)–(5) bekezdésben foglaltak kivételével – a 2015. január 1-jét követően indult eljárásokban és megkötött szerződésekre kell alkalmazni.

(2) Az előzetes régészeti dokumentáció készítésével kapcsolatban 2015. január 1-jét megelőzően megkötött szerződések átruházásáról a felek megállapodásban rendelkeznek.

(3) A 2015. január 1-je előtt a nagyberuházáshoz kapcsolódó régészeti feladatellátásra vonatkozó szerződést a költségek tekintetében a szerződő felek 2015. március 31-ig a [Módtv3.-mal megállapított 23/F. § \(8\)–\(9\) bekezdése](#) szerint módosíthatják, amennyiben az egyéb szabályba nem ütközik.

(4) A 2015. január 1-je előtt a nagyberuházáshoz kapcsolódó megelőző régészeti feltáráshoz megkötött szerződésekre és azok módosítására – a (3) bekezdés kivételével – a szerződéskötés időpontjában hatályos rendelkezéseket kell alkalmazni.

(5) A régészeti feladatellátás tekintetében a 2014. december 31-én hatályos előírásokat kell alkalmazni, ha 2015. január 1-jét követően nem lehet akkreditált intézményt vagy akkreditált szervezetet bevonni a régészeti feladatellátásba.

92/E. §⁵⁰⁰ Az egyes törvények kiemelt nemzeti emlékhellyel összefüggő módosításáról szóló 2017. évi XCIX. törvénnyel megállapított 61/B. § (3) bekezdésre és 61/C. §-ra figyelemmel

a) az [Nvtv. 13. § \(3\) bekezdése](#) és az állami vagyonról szóló [2007. évi CVI. törvény 36. § \(1\) bekezdése](#) alapján a budapesti Kossuth Lajos tér rekonstrukciójáról szóló [61/2011. \(VII. 13.\) OGY határozat](#) szerint megvalósított beruházás keretében létrejött és a Magyar Állam tulajdonába került

aa) a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló [2011. évi CLXXXIX. törvény \(a továbbiakban: Mötv.\) 23. § \(4\) bekezdés 1., 9. és 10. pontjában](#) meghatározott önkormányzati feladatok ellátásához szükséges ingó vagyonelemek, valamint

ab) az [Mötv. 23. § \(5\) bekezdés 1. pontjában](#) meghatározott önkormányzati feladatok ellátásához szükséges ingó vagyonelemek

ingyenesen, nyilvántartási értéken, a c) pont szerinti szerződésben meghatározottak szerint Budapest Főváros Önkormányzata, illetve Belváros-Lipótváros Budapest Főváros V. kerület Önkormányzata (a továbbiakban: belvárosi önkormányzat) tulajdonába kerülnek;

b) az a) pont szerinti tulajdonátruházással érintett ingó vagyonelemek e törvény alapján az azokat hordozó ingatlanoktól elkülönült, önálló tulajdonjoggal rendelkező, forgalomképes ingó vagyonelemnek minősülnek;

c) az a) pont szerinti tulajdonátruházásokról, ezen belül különösen a Budapest Főváros Önkormányzata és a belvárosi önkormányzat tulajdonába kerülő vagyonelemekről egyrészről Budapest Főváros Önkormányzata és a belvárosi önkormányzat, másrészről az állam nevében a tulajdonosi joggyakorló – az Országgyűlés Hivatala közreműködésével – szerződést kötnek;

d) az [Nvtv. 14. § \(1\) bekezdése](#) alapján a Budapest Főváros Önkormányzata tulajdonában álló, a Budapest V. kerület, Kossuth Lajos téren felállított Nagyatádi Szabó István portrészobor, Kaszás legény díszítősobor, Agronómuslány díszítősobor, valamint a Budapest V. kerület, Vértanúk terén felállított Nagy Imre szobor fenntartása, valamint a méltó megemlékezések feltételeinek biztosítása mint örökségvédelmi állami feladatok ellátása érdekében – 2017. szeptember 1-jén e törvény erejénél fogva ingyenesen, nyilvántartási értéken a Magyar Állam tulajdonába kerül;

e) az [Nvtv. 13. § \(3\) bekezdése](#) alapján az a) pont szerinti rekonstrukció megkezdése előtt a Budapest V. kerület, Kossuth Lajos téren felállított, állami tulajdonú, „A Forradalom Lángja” emlékmű az [Mótv. 23. § \(5\) bekezdés 1. pontjában](#) meghatározott önkormányzati feladatok ellátása érdekében 2017. szeptember 1-jén e törvény erejénél fogva ingyenesen, nyilvántartási értéken Budapest Főváros Önkormányzata tulajdonába kerül.

92/F. §⁵⁰¹ E törvénynek a kulturális örökség védelméről szóló 2001. évi LXIV. törvény és az azzal összefüggő egyes törvények módosításáról szóló törvénnyel (a továbbiakban: [Módtv. 4.](#)) megállapított 24., 27/A., 28/A., 29., 64., 71., 72., 74., 74/C., 76. §-át a [Módtv. 4. hatálybalépésekor](#)⁵⁰² folyamatban lévő ügyekben is alkalmazni kell.

92/G. §⁵⁰³ E törvénynek az általános közigazgatási rendtartásról szóló törvény és a közigazgatási perrendtartásról szóló törvény hatálybalépésével összefüggő egyes törvények módosításáról szóló 2017. évi L. törvénnyel (a továbbiakban: Ákr.-Kp. Módtv.) megállapított rendelkezéseit az Ákr.-Kp. Módtv. hatálybalépését⁵⁰⁴ követően indult és a megismételt eljárásokban kell alkalmazni.

92/H. §⁵⁰⁵ (1)⁵⁰⁶ A vármegyei hatókörű városi múzeumoknak, a Budapesti Történeti Múzeumnak, valamint az MNM KK-nak – amennyiben a feladat ellátására szerződéssel nem rendelkeznek, vagy a feladat esetleges jogutódlását követően ilyen tárgyú kötelezettségvállalással várhatóan nem fognak rendelkezni – közbeszerzési eljárást kell kiírni a 23. § (2) bekezdés, valamint a 23/C. § (8) bekezdése szerinti, a régészeti feladatellátáshoz kapcsolódó földmunka biztosítása érdekében.

(2) E törvénynek a kulturális örökség védelméről szóló [2001. évi LXIV. törvény](#) és egyes kapcsolódó törvények módosításáról szóló 2017. évi CLXXXI. törvénnyel (a továbbiakban: Módtv5.) megállapított 22. § (2)–(2b) és (8) bekezdését, 23. § (2) és (2a) bekezdését, 23/C. § (6)–(8) bekezdését és 23/E. § (1)–(6) bekezdését az (1) bekezdésben meghatározott közbeszerzési eljárások lefolytatása után indult eljárásokban és megkötött szerződésekre kell alkalmazni.

92/I. §⁵⁰⁷ A 92/H. § (1) bekezdése szerinti közbeszerzési eljárások eredményhirdetését megelőzően indult eljárásokban és megkötött szerződések tekintetében e törvénynek a Módtv5. hatályba lépését⁵⁰⁸ megelőzően hatályos előírásait kell alkalmazni azzal, hogy a jogutódlás tekintetében érintett szervezetek a jogelődnél fennálló kötelezettségvállalásokat a továbbiakban is kötelesek fenntartani.

92/J. §⁵⁰⁹ E törvénynek a kulturális örökség védelméről szóló [2001. évi LXIV. törvény](#) módosításáról szóló 2019. évi XVIII. törvénnyel (a továbbiakban: Módtv6.) megállapított 23/G. §-át a Módtv6. hatálybalépése⁵¹⁰ után indult eljárásokban kell alkalmazni.

Felhatalmazások

93. § (1)⁵¹¹ Felhatalmazást kap a Kormány, hogy rendeletben:

1. jelölje ki az e törvényben meghatározott feladatok tekintetében hatáskörrel rendelkező hatóságokat és a hatóságok felügyeleti szervét, valamint a feladatkörrel rendelkező egyéb szerveket és testületeket, és állapítsa meg az azok eljárására és szolgáltatásaira vonatkozó szabályokat, beleértve a hatóságok eljárásaiban vizsgálандó kulturális örökségvédelmi szempontokat és szakkérdéseket, az eljárások alóli mentesség feltételeit, védetté nyilvánított régészeti lelőhelyek és a védett műemléki értékek ellenőrzésének szabályait, továbbá az örökségvédelmi hatástanulmányra vonatkozó szabályokat;⁵¹²

2. meghatározza az örökségvédelem körében a nyilvántartásba vétel, a hatósági és egyéb nyilvántartás részletes szabályait;⁵¹³

3. meghatározza az örökségvédelem körében az ideiglenes védetté nyilvánítás, valamint a védetté nyilvánítás és a védettség megszüntetésének részletes szabályait;⁵¹⁴

4. meghatározza az örökségvédelmi engedélyhez vagy tudomásulvételhez kötött tevékenységeket és az e tevékenységekkel kapcsolatos követelményeket;⁵¹⁵

5. szabályozza az örökségvédelmi bírsággal, a műemlékek kategóriába sorolásával kapcsolatos részletes szabályokat, a bírság legmagasabb összegét, valamint a bírság megállapításának alapjául szolgáló értékhatárokat;⁵¹⁶

6. szabályozza az örökségvédelemmel kapcsolatos szakértői tevékenységek szakmagyakorlási feltételeit, ennek keretében a szakértői tevékenység bejelentésének és a szakértők nyilvántartásának adattartalmát, valamint a bejelentésre és a nyilvántartás vezetésére vonatkozó részletes eljárási szabályokat, a szakértők igénybevételének eseteit, továbbá a szakértői tevékenységre jogszabályban vagy hatósági határozatban előírt kötelezettségek be nem tartása esetén alkalmazandó jogkövetkezményeket;⁵¹⁷

7. szabályozza a kulturális örökség hozzáférhetővé tételének szabályait, különös tekintettel a fogyatékkal élő személyek esélyegyenlőségének előmozdítására;

8. meghatározza a feltáráson előkerülő, a helyszínen meg nem őrizhető régészeti emlékek, valamint a műemléktől elvált alkotórészek, tartozékok, berendezési tárgyak elhelyezésének szabályait;⁵¹⁸

9. meghatározza azokat a nyilvántartott régészeti lelőhelyeket, amelyeket a földmunkával járó beruházásokkal el kell kerülni, a régészeti feltárások részletes szabályait, a régészeti feltáráshoz alkalmas nap fogalmát, valamint az elektronikus lelőhely-bejelentés szabályait;⁵¹⁹

10. meghatározza a régészeti feltáráshoz szükséges szerződésre irányuló múzeumi ajánlattétel adattartalmát, a régészeti feltáráshoz szükséges szerződés kötelező elemeit, valamint a megelőző feltárás módszerei alkalmazásának eseteit és szabályait;⁵²⁰

11.⁵²¹ meghatározza a nagyberuházásokkal kapcsolatos régészeti feladatellátás részletes szabályait, a nagyberuházás régészeti szakaszolásának szempontjait, a nagyberuházás kivitelezése során ellátandó régészeti megfigyelés és az elfedés szabályait, valamint a 19. § (4) bekezdése szerinti hatósági ár képzésének szabályait, az alkalmazható legmagasabb ár mértékét, továbbá a régészeti feladatellátással összefüggő költségtelek figyelembevételének részletes szabályait, valamint a régészeti megfigyelés során előkerülő régészeti lelőhelyek feltárási módjáról és feltételeiről szóló miniszter döntés részletes szabályait;⁵²²

12. meghatározza a régészeti feltáráshoz szükséges jogszabályi vagy a feltárási engedélyben foglalt előírások megszegése esetén alkalmazandó jogkövetkezmények szabályait;⁵²³

13. állapítsa meg a fémkereső műszer hivatás gyakorlásához szükséges használatának bejelentési, valamint a fémkereső műszer hivatáshoz nem kötött használata engedélyezésének szabályait;⁵²⁴

14. állapítsa meg a régészeti lelőhely, a lelet megtalálójának anyagi elismerésére vonatkozó részletes szabályokat;⁵²⁵

15. meghatározza, hogy mely ingatlanok minősülnek, illetve jelölhetők ki műemléki környezetnek;⁵²⁶

16. állapítsa meg a védett műemléki érték fenntartására és méltó használatára, a műemléki értéket érintő tevékenységek támogatására vonatkozó szabályokat;⁵²⁷

17. meghatározza a műemlékek tudományos kutatásának, értékvizsgálatának szabályait, az építéstörténeti kutatási dokumentáció kötelező tartalmi elemeit;⁵²⁸

18. állapítsa meg a műemléki értéket érintő örökségvédelmi engedély iránti kérelemhez vagy bejelentéshez kötött tevékenységek végzésének szabályait;⁵²⁹

19. határozza meg a történelmi emlékhelyeket;⁵³⁰

20. szabályozza a Bizottság és a NÖRI emlékhelyekkel kapcsolatos feladatait;⁵³¹

21. állapítsa meg – a Kiemelt Nemzeti Emlékhely Bizottság javaslata alapján és véleményének kikérésével – a kiemelt nemzeti emlékhely nemzeti kulturális értéke megőrzését akadályozó tevékenység megelőzésének és az ellenőrzésnek a rendjét, a kiemelt nemzeti emlékhely területére vonatkozó közterület-használat szabályait és díjait;⁵³²

22. állapítsa meg – a Kiemelt Nemzeti Emlékhely Bizottság javaslata alapján és véleményének kikérésével – a 61/L. § szerinti közigazgatási bírság, helyszíni bírság megállapításának és megfizetése módjának részletszabályait;⁵³³

23.⁵³⁴ szabályozza a nemzeti és történelmi emlékhelyek – köznapi, ünnepi, idegenforgalmi és protokolláris, a nemzeti és történelmi emlékhely szellemével összhangban álló – használati rendjét, valamint meghatározza a nemzeti és történelmi emlékhely használati tervének elkészítésével, a támogatás elbírálásának rendjével, a nemzeti és történelmi emlékhely fenntartható használatát elősegítő támogatási szerződés megkötésével kapcsolatos részletszabályokat;⁵³⁵

24. szabályozza a hadtörténelmi örökség terepkutatásával és védetté nyilvánításával kapcsolatos részletszabályokat;

25.⁵³⁶ szabályozza a nevesített műemléki értékek meghatározását szolgáló értékmeghatározó szakértői vizsgálat részletes tartalmi elemeit, valamint a dokumentáció elkészítésének és kiértékelésének rendjét.

(1a)⁵³⁷ Felhatalmazást kap a Kormány, hogy rendeletben állapítsa meg – a Kiemelt Nemzeti Emlékhely Bizottság javaslata alapján vagy véleményének kikérésével –

a) a kiemelt nemzeti emlékhely településképvédelmi környezetét;⁵³⁸

b) a kiemelt nemzeti emlékhelyre és annak településképvédelmi környezetére vonatkozó egyedi településképi követelményeket, a követelmények érvényesítése érdekében szükséges hatósági kötelezés részletes szabályait, valamint a követelmények érvényesítését szolgáló további sajátos eszközöket, az egyes eszközök alkalmazásának eseteit, módját, részletes szabályait, a vonatkozó eljárások szabályait, beleértve az eljárásokban vizsgálandó településképi szempontokat és az eljárások alóli mentesség feltételeit, alkalmazásukra hatáskörrel rendelkező hatóságokat és feladatkörrel rendelkező egyéb szerveket;⁵³⁹

c) a kiemelt nemzeti emlékhelyre és annak településképvédelmi környezetére vonatkozó beépítési szabályokat, valamint az ezzel összefüggő sajátos építésszügyi és örökségvédelmi követelményeket;⁵⁴⁰

d) a kiemelt nemzeti emlékhelyen és annak településképvédelmi környezetében a közterületen és a közterületről látható magánterületen elhelyezhető reklámok megengedett méreteit, a reklámközzététel megengedett technológiáit, módszereit, eszközeit, a reklámhordozók általános formai követelményeit, valamint⁵⁴¹

e) a kiemelt nemzeti emlékhelyen és a településképvédelmi környezetében található ingatlan e törvényben, illetve az e törvény felhatalmazása alapján megalkotott jogszabályban meghatározott követelmények szerinti helyreállítását, felújítását és átalakítását szolgáló támogatási és ösztönző rendszer részletes szabályait, a támogatás feltételrendszerét és módját;⁵⁴²

f)⁵⁴³ a Kiemelt Nemzeti Emlékhely Bizottságnak a nemzeti jelképek kiemelt nemzeti emlékhelyen történő használatával kapcsolatos egyes feladatait.

g)⁵⁴⁴ a kiemelt nemzeti emlékhely részét képező közterülettel szomszédos ingatlanra vonatkozó elővásárlási jog gyakorlására jogosult szervet.

(2)⁵⁴⁵ Felhatalmazást kap a miniszter, hogy rendeletben megállapítsa

a)⁵⁴⁶

- b)⁵⁴⁷
 - c)⁵⁴⁸
 - d)⁵⁴⁹
 - e)⁵⁵⁰
 - f)⁵⁵¹
 - g)⁵⁵²
 - h)⁵⁵³
 - i)⁵⁵⁴ egyes nyilvántartott régészeti lelőhelyek védetté nyilvánítását és a védettség megszüntetését;⁵⁵⁵
 - j)⁵⁵⁶ az örökségvédelem körében a hatósági nyilvántartással összefüggő igazgatási szolgáltatási díj mértékét és a fizetésre vonatkozó egyéb szabályokat;⁵⁵⁷
 - k)⁵⁵⁸ az örökségvédelmi tanácsadó testületek működtetésével kapcsolatos feladatokat és szabályokat;⁵⁵⁹
 - l)⁵⁶⁰
 - m)⁵⁶¹
 - n)⁵⁶² egyes műemléki értékek műemlékké nyilvánítását és a műemléki védettség megszüntetését;⁵⁶³
 - o)⁵⁶⁴
 - p)⁵⁶⁵
 - q)⁵⁶⁶
 - r)⁵⁶⁷
 - s)⁵⁶⁸ az Európai Örökség cím elnyerésére pályázó helyszínek közül az arra érdemesnek tartott helyszínek nemzeti szintű előzetes kiválasztására vonatkozó eljárási szabályokat.
- (3)⁵⁶⁹ A miniszter a (2) bekezdés j) pontjában kapott, az igazgatási szolgáltatási díjra vonatkozó szabályozási jogkörét az adópolitikáért felelős miniszter egyetértésével gyakorolja.
- (4)⁵⁷⁰ a miniszter a (2) bekezdés i) pontjában kapott szabályozási jogkörét a településfejlesztésért és településrendezésért felelős miniszterrel, illetve természeti vagy védett természeti területen, továbbá védett természeti értékek esetében az építésügyért és a természetvédelemért felelős miniszterrel egyetértésben gyakorolja.
- (4)⁵⁷¹ A miniszter a (2) bekezdés i) pontjában kapott szabályozási jogkörét természeti vagy védett természeti területen, továbbá védett természeti értékek esetében a természetvédelemért felelős miniszterrel egyetértésben gyakorolja.
- (5)⁵⁷²
- (6)⁵⁷³ Felhatalmazást kap a kultúráért felelős miniszter, hogy rendeletben szabályozza:
- a)⁵⁷⁴
 - b)⁵⁷⁵
 - c)⁵⁷⁶
 - d) a könyvtárakban levő muzeális dokumentumok kezelésével és nyilvántartásával kapcsolatos külön szabályokat,
 - e)⁵⁷⁷
 - f)⁵⁷⁸
 - g)⁵⁷⁹ a miniszterrel egyetértésben az elsődleges leletfeldolgozásra, a leletanyag végleges befogadására vonatkozó szabályokat;⁵⁸⁰
 - h)⁵⁸¹ meghatározza a műemléktől elvált vagy elválasztani engedélyezett alkotórészek, tartozékok, berendezési tárgyak közgyűjteményi elhelyezésének, nyilvántartásának, védelmének szabályait.
- (7)⁵⁸² Felhatalmazást kap a honvédelemért felelős miniszter, hogy a miniszterrel egyetértésben, rendeletben megállapítsa az egyes hadtörténeti örökségi helyszínek védetté nyilvánítását és a védettség megszüntetését.

Az Európai Unió jogának való megfelelés⁵⁸³

- 94. §⁵⁸⁴** (1) Ez a törvény az Európai Örökség címre vonatkozó európai uniós fellépés létrehozásáról szóló, 2011. november 16-i [1194/2011/EU európai parlamenti és tanácsi határozat](#) végrehajtásához szükséges rendelkezéseket állapít meg.
- (2) Ez a törvény a belső piaci szolgáltatásokról szóló, 2006. december 12-i [2006/123/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv](#) rendelkezéseinek történő megfelelést szolgáló rendelkezéseket állapít meg.
- (3) A 19. § (4) bekezdése, 20. § (4) bekezdése, 23/G. §-a tervezetének a belső piaci szolgáltatásokról szóló, 2006. december 12-i [2006/123/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 15. cikk \(7\) bekezdése](#) szerinti előzetes bejelentése megtörtént.
- (4)⁵⁸⁵ Ez a törvény a kulturális javak bejuttatásáról és behozataláról szóló, 2019. április 17-i (EU) 2019/880 európai parlamenti és tanácsi rendelet 11. cikkének végrehajtásához szükséges rendelkezéseket állapít meg.

95. §⁵⁸⁶

96. §⁵⁸⁷

97. §⁵⁸⁸

98. §⁵⁸⁹

99. §⁵⁹⁰

100. §⁵⁹¹

1. melléklet a 2001. évi LXIV. törvényhez⁵⁹²**A kivitelegedély-köteles nem védett kulturális javak**

Kategóri a	A Meghatározás	B	
		Együttes feltétel	
1.	A földből és a víz alól előkerült, a 7. § 33. pontja szerinti régészeti leletnek nem minősülő egyéb tárgyak.	kor	legalább 50 év
		forgalmi érték	nincs
2.	Művészeti, történelmi, illetve vallási emlékekből származó, de azok szerves részét képező részek és elemek.	kor	legalább 50 év
		forgalmi érték	nincs
3.	Bármilyen alapra, bármilyen anyag használatával, teljesen kézzel készített képek és festmények, amelyek nem tartoznak a 4. és az 5. kategóriába, valamint nincsenek alkotójuk tulajdonában.	kor	legalább 50 év
		forgalmi érték	legalább 1 000 000 Ft
4.	Bármilyen alapra, vízfesték, guache és pasztell használatával, teljesen kézzel készített képek és festmények, amelyek nincsenek alkotójuk tulajdonában.	kor	legalább 50 év
		forgalmi érték	legalább 300 000 Ft
5.	Az 1., 2. és 4. kategóriába nem tartozó, bármilyen alapra, bármilyen anyag használatával, teljesen kézzel készített mozaikképek és rajzok, amelyek nincsenek alkotójuk tulajdonában.	kor	legalább 50 év
		forgalmi érték	legalább 300 000 Ft
6.	Eredeti metszetek, nyomatok, szita-és könyomatok a hozzájuk tartozó nyomólemezekkel, valamint eredeti plakátok, amelyek nincsenek alkotójuk tulajdonában.	kor	legalább 50 év
		forgalmi érték	legalább 300 000 Ft
7.	Az 1. kategóriába nem tartozó eredeti szobrok, illetve szoborművek és az eredetivel azonos eljárással készült másolataik, amelyek nincsenek alkotójuk tulajdonában.	kor	legalább 50 év
		forgalmi érték	legalább 500 000 Ft
8.	Fényképek, filmek és negatívjaik, amelyek nincsenek alkotójuk tulajdonában.	kor	legalább 50 év
		forgalmi érték	legalább 300 000 Ft
9.	Ősnyomtatványok és kéziratok, beleértve a kézírásos bejegyzéssel ellátott könyveket, a térképeket és zenei partitúrákat egyenként vagy gyűjteményes formában, amelyek nincsenek alkotójuk tulajdonában.	kor	legalább 50 év
		forgalmi érték	nincs
10.	A 9. kategóriába nem tartozó könyvek egyenként vagy gyűjteményes formában.	kor	1800 előtt
		forgalmi érték	legalább 300 000 Ft
11.	Nyomtatott térképek.	kor	100 év
		forgalmi érték	legalább 300 000 Ft
12.	Iratok, irategyüttesek, valamint irat- és tervtári anyagok, kép- és hangarchívumok anyagai, bármilyen adathordozón.	kor	legalább 50 év
		forgalmi érték	nincs
13.	a) Természettudományos gyűjtemények: zoológiai, botanikai, paleontológiai, ásványtani vagy anatómiai gyűjtemények, illetve azok egyes darabjai; b) Történelmi jellegű gyűjtemények: történelmi, néprajzi vagy numizmatikai jelentőségű gyűjtemények.	kor	nincs
		forgalmi érték	legalább 500 000 Ft
14.	Közlekedési eszközök.	kor	legalább 50 év
		forgalmi érték	legalább 500 000 Ft

15.	Az 1–14-ig terjedő kategóriák egyikéhez sem tartozó minden egyéb antik darab, különösen: a) játékok, játékszerek, b) üvegtárgyak, c) arany- és ezüstnemű, d) bútorok, e) optikai, fotó- és kinematográfiai berendezések, f) hangszerek, g) órák és alkatrészeik, h) fából készített műtárgyak, i) kerámia, j) kárpit, k) szőnyegek, l) tapéta, m) fegyverek, n) numizmatikai tárgyak (érmek, jelvények stb.).	kor	legalább 50 év
		forgalmi érték	legalább 300 000 Ft

2. melléklet a 2001. évi LXIV. törvényhez⁵⁹³

I. Kiemelt nemzeti emlékhely

	A	B
	A kiemelt nemzeti emlékhely megnevezése	A kiemelt nemzeti emlékhely lehatárolása
1.	Az Országház és környéke	Budapest V. kerület 1. Kossuth Lajos tér 1–3. szám alatti, 24894 helyrajzi számon nyilvántartott Országház, 2. Kossuth Lajos tér (24893 helyrajzi szám), 3. Kossuth Lajos tér 11. szám alatti, 24891 helyrajzi számon nyilvántartott ingatlan, 4. Kossuth Lajos tér 12. szám alatti, 24898 helyrajzi számon nyilvántartott ingatlan, 5. id. Antall József rakpart (24897/4 helyrajzi szám), 6. Vértanúk tere (24834/1 helyrajzi szám), 7. Alkotmány utca (24892/1 helyrajzi szám).

II. Nemzeti emlékhely

	A	B
	A nemzeti emlékhely megnevezése	A nemzeti emlékhely lehatárolása
1	Budapest I. kerület, Várnegyed	A várfalon belüli közterületek közül a Szentháromság tér, 6531 helyrajzi számon nyilvántartott ingatlan a Dísz tér 6514 és a Szent György tér 6456/1 helyrajzi számokon nyilvántartott ingatlanok, valamint a Budai Vár (Királyi Palota) épülete cím: 1014 Budapest, Szent György tér 2. 6452/4 helyrajzi számon nyilvántartott ingatlan a Várkert Bazár épülete cím: 1013 Budapest, Ybl Miklós tér 2–6. 6452/2 helyrajzi számon nyilvántartott ingatlan a Sándor-palota épülete cím: 1014 Budapest, Szent György tér 1. 6457 helyrajzi számon nyilvántartott ingatlan a Mátyás-templom épülete cím: 1014 Budapest, Szentháromság tér 2. 6532 helyrajzi számon nyilvántartott ingatlan a volt József-kaszárnya épülete cím: 1014 Budapest, Táncsics Mihály utca 9. 6546 helyrajzi számon nyilvántartott ingatlan a Hadtörténeti Intézet és Múzeum épülete cím: 1014 Budapest, Kapisztrán tér 2–4. 6636 helyrajzi számon nyilvántartott ingatlan

	A	B
	A nemzeti emlékhely megnevezése	A nemzeti emlékhely lehatárolása
2	Budapest VIII. kerület, Fiumei úti temető	A Fiumei úti temető, kivéve a Nemzeti Sírkert részévé nem nyilvánított temetési helyeket cím: 1086 Budapest, Fiumei út 16–18. 38821/2 helyrajzi számon nyilvántartott ingatlan
3	Budapest VIII. kerület, Magyar Nemzeti Múzeum	A Magyar Nemzeti Múzeum épülete és a Múzeumkert cím: 1088 Budapest, Múzeum krt. 14–16. 36560 helyrajzi számon nyilvántartott ingatlan
4	Budapest X. kerület, Rákoskeresztúri Újköztető, 298., 300. és 301. parcella és a Kisfogház Emlékhely, valamint a váci, a márianosztrai és a sopronkőhidai rabtemető	A parcellák, kivéve a Nemzeti Sírkert részévé nem nyilvánított temetési helyeket cím: 1108 Budapest, Kozma u. 8–10. 42536/1, 42536/3 helyrajzi számokon nyilvántartott ingatlan a Kisfogház Emlékhely által felölelt terület cím: 1108 Budapest, Újhegyi út 55. 42511 helyrajzi számon nyilvántartott ingatlan a váci rabtemető: Vác belterület 1769 helyrajzi számú ingatlan a márianosztrai rabtemető: Márianosztra külterület 0181/2 helyrajzi számú ingatlan a sopronkőhidai rabtemető: Sopron külterület 01055 helyrajzi számú ingatlan
5	Budapest XIV. kerület, Hősök tere	A tér közutak által körbefogott területe cím: 1146 Budapest, Hősök tere 29732/10, 29732/11 helyrajzi számon nyilvántartott ingatlan
6	Debrecen, Református Nagytemplom és Kollégium	A Református Nagytemplom épülete cím: 4026 Debrecen, Piac u. 4–6. 8326 helyrajzi számon nyilvántartott ingatlan A Debreceni Református Kollégium épülete cím: 4026 Debrecen, Kálvin tér 16. 8324 helyrajzi számon nyilvántartott ingatlan
7	Mohácsi Nemzeti Emlékhely	cím: 7785 Sátorhely, Törökdomb 0266 helyrajzi számon nyilvántartott ingatlan
8	Ópusztaszeri Nemzeti Történeti Emlékpark	cím: 6767 Ópusztaszer, Szoborkert tanya 68. 055/4, 055/10, 055/11, 055/12, 055/12A helyrajzi számokon nyilvántartott ingatlan
9	Pannonhalmi Bencés Főapátság	cím: 9090 Pannonhalma, Vár 1. 1 helyrajzi számon nyilvántartott ingatlan
10	Katonai Emlékpark Pákozd	Katonai Emlékpark Pákozd cím: 8095 Mészeg-hegy 087, 086/1 helyrajzi számokon nyilvántartott ingatlan
11	Somogyvár-Kupavár	Szent Egyed-bazilika és bencés apátság romjai cím: 8698 Somogyvár, Kupavár-hegy, Besliahegy 64. 0149/1, 0149/2, 0150, 0151 helyrajzi számokon nyilvántartott ingatlanok
12	Székesfehérvár, Romkert	cím: 8000 Székesfehérvár, Koronázó tér 1. 134, 282/4, 399 helyrajzi számokon nyilvántartott ingatlan
13	Egri Vár	cím: 3300 Eger, Vár köz 1. 5488, 5440, 5472, 5481, 5489, 5833/1 helyrajzi számokon nyilvántartott ingatlan
14	Nagycenk, Széchenyi-kastély műemléki együttese	cím: 9485 Nagycenk, Kiscenki út 3. 658/1, 658/2, 658/4, 658/5, 658/6, 660 helyrajzi számokon nyilvántartott ingatlan
15	Szigetvár, vár	cím: 7900 Szigetvár, Vár utca 19. 1733 helyrajzi számon nyilvántartott ingatlan

	A	B
	A nemzeti emlékhely megnevezése	A nemzeti emlékhely lehatárolása
16	Esztergom, Várhegy és Víziváros	A Főszékesegyház (Bazilika) épülete cím: Esztergom, 2500 Szent István tér 1. 16240 helyrajzi számon nyilvántartott ingatlan a királyi palota maradványa és a vár épületei cím: Esztergom, 2500 Szent István tér 2. 16241, 16242 helyrajzi számokon nyilvántartott ingatlan, valamint az Érseki Palota épülete: a Prímási Levéltár, a Simor Érseki Könyvtár és a Keresztény Múzeum cím: Esztergom, 2500 Mindszenty hercegprímás tere 2. 16302 helyrajzi számon nyilvántartott ingatlan
17	Győri Káptalandomb és a vár megmaradt részei	Győri Nagyboldogasszony-székesegyház épülete, a 7456 helyrajzi számon nyilvántartott ingatlan Püspökvár épülete cím: 9021 Győr, Káptalandomb 1., a 7479 és 7480 helyrajzi számon nyilvántartott ingatlan Győri Egyházmegyei Kincstár és Könyvtár épülete cím: 9021 Győr Káptalandomb 26., a 7414 helyrajzi számon nyilvántartott ingatlan Brenner János Hittudományi Főiskola épülete cím: 9021 Győr, Káptalandomb 7., a 7474 helyrajzi számon nyilvántartott ingatlan A győri vár megmaradt káptalandombi és azon túlnyúló részei
18	Mátraverebély-Szentkút Nemzeti Kegyhely	cím: 3077 Mátraverebély-Szentkút 14. 1616, 1617, 1619, 1620, 1621, 1625, 1626 helyrajzi számokon nyilvántartott ingatlan
19	Máriapócs Nemzeti Kegyhely	cím: 4326 Máriapócs, Kossuth tér 26–27. 1–2. helyrajzi számokon nyilvántartott ingatlan
20	A rákosmezei Királydomb	Budapest X. kerület Nagycsöcs utca, Pilisi utca és Dorogi utca által határolt terület, 42717/1, 42717/2, 42717/3 helyrajzi számokon nyilvántartott ingatlan

¹A törvényt az Országgyűlés a 2001. június 19-i ülésnapján fogadta el. A kihirdetés napja: 2001. július 10.

²Az 1. § (1) bekezdése a [2005: LXXXIX. törvény 42. §-ának a\) pontja](#) szerint módosított szöveg.

³Az 1. § (2) bekezdése a [2005: LXXXIX. törvény 42. §-ának b\) pontja](#) szerint módosított szöveg.

⁴A 2. § a) pontja a [2012: CXCI. törvény 31. § a\) pontja](#), a [2014: CVI. törvény 80. § a\) pontja](#) szerint módosított szöveg.

⁵A 2. § b) pontja a [2005: LXXXIX. törvény 1. §-ával](#) megállapított, a [2012: CXCI. törvény 30. § 1. pontja](#) és [31. § a\) pontja](#), a [2017: L. törvény 203. § 1. pontja](#) szerint módosított szöveg.

⁶A 4. § (1) bekezdése a [2005: LXXXIX. törvény 42. §-ának c\) pontja](#), a [2013: CCXVII. törvény 28. § a\) pontja](#) szerint módosított szöveg.

⁷A 4. § (3) bekezdését a [2014: CVI. törvény 20. §-a](#) iktatta be.

⁸Az 5. § (1) bekezdése a [2013: CXXXIII. törvény 90. § a\) pontja](#), a [2013: CCLII. törvény 18. § \(2\) bekezdése](#), a [2019: XXXVI. törvény 28. § a\) pontja](#) szerint módosított szöveg.

⁹Az 5/A. §-t a [2005: LXXXIX. törvény 2. §-a](#) iktatta be, hatályon kívül helyezte a [2011: LXXVII. törvény 16. § \(1\) bekezdése](#).

¹⁰Az 5/B. §-t a [2005: LXXXIX. törvény 2. §-a](#) iktatta be, hatályon kívül helyezte a [2011: CXLIX. törvény 10. §-a](#).

¹¹Az 5/C. §-t a [2005: LXXXIX. törvény 2. §-a](#) iktatta be, hatályon kívül helyezte a [2011: CXLIX. törvény 10. §-a](#).

¹²A 6. § a [2014: CVI. törvény 21. §-ával](#) megállapított szöveg.

¹³A 6. § (1) bekezdés a) pontja a [2016: XCII. törvény 35. § 1. pontja](#) szerint módosított szöveg.

¹⁴A 6. § (2) bekezdése a [2017: L. törvény 202. § \(1\) bekezdésével](#) megállapított szöveg.

¹⁵A 6. § (3) bekezdése a [2016: XCII. törvény 35. § 3. pontja](#) szerint módosított szöveg.

¹⁶A 6. § (4) bekezdése a [2016: XCII. törvény 36. § \(1\) bekezdés a\) pontja](#), a [2021: CXLVI. törvény 58. § 1. pontja](#) szerint módosított szöveg.

¹⁷A 6. § (5) bekezdését a [2017: CLXXXI. törvény 2. § \(1\) bekezdése](#) iktatta be, szövege a [2021: XXXIX. törvény 37. §-ával](#) megállapított, a [2021: CXLVI. törvény 58. § 2. pontja](#) szerint módosított szöveg.

¹⁸A 7. § a [2014: CVI. törvény 22. §-ával](#) megállapított szöveg.

¹⁹A 7. § 3a. pontját a [2020: LXXXIX. törvény 2. § \(1\) bekezdése](#) iktatta be.

²⁰A 7. § 4. pontja a [2016: XCII. törvény 35. § 4. pontja](#) szerint módosított szöveg.

²¹A 7. § 4a. pontját a [2016: XCII. törvény 4. § \(1\) bekezdése](#) iktatta be.

²²A 7. § 7. pontja a [2017: L. törvény 203. § 2. pontja](#) szerint módosított szöveg.

²³A 7. § 9. pontja a [2019: XXXVI. törvény 26. §-ával](#) megállapított szöveg.

²⁴A 7. § 11. pontja a [2017: XCIX. törvény 1. §-ával](#) megállapított szöveg.

²⁵A 7. § 12a. pontját a [2022. évi LXXVIII. törvény 6. §-a](#) iktatta be.

²⁶A 7. § 13. pontja a [2016: XCII. törvény 35. § 5. pontja](#) szerint módosított szöveg.

²⁷A 7. § 15. pontja a [2017: L. törvény 203. § 3. pontja](#), a [2020: LXXXIX. törvény 15. § a\) pontja](#) szerint módosított szöveg.

²⁸A 7. § 16. pontja a [2016: XCII. törvény 4. § \(2\) bekezdésével](#) megállapított szöveg.

- ²⁹A 7. § 17. pontja a [2016: XCII. törvény 4. § \(2\) bekezdésével](#) megállapított, a [2020: LXXXIX. törvény 15. § b\)-c\) pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ³⁰A 7. § 18. pontja a [2016: XCII. törvény 4. § \(2\) bekezdésével](#) megállapított szöveg.
- ³¹A 7. § 20. pont nyitó szövegrésze a [2016: XCII. törvény 35. § 6. pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ³²A 7. § 20. pont b) alpontját a [2016: XCII. törvény 37. § a\) pontja](#) hatályon kívül helyezte.
- ³³A 7. § 20. pont d) alpontja a [2016: XCII. törvény 35. § 7. pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ³⁴A 7. § 21a. pontját a [2020: LXXXIX. törvény 2. § \(2\) bekezdése](#) iktatta be, a [2022. évi LXXVIII. törvény 14. §-a](#) hatályon kívül helyezte.
- ³⁵A 7. § 21b. pontját a [2020: LXXXIX. törvény 2. § \(2\) bekezdése](#) iktatta be.
- ³⁶A 7. § 22. pontját a [2020: LXXXIX. törvény 16. § a\) pontja](#) hatályon kívül helyezte.
- ³⁷A 7. § 25. pontja a [2016: XCII. törvény 35. § 8. pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ³⁸A 7. § 27. pontja a [2016: XCII. törvény 35. § 9. pontja](#), a [2017: L. törvény 203. § 4. pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ³⁹A 7. § 29a. pontját a [2016: XCII. törvény 4. § \(3\) bekezdése](#) iktatta be, szövege a [2017: CLXXXI. törvény 12. § a\) pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ⁴⁰A 7. § 44a. pontját a [2016: XCII. törvény 4. § \(4\) bekezdése](#) iktatta be, szövege a [2020: LXXXIX. törvény 15. § d\) pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ⁴¹A 7. § 44b. pontját a [2016: XCII. törvény 4. § \(4\) bekezdése](#) iktatta be, szövege a [2020: LXXXIX. törvény 15. § d\)-e\) pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ⁴²A II. rész I. fejezetének címe a [2020: LXXXIX. törvény 15. § f\) pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ⁴³A II. rész I. fejezet „RÉGÉSZETI ÖRÖKSÉG VÉDELME” címe a [2020: LXXXIX. törvény 15. § g\) pontjával](#) megállapított szöveg.
- ⁴⁴A 7/A. §-t a [2005: LXXXIX. törvény 4. §-a](#) iktatta be, szövege a [2012: CXCI. törvény 8. §-ával](#) megállapított szöveg.
- ⁴⁵A 8. § (1) bekezdése a [2013: CCXVII. törvény 8. §-ával](#) megállapított szöveg.
- ⁴⁶A 8. § (2) bekezdése a [2012: CXCI. törvény 9. §-ával](#) megállapított, a [2014: XXXV. törvény 39. § \(1\) bekezdés a\) pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ⁴⁷A 8. § (3) bekezdését a [2014: CVI. törvény 23. §-a](#) iktatta be.
- ⁴⁸A 11. § a [2017: L. törvény 202. § \(2\) bekezdésével](#) megállapított szöveg.
- ⁴⁹A 11/A. §-t a [2016: XCII. törvény 5. §-a](#) iktatta be, szövege a [2017: L. törvény 203. § 5. pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ⁵⁰A 12. §-t megelőző alcím a [2014: CVI. törvény 25. §-ával](#) megállapított szöveg.
- ⁵¹A 12. § a [2014: CVI. törvény 25. §-ával](#) megállapított szöveg.
- ⁵²A 14. § a [2014: CVI. törvény 26. §-ával](#) megállapított szöveg.
- ⁵³A 14. § (1) bekezdése a [2016: XCII. törvény 36. § \(2\) bekezdés a\) pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ⁵⁴A 15. § a [2014: CVI. törvény 26. §-ával](#) megállapított szöveg.
- ⁵⁵A 15. § (2) bekezdés f) pontja a [2016: XCII. törvény 35. § 10. pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ⁵⁶A 16. § a [2014: CVI. törvény 27. §-ával](#) megállapított szöveg.
- ⁵⁷A 17. § a [2014: CVI. törvény 28. §-ával](#) megállapított szöveg.
- ⁵⁸A 17. § (1) bekezdése a [2017: L. törvény 203. § 6. pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ⁵⁹A 18. § (1) bekezdése a [2014: CVI. törvény 29. § \(1\) bekezdésével](#) megállapított szöveg.
- ⁶⁰Lásd a [3/2003. \(I. 25.\) NKÖM rendeletet](#).
- ⁶¹Lásd az [51/2011. \(VIII. 18.\) NEFMI rendeletet](#).
- ⁶²A 18. § (3) bekezdését a [2014: CVI. törvény 29. § \(2\) bekezdése](#) iktatta be.
- ⁶³A 19. § a [2014: CVI. törvény 30. §-ával](#) megállapított szöveg.
- ⁶⁴A 19. § (1) bekezdése a [2016: XCII. törvény 35. § 11. pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ⁶⁵A 19. § (3) bekezdése a [2016: XCII. törvény 35. § 12. pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ⁶⁶A 19. § (4) bekezdése a [2015: LXXXIX. törvény 14. § a\) pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ⁶⁷A 20. § a [2014: CVI. törvény 30. §-ával](#) megállapított szöveg.
- ⁶⁸A 20. § (1) bekezdése a [2017: L. törvény 203. § 7. pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ⁶⁹A 20. § (4) bekezdése a [2019: XVIII. törvény 1. §-ával](#) megállapított szöveg.
- ⁷⁰A 20. § (4) bekezdés a) pontja a [2024. évi XIII. törvény 18. § a\) pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ⁷¹A 20. § (4) bekezdés c) pontja a [2022: XXII. törvény 85. §-a](#) szerint módosított szöveg.
- ⁷²A 20. § (4) bekezdés f) pontja a [2019: LXVIII. törvény 12. §-ával](#) megállapított szöveg.
- ⁷³A 20. § (4) bekezdés g) pontja a [2020: CXLVIII. törvény 10. §-ával](#) megállapított szöveg.
- ⁷⁴A 20. § (4) bekezdés h) pontja a [2020: CXLVIII. törvény 10. §-ával](#) megállapított szöveg.
- ⁷⁵A 20. § (4) bekezdés i) pontját a [2020: CXLVIII. törvény 10. §-a](#) iktatta be.
- ⁷⁶A 20. § (4a) bekezdését a [2017: CLXXXI. törvény 2. § \(2\) bekezdése](#) iktatta be, hatályon kívül helyezte a [2019: XVIII. törvény 7. § a\) pontja](#).
- ⁷⁷A 20/A. §-t megelőző alcímét a [2011: CXLIX. törvény 3. §-a](#) iktatta be, hatályon kívül helyezte a [2014: CVI. törvény 81. § \(1\) bekezdés a\) pontja](#).
- A 20/A. §-t a [2011: CXLIX. törvény 3. §-a](#) iktatta be, szövege a [2014: CVI. törvény 31. §-ával](#) megállapított szöveg.
- ⁷⁸A 20/A. § (1) bekezdése a [2016: XCII. törvény 35. § 13. pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ⁷⁹A 21. § a [2014: CVI. törvény 32. §-ával](#) megállapított szöveg.
- ⁸⁰A 21. § (1) bekezdés a) pontja a [2016: XCII. törvény 6. §-ával](#) megállapított szöveg.
- ⁸¹A 21. § (1) bekezdés b) pontja a [2016: XCII. törvény 6. §-ával](#) megállapított szöveg.
- ⁸²A 21. § (1) bekezdés c) pontja a [2016: XCII. törvény 6. §-ával](#) megállapított szöveg.
- ⁸³A 22. § a [2014: CVI. törvény 33. §-ával](#) megállapított szöveg.
- ⁸⁴A 22. § (2) bekezdése a [2017: CLXXXI. törvény 2. § \(3\) bekezdésével](#) megállapított szöveg.
- ⁸⁵A 22. § (2a) bekezdését a [2016: XCII. törvény 7. §-a](#) iktatta be, szövege a [2017: CLXXXI. törvény 2. § \(3\) bekezdésével](#) megállapított szöveg.
- ⁸⁶A 22. § (2b) bekezdését a [2016: XCII. törvény 7. §-a](#) iktatta be, szövege a [2017: CLXXXI. törvény 2. § \(3\) bekezdésével](#) megállapított szöveg.
- ⁸⁷A 22. § (5) bekezdés b) pont nyitó szövegrésze a [2022: XXII. törvény 85. §-a](#) szerint módosított szöveg.
- ⁸⁸A 22. § (5) bekezdés c) pontját a [2019: XVIII. törvény 2. §-a](#) iktatta be.
- ⁸⁹A 22. § (8) bekezdése a [2017: CLXXXI. törvény 2. § \(4\) bekezdésével](#) megállapított szöveg.
- ⁹⁰A 22. § (8a) bekezdését a [2017: CLXXXI. törvény 2. § \(4\) bekezdése](#) iktatta be.
- ⁹¹A 23. §-t a [2012: CXCI. törvény 31. § b\) pontja](#) hatályon kívül helyezte, újonnan a [2014: CVI. törvény 34. §-a](#) iktatta be.
- ⁹²A 23. § (2) bekezdése a [2017: CLXXXI. törvény 2. § \(5\) bekezdésével](#) megállapított szöveg.
- ⁹³A 23. § (2a) bekezdését a [2017: CLXXXI. törvény 2. § \(5\) bekezdése](#) iktatta be.

- ⁹⁴A 23. § (3) bekezdése a [2017: CLXXXI. törvény 2. § \(6\) bekezdésével](#) megállapított szöveg.
- ⁹⁵A 23/A. §-t a [2005: LXXXIX. törvény 9. §-a](#) iktatta be, szövege a [2014: CVI. törvény 35. §-ával](#) megállapított, a [2016: XCII. törvény 35. § 15. pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ⁹⁶A 23/B. §-t megelőző alcímet a [2011: CXLIX. törvény 4. §-a](#) iktatta be, szövege a [2014: CVI. törvény 36. §-ával](#) megállapított szöveg.
- ⁹⁷A 23/B. §-t a [2011: CXLIX. törvény 4. §-a](#) iktatta be, szövege a [2014: CVI. törvény 37. §-ával](#) megállapított szöveg.
- ⁹⁸A 23/B. § (2)–(4) bekezdését a [2017: CLXXXI. törvény 13. § a\) pontja](#) hatályon kívül helyezte.
- ⁹⁹A 23/B. § (2)–(4) bekezdését a [2017: CLXXXI. törvény 13. § a\) pontja](#) hatályon kívül helyezte.
- ¹⁰⁰A 23/B. § (2)–(4) bekezdését a [2017: CLXXXI. törvény 13. § a\) pontja](#) hatályon kívül helyezte.
- ¹⁰¹A 23/C. §-t megelőző alcímet a [2014: CVI. törvény 37. §-a](#) iktatta be.
- ¹⁰²A 23/C. §-t a [2011: CXLIX. törvény 4. §-a](#) iktatta be, szövege a [2014: CVI. törvény 37. §-ával](#) megállapított szöveg.
- ¹⁰³A 23/C. § (1) bekezdése a [2016: XCII. törvény 35. § 16. pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ¹⁰⁴A 23/C. § (2) bekezdése a [2016: XCII. törvény 35. § 17. pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ¹⁰⁵A 23/C. § (3) bekezdése a [2016: XCII. törvény 36. § \(1\) bekezdés c\) pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ¹⁰⁶A 23/C. § (4) bekezdése a [2016: XCII. törvény 35. § 18–19. pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ¹⁰⁷A 23/C. § (6) bekezdése a [2017: CLXXXI. törvény 2. § \(7\) bekezdésével](#) megállapított szöveg.
- ¹⁰⁸A 23/C. § (7) bekezdését a [2017: CLXXXI. törvény 2. § \(7\) bekezdése](#) iktatta be.
- ¹⁰⁹A 23/C. § (8) bekezdését a [2017: CLXXXI. törvény 2. § \(7\) bekezdése](#) iktatta be, szövege a [2019: XVIII. törvény 3. §-ával](#) megállapított szöveg.
- ¹¹⁰A 23/D. §-t megelőző alcímet a [2014: CVI. törvény 38. §-a](#) iktatta be.
- ¹¹¹A 23/D. §-t a [2011: CXLIX. törvény 4. §-a](#) iktatta be, a [2014: CVI. törvény 38. §-ával](#) megállapított szöveg.
- ¹¹²A 23/D. § (2) bekezdése a [2016: XCII. törvény 36. § \(1\) bekezdés e\) pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ¹¹³A 23/D. § (3) bekezdése a [2016: XCII. törvény 36. § \(1\) bekezdés e\) pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ¹¹⁴A 23/D. § (4) bekezdése a [2016: XCII. törvény 36. § \(1\) bekezdés e\) pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ¹¹⁵A 23/D. § (5) bekezdése a [2017: CLXXXI. törvény 2. § \(8\) bekezdésével](#) megállapított, a [2024. évi XIII. törvény 18. § b\) pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ¹¹⁶A 23/E. §-t megelőző alcímet a [2014: CVI. törvény 39. §-a](#) iktatta be.
- ¹¹⁷A 23/E. §-t a [2011: CXLIX. törvény 4. §-a](#) iktatta be, szövege a [2014: CVI. törvény 39. §-ával](#) megállapított szöveg.
- ¹¹⁸A 23/E. § (1) bekezdése a [2017: CLXXXI. törvény 2. § \(9\) bekezdésével](#) megállapított szöveg.
- ¹¹⁹A 23/E. § (2) bekezdése a [2017: CLXXXI. törvény 2. § \(9\) bekezdésével](#) megállapított, a [2024. évi XIII. törvény 18. § c\) pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ¹²⁰A 23/E. § (2a) bekezdését a [2016: XCII. törvény 8. §-a](#) iktatta be, szövege a [2017: CLXXXI. törvény 2. § \(9\) bekezdésével](#) megállapított, a [2022: XXII. törvény 85. §-a](#) szerint módosított szöveg.
- ¹²¹A 23/E. § (2b) bekezdését a [2016: XCII. törvény 8. §-a](#) iktatta be, szövege a [2017: CLXXXI. törvény 2. § \(9\) bekezdésével](#) megállapított szöveg.
- ¹²²A 23/E. § (3) bekezdése a [2017: CLXXXI. törvény 2. § \(9\) bekezdésével](#) megállapított szöveg.
- ¹²³A 23/E. § (4) bekezdése a [2017: CLXXXI. törvény 2. § \(9\) bekezdésével](#) megállapított, a [2022: XXII. törvény 85. §-a](#), a [2024. évi XIII. törvény 18. § d\) pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ¹²⁴A 23/E. § (4a) bekezdését a [2017: CLXXXI. törvény 2. § \(9\) bekezdése](#) iktatta be, szövege a [2022: XXII. törvény 85. §-a](#) szerint módosított szöveg.
- ¹²⁵A 23/E. § (5) bekezdése a [2017: CLXXXI. törvény 2. § \(9\) bekezdésével](#) megállapított szöveg.
- ¹²⁶A 23/E. § (6) bekezdése a [2017: CLXXXI. törvény 2. § \(9\) bekezdésével](#) megállapított szöveg.
- ¹²⁷A 23/F. §-t megelőző alcímet a [2014: CVI. törvény 40. §-a](#) iktatta be.
- ¹²⁸A 23/F. §-t a [2014: CVI. törvény 40. §-a](#) iktatta be. A 23/F. §-t követő az „A nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségű közlekedési infrastruktúra-beruházáshoz kapcsolódó régészeti feladatellátásra vonatkozó különös előírások” alcím címet a [2019: XVIII. törvény 7. § b\) pontja](#) hatályon kívül helyezte.
- ¹²⁹A 23/F. § (1) bekezdése a [2016: XCII. törvény 36. § \(1\) bekezdés g\) pontja](#), a [2017: CLXXXI. törvény 12. § b\) pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ¹³⁰A 23/F. § (2) bekezdése a [2016: XCII. törvény 36. § \(1\) bekezdés g\) pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ¹³¹A 23/F. § (3) bekezdése a [2017: CLXXXI. törvény 12. § c\) pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ¹³²A 23/F. § (8) bekezdése a [2022: V. törvény 48. § \(1\) bekezdésével](#) megállapított szöveg.
- ¹³³A 23/F. § (8a) bekezdését a [2016: XCII. törvény 9. §-a](#) iktatta be.
- ¹³⁴A 23/F. § (9) bekezdése a [2022: V. törvény 48. § \(2\) bekezdésével](#) megállapított szöveg.
- ¹³⁵A 23/F. § (9a) bekezdését a [2022: V. törvény 48. § \(3\) bekezdése](#) iktatta be.
- ¹³⁶A 23/E. § (10) bekezdése a [2017: CLXXXI. törvény 2. § \(10\) bekezdésével](#) megállapított szöveg.
- ¹³⁷„Az egyes nagyberuházásokhoz kapcsolódó régészeti feladatellátásra vonatkozó különös előírások” alcímet (23/G. §) a [2019: XVIII. törvény 4. §-a](#) iktatta be.
- ¹³⁸A 23/G. § (2) bekezdése a [2019: CX. törvény 47. § \(1\) bekezdésével](#) megállapított szöveg.
- ¹³⁹A 23/G. § (3) bekezdése a [2019: CX. törvény 47. § \(1\) bekezdésével](#) megállapított szöveg.
- ¹⁴⁰A 23/G. § (3) bekezdése a [2022: XXII. törvény 85. §-a](#) szerint módosított szöveg.
- ¹⁴¹A 23/G. § (4) bekezdése a [2019: CX. törvény 47. § \(1\) bekezdésével](#) megállapított szöveg.
- ¹⁴²A 23/G. § (5) bekezdését a [2021: CXLVIII. törvény 15. § a\) pontja](#) hatályon kívül helyezte.
- ¹⁴³A 24. § a [2014: CVI. törvény 41. § \(1\) bekezdésével](#) megállapított szöveg.
- ¹⁴⁴A 24. § (2) bekezdés b) pontja a [2016: XCII. törvény 11. §-ával](#) megállapított szöveg.
- ¹⁴⁵A 24. § (4) bekezdése a [2016: XCII. törvény 35. § 24. pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ¹⁴⁶A 24. § (5) bekezdése a [2016: XCII. törvény 36. § \(2\) bekezdés b\) pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ¹⁴⁷A 25. § a [2006: CIX. törvény 133. § c\) pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ¹⁴⁸A 26. § a [2014: CVI. törvény 42. §-ával](#) megállapított szöveg.
- ¹⁴⁹A 27. §-t megelőző alcím a [2014: CVI. törvény 43. §-ával](#) megállapított szöveg.
- ¹⁵⁰A 27. § a [2014: CVI. törvény 43. §-ával](#) megállapított szöveg.
- ¹⁵¹A 27. § (4) bekezdése a [2016: XCII. törvény 35. § 25. pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ¹⁵²A 27/A. §-t megelőző alcímet (27/A–27/B. §) a [2014: CVI. törvény 44. §-a](#) iktatta be.
- ¹⁵³A 27/A. §-t a [2014: CVI. törvény 44. §-a](#) iktatta be.

- ¹⁵⁴A 27/A. § (2) bekezdése a [2016: XCII. törvény 35. § 26. pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ¹⁵⁵A 27/A. § (3) bekezdése a [2016: XCII. törvény 35. § 27. pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ¹⁵⁶A 27/A. § (4) bekezdését a [2017: CLXXXI. törvény 13. § c\) pontja](#) hatályon kívül helyezte.
- ¹⁵⁷A 27/B. §-t a [2014: CVI. törvény 44. §-a](#) iktatta be.
- ¹⁵⁸A 27/B. § (2) bekezdés b) pontja a [2022: XXII. törvény 85. §-a](#) szerint módosított szöveg.
- ¹⁵⁹A 27/B. § (2) bekezdés c) pontja a [2024. évi XIII. törvény 18. § e\) pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ¹⁶⁰A 27/B. § (3) bekezdése a [2024. évi XIII. törvény 18. § f\) pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ¹⁶¹A 27/B. § (5) bekezdését a [2016: XCII. törvény 12. §-a](#) iktatta be.
- ¹⁶²A 27/B. § (6) bekezdését a [2016: XCII. törvény 12. §-a](#) iktatta be.
- ¹⁶³A 28. § a) pontja a [2016: XCII. törvény 35. § 28. pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ¹⁶⁴A 28. § b) pontja a [2016: XCII. törvény 35. § 29. pontja](#), a [2020: LXXXIX. törvény 16. § b\) pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ¹⁶⁵A 28. § c) pontja a [2016: XCII. törvény 35. § 30. pontja](#), a [2020: LXXXIX. törvény 15. § h\) pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ¹⁶⁶A 28. § d) pontja a [2016: XCII. törvény 35. § 31. pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ¹⁶⁷A 28/A. §-t megelőző címet a [2014: CVI. törvény 45. §-a](#) iktatta be.
- ¹⁶⁸A 28/A. §-t megelőző alcímet a [2014: CVI. törvény 45. §-a](#) iktatta be.
- ¹⁶⁹A 28/A. §-t a [2014: CVI. törvény 45. §-a](#) iktatta be, hatályon kívül helyezte a [2020: LXXXIX. törvény 16. § c\) pontja](#).
- ¹⁷⁰A 29. §-t megelőző alcímet a [2014: CVI. törvény 46. § \(1\) bekezdése](#) iktatta be, szövege a [2020: LXXXIX. törvény 3. §-ával](#) megállapított szöveg.
- ¹⁷¹A 29. § a [2020: LXXXIX. törvény 3. §-ával](#) megállapított szöveg.
- ¹⁷²A 30. §-t és az azt megelőző alcímet a [2012: CXCI. törvény 31. § e\) pontja](#) hatályon kívül helyezte.
- ¹⁷³A 31. §-t megelőző alcím szövege a [2014: CVI. törvény 80. § b\) pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ¹⁷⁴A 31. § a [2005: LXXXIX. törvény 11. §-ával](#) megállapított szöveg, e módosító törvény 41. §-ának (1) bekezdése alapján a rendelkezést a 2006. január 1. napja után indított eljárásokra kell alkalmazni.
- ¹⁷⁵A 31. § (1) bekezdése a [2014: CVI. törvény 47. §-ával](#) megállapított, záró szövegrésze a [2017: L. törvény 203. § 10. pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ¹⁷⁶A 31. § (1) bekezdés a) pontja a [2020: LXXXIX. törvény 16. § d\) pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ¹⁷⁷A 31. § (1) bekezdés b) pontja a [2020: LXXXIX. törvény 16. § d\) pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ¹⁷⁸A 31. § (2) bekezdése a [2014: CVI. törvény 47. §-ával](#) megállapított szöveg.
- ¹⁷⁹A 31. § (3) bekezdése a [2014: CVI. törvény 47. §-ával](#) megállapított, a [2021: CXLVI. törvény 58. § 3. pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ¹⁸⁰A 31. § (4) bekezdése a [2014: CVI. törvény 80. § c\) pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ¹⁸¹A 31. § (4a) bekezdését a [2016: XCII. törvény 15. §-a](#) iktatta be.
- ¹⁸²A 31. § (5) bekezdése a [2006: CIX. törvény 133. § c\) pontja](#), a [2014: CVI. törvény 80. § d\) pontja](#), a [2017: L. törvény 204. § c\) pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ¹⁸³A 32. §-t megelőző alcím a [2014: CVI. törvény 48. §-ával](#) megállapított szöveg.
- ¹⁸⁴A 32. § a [2020: LXXXIX. törvény 4. §-ával](#) megállapított szöveg.
- ¹⁸⁵A 32. § c) pontja a [2021: CXLVI. törvény 58. § 4. pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ¹⁸⁶A 32. § f) pontja a [2021: CXLVI. törvény 58. § 5. pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ¹⁸⁷A 32/A. §-t a [2014: CVI. törvény 48. §-a](#) iktatta be, szövege a [2016: XCII. törvény 36. § \(2\) bekezdés d\) pontja](#), a [2020: LXXXIX. törvény 16. § d\) pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ¹⁸⁸A 32/B. §-t a [2016: XCII. törvény 16. §-a](#) iktatta be, szövege a [2020: LXXXIX. törvény 5. §-ával](#) megállapított szöveg.
- ¹⁸⁹A 32/B. § (4) bekezdése a [2021: CXLVI. törvény 58. § 6. pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ¹⁹⁰A 33. § a [2011: CXCVI. törvény 28. § \(1\) bekezdésével](#) megállapított, a [2021: CXLVI. törvény 58. § 7. pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ¹⁹¹A 34. § a [2006: CIX. törvény 133. § c\) pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ¹⁹²A 35. § a [2014: CVI. törvény 49. §-ával](#) megállapított szöveg.
- ¹⁹³A 35. § (1) bekezdés nyitó szövegrésze a [2020: LXXXIX. törvény 15. § i\) pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ¹⁹⁴A 35. § (1) bekezdés c) pontja pontja a [2016: XCII. törvény 37. § d\) pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ¹⁹⁵A 35. § (1) bekezdése a [2016: XCII. törvény 35. § 37. pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ¹⁹⁶A 35. § (1) bekezdés e) pontját a [2016: XCII. törvény 17. § \(1\) bekezdése](#) iktatta be.
- ¹⁹⁷A 35. § (3) bekezdése a [2020: LXXXIX. törvény 6. §-ával](#) megállapított szöveg.
- ¹⁹⁸Lásd az [53/2011. \(VIII. 25.\) NEFMI rendeletet](#).
- ¹⁹⁹A 35. § (4) bekezdését a [2016: XCII. törvény 17. § \(2\) bekezdése](#) iktatta be, szövege a [2020: LXXXIX. törvény 6. §-ával](#) megállapított szöveg.
- ²⁰⁰A 35/A. §-t megelőző alcímet a [2014: CVI. törvény 50. §-a](#) iktatta be.
- ²⁰¹A 35/A. §-t a [2014: CVI. törvény 50. §-a](#) iktatta be.
- ²⁰²A 35/A. § (1) bekezdése a [2020: LXXXIX. törvény 7. §-ával](#) megállapított szöveg.
- ²⁰³A 36. § a [2005: LXXXIX. törvény 13. §-ával](#) megállapított szöveg, e módosító törvény 41. §-ának (1) bekezdése alapján a rendelkezést a 2006. január 1. napja után indított eljárásokra kell alkalmazni.
- ²⁰⁴A 36. § (1) bekezdése a [2016: XCII. törvény 35. § 40. pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ²⁰⁵A 36. § (2) bekezdése a [2020: LXXXIX. törvény 16. § e\) pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ²⁰⁶Lásd a [9/2006. \(IX. 25.\) OKM rendeletet](#).
- ²⁰⁷A 36. § (4) bekezdését a [2016: XCII. törvény 18. §-a](#) iktatta be.
- ²⁰⁸A 37. §-t megelőző alcím a [2016: XCII. törvény 35. § 41. pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ²⁰⁹A 37. § a [2014: CVI. törvény 51. §-ával](#) megállapított szöveg.
- ²¹⁰A 37. § (1) bekezdése a [2016: XCII. törvény 35. § 42. pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ²¹¹A 37. § (3) bekezdése a [2016: XCII. törvény 35. § 43. pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ²¹²A 39. § a [2012: CXCI. törvény 17. §-ával](#) megállapított szöveg.
- ²¹³Lásd a [15/2005. \(IV. 6.\) NKÖM rendeletet](#), a [25/2005. \(IX. 16.\) NKÖM rendeletet](#), a [27/2005. \(X. 7.\) NKÖM rendeletet](#), a [32/2005. \(XII. 22.\) NKÖM rendeletet](#), az [1/2006. \(I. 13.\) NKÖM rendeletet](#), a [11/2006. \(V. 9.\) NKÖM rendeletet](#), a [9/2006. \(IX. 25.\) OKM rendeletet](#).
- ²¹⁴A 39. § (2) bekezdését a [2020: LXXXIX. törvény 16. § f\) pontja](#) hatályon kívül helyezte.
- ²¹⁵A 39. § (3) bekezdését a [2016: XCII. törvény 37. § e\) pontja](#) hatályon kívül helyezte.
- ²¹⁶A 40. §-t a [2012: CXCI. törvény 31. § g\) pontja](#) hatályon kívül helyezte.

- ²¹⁷A 40/A. §-t a [2005: LXXXIX. törvény 16. §-a](#) iktatta be, szövege a [2012: CXCI. törvény 30. § 12. pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ²¹⁸A 41. §-t megelőző cím a [2016: XCII. törvény 35. § 44. pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ²¹⁹A 41. §-t megelőző alcím a [2016: XCII. törvény 35. § 45. pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ²²⁰A 41. § a [2014: CVI. törvény 53. § \(1\) bekezdésével](#) megállapított szöveg.
- ²²¹A 41. § (1) bekezdése a [2016: XCII. törvény 35. § 46. pontja](#), a [2020: LXXXIX. törvény 15. § e\) pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ²²²A 41. § (2) bekezdése a [2020: LXXXIX. törvény 15. § j\) pontja](#) és [16. § g\) pontja](#), a [2021: CXLVI. törvény 58. § 8. pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ²²³A 41. § (3) bekezdése a [2020: LXXXIX. törvény 16. § h\) pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ²²⁴A 41. § (4) bekezdését a [2021: CXLVI. törvény 50. §-a](#) iktatta be.
- ²²⁵A 42. § (1) bekezdése a [2006: CIX. törvény 133. § c\) pontja](#), a [2014: CVI. törvény 80. § g\) pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ²²⁶A 43. §-t megelőző alcím a [2014: CVI. törvény 54. §-ával](#) megállapított, a [2016: XCII. törvény 37. § f\) pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ²²⁷A 43. § a [2014: CVI. törvény 54. §-ával](#) megállapított szöveg.
- ²²⁸A 43. § (1) bekezdése a [2020: LXXXIX. törvény 15. § j\) pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ²²⁹A 43. § (4) bekezdését a [2020: LXXXIX. törvény 16. § i\) pontja](#) hatályon kívül helyezte.
- ²³⁰A 43. § (5a) bekezdését a [2016: XCII. törvény 19. §-a](#) iktatta be, szövege a [2020: LXXXIX. törvény 15. § d\) pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ²³¹A 43. § (5b) bekezdését a [2016: XCII. törvény 19. §-a](#) iktatta be, szövege a [2020: LXXXIX. törvény 15. § e\) pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ²³²A 43. § (5c) bekezdését a [2016: XCII. törvény 19. §-a](#) iktatta be, nyitó szövegrésze a [2020: LXXXIX. törvény 15. § e\) pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ²³³A 43. § (5d) bekezdését a [2016: XCII. törvény 19. §-a](#) iktatta be.
- ²³⁴A 43. § (6) bekezdése a [2016: XCII. törvény 37. § g\) pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ²³⁵A 44. §-t megelőző alcímét a [2016: XCII. törvény 20. § \(1\) bekezdése](#) iktatta be.
- ²³⁶A 44. § a [2014: CVI. törvény 55. §-ával](#) megállapított szöveg.
- ²³⁷A 44. § (1) bekezdése a [2016: XCII. törvény 20. § \(2\) bekezdésével](#) megállapított szöveg.
- ²³⁸A 44. § (1) bekezdés c) pontja a [2023. évi LXXXVII. törvény 9. § \(1\) bekezdésével](#) megállapított szöveg.
- ²³⁹A 44. § (1) bekezdés d) pontja a [2022. évi LI. törvény 5. § \(1\) bekezdésével](#) megállapított szöveg.
- ²⁴⁰A 44. § (1a) bekezdését a [2022. évi LI. törvény 5. § \(2\) bekezdése](#) iktatta be.
- ²⁴¹A 44. § (1b) bekezdését a [2022. évi LI. törvény 5. § \(2\) bekezdése](#) iktatta be.
- ²⁴²A 44. § (1c) bekezdését a [2023. évi LXXXVII. törvény 9. § \(2\) bekezdése](#) iktatta be.
- ²⁴³A 44. § (1d) bekezdését a [2023. évi LXXXVII. törvény 9. § \(2\) bekezdése](#) iktatta be.
- ²⁴⁴A 44. § (2) bekezdése a [2016: XCII. törvény 20. § \(2\) bekezdésével](#) megállapított, a [2020: LXXXIX. törvény 16. § j\) pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ²⁴⁵A 44. § (3) bekezdése a [2016: XCII. törvény 20. § \(2\) bekezdésével](#) megállapított szöveg.
- ²⁴⁶A 44. § (4) bekezdése a [2016: XCII. törvény 20. § \(2\) bekezdésével](#) megállapított szöveg.
- ²⁴⁷A 45. §-t a [2016: XCII. törvény 37. § h\) pontja](#) hatályon kívül helyezte.
- ²⁴⁸A 46. § a [2013: CCXVII. törvény 10. §-ával](#) megállapított szöveg.
- ²⁴⁹A 46. § (2) bekezdés c) pontja a [2021: LVI. törvény 7. §-ával](#) megállapított szöveg.
- ²⁵⁰A 46/A. §-t a [2005: LXXXIX. törvény 20. §-a](#) iktatta be, hatályon kívül helyezte a [2013: CCXVII. törvény 28. § d\) pontja](#).
- ²⁵¹A 47. § (1) bekezdése a [2006: CIX. törvény 133. § c\) pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ²⁵²A 47. § (2) bekezdése a [2013: CCXVII. törvény 11. §-ával](#) megállapított szöveg.
- ²⁵³A 48. § (1) bekezdése a [2006: CIX. törvény 133. § c\) pontja](#), a [2009: LVI. törvény 257. §-a](#) szerint módosított szöveg. Ez utóbbi módosító törvény 428. §-a alapján a rendelkezést a 2009. október 1. napját követően indult és megismételt eljárásokban kell alkalmazni.
- ²⁵⁴A 48. § (2) bekezdése a [2017: L. törvény 203. § 11. pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ²⁵⁵A 49. §-t a [2017: L. törvény 204. § d\) pontja](#) hatályon kívül helyezte.
- ²⁵⁶Az 50. § a [2013: CCXVII. törvény 12. §-ával](#) megállapított szöveg.
- ²⁵⁷Az 51. § (2) bekezdése a [2005: LXXXIX. törvény 22. §-ával](#) megállapított, a [2006: CIX. törvény 133. § c\) pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ²⁵⁸Az 51. § (3) bekezdése a [2009: LVI. törvény 256. § \(2\) bekezdésével](#) megállapított szöveg. E módosító törvény 428. §-a alapján a rendelkezést a 2009. október 1. napját követően indult és megismételt eljárásokban kell alkalmazni.
- ²⁵⁹Az 51. § (4) bekezdését a [2016: XCII. törvény 37. § i\) pontja](#) hatályon kívül helyezte.
- ²⁶⁰Az 52. § (2) bekezdése a [2006: CIX. törvény 133. § c\) pontja](#), a [2009: LVI. törvény 257. §-a](#) szerint módosított szöveg. Ez utóbbi módosító törvény 428. §-a alapján a rendelkezést a 2009. október 1. napját követően indult és megismételt eljárásokban kell alkalmazni.
- ²⁶¹Az 52. § (3) bekezdése a [2005: LXXXIX. törvény 23. §-ával](#) megállapított, a [2006: CIX. törvény 133. § c\) pontja](#) szerint módosított szöveg. [Az 52. § (3) bekezdésének a [2017: L. törvény 203. § 12. pontjával](#) elrendelt módosítása, amely szerint a „49. § b) és c) pontjában” szövegrész helyébe a „73. § b)–d) pontjában” szöveg lép, nem vezethető át.]
- ²⁶²Az 52. § (3a) bekezdését a [2016: XXXII. törvény 11. § \(2\) bekezdése](#) iktatta be.
- ²⁶³Az 52. § (4) bekezdését a [2005: LXXXIX. törvény 23. §-a](#) iktatta be, szövege a [2021: CXLVI. törvény 51. §-ával](#) megállapított szöveg.
- ²⁶⁴Az 52. § (5) bekezdését a [2016: XCII. törvény 21. §-a](#) iktatta be, szövege a [2021: CXLVI. törvény 51. §-ával](#) megállapított szöveg.
- ²⁶⁵Az 53/A. §-t megelőző alcímét a [2013: CCXVII. törvény 13. §-a](#) iktatta be.
- ²⁶⁶Az 53/A. §-t a [2013: CCXVII. törvény 13. §-a](#) iktatta be.
- ²⁶⁷Az 53/A. § (1) bekezdése a [2017: CLXXXI. törvény 3. § \(1\) bekezdésével](#) megállapított szöveg.
- ²⁶⁸Az 53/B. §-t a [2017: CLXXXI. törvény 3. § \(2\) bekezdése](#) iktatta be.
- ²⁶⁹Az 54. § a [2009: CVIII. törvény 15. §-ával](#) megállapított szöveg.
- ²⁷⁰Az 55. §-t megelőző alcím a [2009: CVIII. törvény 16. § \(1\) bekezdésével](#) megállapított szöveg.
- ²⁷¹Az 55. § a [2009: CVIII. törvény 16. § \(2\) bekezdésével](#) megállapított szöveg.
- ²⁷²Az 55. § (1) bekezdése a [2013: CCXVII. törvény 14. §-ával](#) megállapított szöveg.
- ²⁷³Az 55. § (2) bekezdése a [2013: CCXVII. törvény 27. § c\) pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ²⁷⁴Az 55. § (3) bekezdés nyitó szövegrésze a [2013: CCXVII. törvény 27. § d\) pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ²⁷⁵Az 55. § (3) bekezdés c) pontja a [2014: XXXV. törvény 39. § \(1\) bekezdés a\) pontja](#), a [2017: L. törvény 203. § 13. pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ²⁷⁶Az 55. § (4) bekezdése a [2013: CCXVII. törvény 27. § e\) pontja](#) szerint módosított szöveg.

- ²⁷⁷Az 55. § (5) bekezdését a [2017: CLXXXI. törvény 4. §-a](#) iktatta be.
- ²⁷⁸Az 56. §-t megelőző alcím a [2009: CVIII. törvény 17. § \(1\) bekezdésével](#) megállapított szöveg.
- ²⁷⁹Az 56. § a [2009: CVIII. törvény 17. § \(2\) bekezdésével](#) megállapított szöveg.
- ²⁸⁰Az 56. § (1) bekezdése a [2013: CCXVII. törvény 15. §-ával](#) megállapított szöveg.
- ²⁸¹Az 56. § (3) bekezdése a [2017: CLXXXI. törvény 5. §-ával](#) megállapított szöveg.
- ²⁸²Az 56. § (4) bekezdése a [2016: XCII. törvény 22. §-ával](#) megállapított szöveg.
- ²⁸³Az 56. § (5) bekezdését a [2016: XCII. törvény 22. §-a](#) iktatta be.
- ²⁸⁴Az 57. § a [2009: CVIII. törvény 18. §-ával](#) megállapított szöveg.
- ²⁸⁵Az 57. § (2) bekezdését a [2017: CLXXXI. törvény 13. § d\) pontja](#) hatályon kívül helyezte.
- ²⁸⁶Az „A kulturális javak behozatalára vonatkozó korlátozás” alcímet (58. §) a [2021: CXXXIV. törvény 30. §-a](#) iktatta be.
- ²⁸⁷Az 59. §-t megelőző alcímet a [2013: CCXVII. törvény 28. § e\) pontja](#) hatályon kívül helyezte, újonnan ugyanezen módosító törvény 16. §-a iktatta be.
- ²⁸⁸Az 59. §-t a [2009: CVIII. törvény 21. § \(5\) bekezdése](#) hatályon kívül helyezte, újonnan a [2013: CCXVII. törvény 16. §-a](#) iktatta be.
- ²⁸⁹A 60. §-t megelőző alcímet a [2013: CCXVII. törvény 16. §-a](#) iktatta be.
- ²⁹⁰A 60. §-t a [2009: CVIII. törvény 21. § \(5\) bekezdése](#) hatályon kívül helyezte, újonnan a [2013: CCXVII. törvény 16. §-a](#) iktatta be.
- ²⁹¹A 61. §-t a [2009: CVIII. törvény 21. § \(5\) bekezdése](#) hatályon kívül helyezte. A 61. §-t megelőző alcímet a [2013: CCXVII. törvény 28. § f\) pontja](#) hatályon kívül helyezte.
- ²⁹²A 61/A. §-t megelőző alcímet a [2009: LXI. törvény 17. §-a](#) iktatta be.
- ²⁹³A 61/A. §-t a [2009: LXI. törvény 17. §-a](#) iktatta be. A fémkereskedelmi engedélyköteles tevékenységet 2009. június 29. napján az akkor hatályos jogszabályok szerinti érvényes működési engedéllyel folytató személy tevékenységére vonatkozóan lásd e módosító törvény 15. § (3)–(5) bekezdését.
- ²⁹⁴A 4. Fejezetet (a 61/B–61/H. §-t) a [2011: CXLIX. törvény 5. §-a](#) iktatta be.
- ²⁹⁵A 61/B. § (1) bekezdése a [2022. évi LXXVIII. törvény 7. §-ával](#) megállapított szöveg.
- ²⁹⁶A 61/B. § (2) bekezdése a [2022. évi LXXVIII. törvény 7. §-ával](#) megállapított szöveg.
- ²⁹⁷A 61/B. § (3) bekezdése a [2022. évi LXXVIII. törvény 7. §-ával](#) megállapított szöveg.
- ²⁹⁸A 61/B. § (3a) bekezdését a [2022. évi LXXVIII. törvény 7. §-a](#) iktatta be.
- ²⁹⁹A 61/B. § (3b) bekezdését a [2022. évi LXXVIII. törvény 7. §-a](#) iktatta be.
- ³⁰⁰A 61/C. § a [2017: XCIX. törvény 3. §-ával](#) megállapított szöveg.
- ³⁰¹A 61/C. § (2) bekezdése a [2019: LXIV. törvény 23. §-ával](#) megállapított, a [2019: CX. törvény 47. § \(3\) bekezdése](#), a [2023. évi LXXXVII. törvény 10. §-a](#) szerint módosított szöveg.
- ³⁰²A 61/D. § a [2013: CCXVII. törvény 17. §-ával](#) megállapított szöveg.
- ³⁰³A 61/D. § (1) bekezdés nyitó szövegrésze a [2014: XXXV. törvény 39. § \(1\) bekezdés a\) pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ³⁰⁴A 61/D. § (1) bekezdés c) pontja a [2021: CXLVIII. törvény 14. § b\) pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ³⁰⁵A 61/D. § (1) bekezdés d) pontja a [2014: XIV. törvény 85. § \(2\) bekezdésével](#) megállapított, a [2021: CXLVIII. törvény 14. § c\) pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ³⁰⁶A 61/D. § (1) bekezdés g) pontja a [2014: XIV. törvény 85. § \(3\) bekezdésével](#) megállapított szöveg.
- ³⁰⁷A 61/D. § (1a) bekezdését a [2020: LXXXIX. törvény 8. §-a](#) iktatta be, szövege a [2022. évi LXXVIII. törvény 8. §-ával](#) megállapított szöveg.
- ³⁰⁸A 61/D. § (2) bekezdése a [2022. évi LXXVIII. törvény 8. §-ával](#) megállapított szöveg.
- ³⁰⁹A 61/D. § (3) bekezdés e) pontját a [2014: XIV. törvény 85. § \(4\) bekezdése](#) iktatta be.
- ³¹⁰A 61/E. § a [2017: XCIX. törvény 4. §-ával](#) megállapított szöveg.
- ³¹¹A 61/F. § (3) bekezdését a [2014: XIV. törvény 85. § \(5\) bekezdése](#) iktatta be.
- ³¹²A 61/F. § (4) bekezdését a [2020: LXXXIX. törvény 9. §-a](#) iktatta be, szövege a [2022. évi LXXVIII. törvény 9. §-ával](#) megállapított szöveg.
- ³¹³A 61/F. § (5) bekezdését a [2020: LXXXIX. törvény 9. §-a](#) iktatta be, szövege a [2022. évi LXXVIII. törvény 9. §-ával](#) megállapított szöveg.
- ³¹⁴A 61/G. § (5) bekezdését a [2014: XIV. törvény 85. § \(6\) bekezdése](#) iktatta be.
- ³¹⁵A 61/G. § (6) bekezdését a [2022. évi LXXVIII. törvény 10. §-a](#) iktatta be.
- ³¹⁶A 61/G. § (7) bekezdését a [2022. évi LXXVIII. törvény 10. §-a](#) iktatta be.
- ³¹⁷A 61/G. § (8) bekezdését a [2022. évi LXXVIII. törvény 10. §-a](#) iktatta be.
- ³¹⁸A 61/G. § (9) bekezdését a [2022. évi LXXVIII. törvény 10. §-a](#) iktatta be.
- ³¹⁹A 61/G. § (10) bekezdését a [2022. évi LXXVIII. törvény 10. §-a](#) iktatta be.
- ³²⁰A 61/G. § (11) bekezdését a [2022. évi LXXVIII. törvény 10. §-a](#) iktatta be.
- ³²¹A 61/H. § (1) bekezdése a [2017: XCIX. törvény 14. § a\) pontja](#), a [2017: CLXXXI. törvény 12. § d\) pontja](#), a [2021: CXLVIII. törvény 14. § c\) pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ³²²A 61/H. § (2) bekezdése a [2021: CXLVIII. törvény 14. § c\) pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ³²³A 61/H. § (3) bekezdését a [2022. évi LXXVIII. törvény 11. §-a](#) iktatta be.
- ³²⁴Az 5. Fejezetet (61/I–61/K. §) a [2013: CCXVII. törvény 18. §-a](#) iktatta be.
- ³²⁵A 61/I. § a [2014: XIV. törvény 85. § \(7\) bekezdésével](#) megállapított szöveg.
- ³²⁶A 61/I. § (2) bekezdés b) pontja a [2014: XXXV. törvény 39. § \(1\) bekezdés a\) pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ³²⁷A 61/I. § (3a) bekezdését a [2017: XCIX. törvény 5. § \(1\) bekezdése](#) iktatta be.
- ³²⁸A 61/I. § (3b) bekezdését a [2017: XCIX. törvény 5. § \(1\) bekezdése](#) iktatta be.
- ³²⁹A 61/I. § (4) bekezdése a [2017: XCIX. törvény 14. § b\) pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ³³⁰A 61/I. § (5) bekezdése a [2017: XCIX. törvény 14. § c\) pontja](#), a [2017: CLXXXI. törvény 12. § e\) pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ³³¹A 61/I. § (7) bekezdése a [2017: XCIX. törvény 14. § d\) pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ³³²A 61/I. § (9) bekezdése a [2017: L. törvény 202. § \(4\) bekezdésével](#) megállapított szöveg.
- ³³³A 61/I. § (11) bekezdése a [2017: XCIX. törvény 14. § e\) pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ³³⁴A 61/I. § (12) bekezdése a [2017: XCIX. törvény 5. § \(2\) bekezdésével](#) megállapított szöveg.
- ³³⁵A 61/I. § (13) bekezdését a [2017: XCIX. törvény 5. § \(2\) bekezdése](#) iktatta be.
- ³³⁶A 61/I. § (14) bekezdését a [2017: XCIX. törvény 5. § \(2\) bekezdése](#) iktatta be.
- ³³⁷A 61/J. § (2) bekezdése a [2014: XIV. törvény 85. § \(8\) bekezdésével](#) megállapított szöveg.
- ³³⁸A 61/J. § (2) bekezdés a) pontja a [2019: CX. törvény 47. § \(4\) bekezdés a\) pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ³³⁹A 61/J. § (3) bekezdése a [2014: XIV. törvény 85. § \(9\) bekezdésével](#) megállapított szöveg.

- ³⁴⁰A 61/J. § (4) bekezdése a [2014: XIV. törvény 85. § \(9\) bekezdésével](#) megállapított szöveg.
- ³⁴¹A 61/J. § (5) bekezdése a [2015: CLXXXVI. törvény 78. §-a](#) szerint módosított szöveg. E módosító törvény 205. §-a alapján a 2016. január 1-jét követően indult eljárásokban kell alkalmazni.
- ³⁴²A 61/J. § (6) bekezdése a [2017: XCIX. törvény 6. § \(1\) bekezdésével](#) megállapított szöveg.
- ³⁴³A 61/J. § (6a) bekezdését a [2017: XCIX. törvény 6. § \(1\) bekezdése](#) iktatta be.
- ³⁴⁴A 61/J. § (7) bekezdése a [2017: XCIX. törvény 6. § \(2\) bekezdésével](#) megállapított szöveg.
- ³⁴⁵A 61/J. § (9) bekezdése a [2014: XIV. törvény 85. § \(11\) bekezdésével](#) megállapított, a [2017: L. törvény 203. § 14. pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ³⁴⁶A 61/J. § (10) bekezdését a [2014: XIV. törvény 85. § \(11\) bekezdése](#) iktatta be, szövege a [2017: L. törvény 203. § 15. pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ³⁴⁷A 61/K. § a [2017: XCIX. törvény 7. §-ával](#) megállapított szöveg.
- ³⁴⁸A 61/K. § (3) bekezdése a [2021: CXLVI. törvény 58. § 10. pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ³⁴⁹A 61/L. §-t a [2016: CXVI. törvény 30. §-a](#) iktatta be.
- ³⁵⁰A 61/L. § (1) bekezdése a [2017: XCIX. törvény 14. § f\) pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ³⁵¹A 61/L. § (6) bekezdése a [2019: CXXVII. törvény 32. §-a](#) szerint módosított szöveg.
- ³⁵²A 61/M. §-t a [2016: CXVI. törvény 30. §-a](#) iktatta be.
- ³⁵³A 61/N. §-t a [2016: CXVI. törvény 30. §-a](#) iktatta be.
- ³⁵⁴A 6. Fejezetet a [2013: CCXVII. törvény 19. §-a](#) iktatta be, szövege a [2016: CXVI. törvény 31. §-ával](#) megállapított szöveg.
- ³⁵⁵A III. rész címe a [2016: XCII. törvény 37. § j\) pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ³⁵⁶A 62. § a [2005: LXXXIX. törvény 25. §-ával](#) megállapított, a [2006: CIX. törvény 133. § c\) pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ³⁵⁷A 62. § a) pontja a [2012: CXCI. törvény 20. §-ával](#) megállapított, a [2014: CVI. törvény 80. § j\) pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ³⁵⁸A 62. § c) pontja a [2014: CVI. törvény 57. §-ával](#) megállapított szöveg.
- ³⁵⁹A 62/A. §-t a [2015: VIII. törvény 11. § \(1\) bekezdése](#) iktatta be.
- ³⁶⁰A 63. § (1) bekezdését újonnan a [2012: LXI. törvény 19. §-a](#) iktatta be, szövege a [2014: CVI. törvény 58. § \(1\) bekezdésével](#) megállapított, a [2016: XCII. törvény 35. § 48. pontja](#), a [2020: LXXXIX. törvény 15. § n\) pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ³⁶¹A 63. § (2) bekezdését a [2012: CXCI. törvény 31. § h\) pontja](#) hatályon kívül helyezte.
- ³⁶²A 63. § (3) bekezdése a [2012: LXI. törvény 19. §-ával](#) megállapított, a [2016: XCII. törvény 35. § 49. pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ³⁶³A 63. § (4) bekezdését újonnan a [2012: LXI. törvény 19. §-a](#) iktatta be, szövege a [2017: XCIX. törvény 8. § \(1\) bekezdésével](#) megállapított, a [2021: XXXIX. törvény 38. § a\) pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ³⁶⁴A 63. § (4a) bekezdését a [2016: XCII. törvény 23. §-a](#) iktatta be, szövege a [2017: XCIX. törvény 8. § \(1\) bekezdésével](#) megállapított szöveg. [A [2020: LXXXIX. törvény 15. § e\) pontjával](#) elrendelt módosítás, amely szerint a 63. § (4a) bekezdésében a „védett műemléki érték” szövegrész helyébe a „műemlék” szöveg lép, nem vezethető át.]
- ³⁶⁵A 63. § (5) bekezdését a [2005: LXXXIX. törvény 26. §-ának \(2\) bekezdése](#) iktatta be, szövege a [2006: CIX. törvény 133. § c\) pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ³⁶⁶A 63. § (5) bekezdés d) pontját a [2014: CVI. törvény 58. § \(3\) bekezdése](#) iktatta be.
- ³⁶⁷A 63. § (5) bekezdés e) pontját a [2017: XCIX. törvény 8. § \(2\) bekezdése](#) iktatta be.
- ³⁶⁸A 63. § (6) bekezdését a [2005: LXXXIX. törvény 26. §-ának \(2\) bekezdése](#) iktatta be, hatályon kívül helyezte a [2014: CVI. törvény 81. § \(1\) bekezdés b\) pontja](#).
- ³⁶⁹A 64. § a [2005: LXXXIX. törvény 27. §-ával](#) megállapított, nyitó szövegrésze a [2016: XCII. törvény 35. § 50. pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ³⁷⁰A 64. § a) pontja a [2013: CCXVII. törvény 20. §-ával](#) megállapított szöveg.
- ³⁷¹A 64. § c) pontját a [2016: XCII. törvény 37. § k\) pontja](#) hatályon kívül helyezte.
- ³⁷²A 64. § d) pontját a [2016: XCII. törvény 37. § k\) pontja](#) hatályon kívül helyezte.
- ³⁷³A 64. § e) pontját a [2014: CVI. törvény 81. § \(1\) bekezdés c\) pontja](#) hatályon kívül helyezte.
- ³⁷⁴A 64. § f) pontját a [2016: XCII. törvény 37. § k\) pontja](#) hatályon kívül helyezte.
- ³⁷⁵A 64/A. §-t a [2012: CXCI. törvény 22. §-a](#) iktatta be, szövege a [2016: XCII. törvény 24. § \(1\) bekezdésével](#) megállapított szöveg.
- ³⁷⁶A 64/B. §-t a [2016: XCII. törvény 24. § \(2\) bekezdése](#) iktatta be, hatályon kívül helyezte a [2021: CXLVIII. törvény 15. § c\) pontja](#).
- ³⁷⁷A 65. §-t megelőző alcím a [2014: CVI. törvény 59. § \(1\) bekezdésével](#) megállapított, a [2016: XCII. törvény 35. § 51. pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ³⁷⁸A 65. § a [2014: CVI. törvény 59. § \(2\) bekezdésével](#) megállapított szöveg.
- ³⁷⁹A 65. § (3) bekezdése a [2016: XCII. törvény 35. § 52. pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ³⁸⁰A 66. §-t és az azt megelőző alcímet a [2014: CVI. törvény 81. § \(1\) bekezdés d\) pontja](#) hatályon kívül helyezte.
- ³⁸¹A 67. § (1) bekezdése a [2012: LXI. törvény 20. §-ával](#) megállapított, nyitó szövegrésze a [2016: XCII. törvény 37. § l\) pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ³⁸²A 67. § (1) bekezdés a) pontja a [2014: CVI. törvény 60. § \(1\) bekezdésével](#) megállapított, a [2020: LXXXIX. törvény 16. § k\) pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ³⁸³A 67. § (1) bekezdés b) pontja a [2014: CVI. törvény 60. § \(1\) bekezdésével](#) megállapított, a [2020: LXXXIX. törvény 16. § k\) pontja](#), a [2020: CLXVIII. törvény 61. §-a](#) szerint módosított szöveg.
- ³⁸⁴A 67. § (1) bekezdés c) pontja a [2014: CVI. törvény 60. § \(1\) bekezdésével](#) megállapított, a [2016: XCII. törvény 35. § 53. pontja](#), a [2020: LXXXIX. törvény 15. § h\) pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ³⁸⁵A 67. § (1) bekezdés d) pontját a [2017: XCIX. törvény 9. § \(1\) bekezdése](#) iktatta be.
- ³⁸⁶A 67. § (1) bekezdés e) pontját a [2020: XXX. törvény 15. § \(1\) bekezdése](#) iktatta be, szövege a [2021: CXLVI. törvény 59. § a\) pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ³⁸⁷A 67. § (2) bekezdése a [2017: XCIX. törvény 9. § \(2\) bekezdésével](#) megállapított szöveg.
- ³⁸⁸A 67. § (2) bekezdés b) pontja a [2020: XXX. törvény 15. § \(3\) bekezdés a\) pontja](#) szerint módosított szöveg. Alkalmazására lásd e módosító törvény 56. §-át.
- ³⁸⁹A 67. § (3) bekezdése a [2005: LXXXIX. törvény 29. §-ával](#) megállapított, nyitó szövegrésze a [2006: CIX. törvény 133. § c\) pontja](#), a [2017: XCIX. törvény 14. § g\) pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ³⁹⁰A 67. § (3) bekezdés a) pontja a [2016: XCII. törvény 25. § \(1\) bekezdésével](#) megállapított szöveg.
- ³⁹¹A 67. § (3a) bekezdését a [2017: XCIX. törvény 9. § \(3\) bekezdése](#) iktatta be, nyitó szövegrésze a [2020: XXX. törvény 15. § \(3\) bekezdés b\) pontja](#) szerint módosított szöveg. Alkalmazására lásd ez utóbbi módosító törvény 56. §-át.

- ³⁹²A 67. § (3b) bekezdését a [2020: CLXVIII. törvény 60. § \(1\) bekezdése](#) iktatta be.
- ³⁹³A 67. § (4) bekezdése a [2016: XCII. törvény 25. § \(2\) bekezdésével](#) megállapított, a [2017: L. törvény 203. § 11. pontja](#), a [2017: XCIX. törvény 14. § h\) pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ³⁹⁴A 67. § (5) bekezdése a [2006: CIX. törvény 133. § c\) pontja](#), a [2016: XCII. törvény 35. § 55. pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ³⁹⁵A 67. § (6) bekezdését a [2014: CVI. törvény 60. § \(2\) bekezdése](#) iktatta be, szövege a [2016: XCII. törvény 25. § \(3\) bekezdésével](#) megállapított szöveg.
- ³⁹⁶A 67. § (7) bekezdését a [2014: CVI. törvény 60. § \(2\) bekezdése](#) iktatta be, szövege a [2016. évi XCII. törvény 25. § \(3\) bekezdésével](#) megállapított szöveg.
- ³⁹⁷A 67. § (8) bekezdését a [2014: CVI. törvény 60. § \(2\) bekezdése](#) iktatta be, szövege a [2016. évi XCII. törvény 25. § \(3\) bekezdésével](#) megállapított szöveg.
- ³⁹⁸A 68. § (1) bekezdés nyitó szövegrésze a [2012: LXI. törvény 21. § \(1\) bekezdésével](#) megállapított, a [2016: XCII. törvény 37. § m\) pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ³⁹⁹A 68. § (1) bekezdésének a) pontja a [2005: LXXXIX. törvény 42. §-ának m\) pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ⁴⁰⁰A 68. § (1) bekezdésének b) pontja a [2005: LXXXIX. törvény 42. §-ának n\) pontja](#), a [2014: CVI. törvény 81. § \(1\) bekezdés e\) pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ⁴⁰¹A 68. § (2) bekezdése a [2006: CIX. törvény 133. § c\) pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ⁴⁰²A 69. § (1) bekezdése a [2014: CVI. törvény 61. §-ával](#) megállapított, a [2017: L. törvény 203. § 16. pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ⁴⁰³A 71. § a [2012: CXCI. törvény 23. §-ával](#) megállapított szöveg.
- ⁴⁰⁴A 71. § (1) bekezdése a [2014: CVI. törvény 62. §-ával](#) megállapított, nyitó szövegrésze a [2016: XCII. törvény 36. § \(2\) bekezdés e\) pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ⁴⁰⁵A 71. § (1) bekezdés d) pontja a [2017: CLXXXI. törvény 6. § \(1\) bekezdésével](#) megállapított, a [2020: LXXXIX. törvény 16. § 1\) pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ⁴⁰⁶A 71. § (1) bekezdés e) pontja a [2016: XCII. törvény 35. § 56. pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ⁴⁰⁷A 71. § (1a) bekezdését a [2017: CLXXXI. törvény 6. § \(2\) bekezdése](#) iktatta be.
- ⁴⁰⁸A 71. § (2) bekezdése a [2013: CCXVII. törvény 21. §-ával](#) megállapított, nyitó szövegrésze a [2016: XCII. törvény 36. § \(2\) bekezdés e\) pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ⁴⁰⁹A 71. § (2) bekezdés d) pontja a [2021: CXLVI. törvény 53. §-ával](#) megállapított szöveg.
- ⁴¹⁰A 71. § (2) bekezdés k) pontja a [2017: L. törvény 203. § 17. pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ⁴¹¹A 72. § (1) bekezdése a [2013: LXXXIV. törvény 43. § \(2\) bekezdésével](#) megállapított, a [2016: XCII. törvény 35. § 57. pontja](#), a [2017: L. törvény 203. § 18. pontja](#), a [2021: CXLVI. törvény 58. § 13. pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ⁴¹²A 72. § (1a) bekezdését a [2012: CXCI. törvény 24. §-a](#) iktatta be, szövege a [2021: CXLVI. törvény 58. § 14. pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ⁴¹³A 72. § (3) bekezdését a [2005: LXXXIX. törvény 31. §-a](#) iktatta be, hatályon kívül helyezte a [2009: LVI. törvény 258. §-a](#), újonnan a [2010: CLVII. törvény 17. §-a](#) iktatta be.
- ⁴¹⁴A 72. § (4) bekezdését a [2017: L. törvény 202. § \(5\) bekezdése](#) iktatta be, szövege a [2021: CXLVI. törvény 54. §-ával](#) megállapított szöveg.
- ⁴¹⁵A 72. § (5) bekezdését a [2017: L. törvény 202. § \(5\) bekezdése](#) iktatta be.
- ⁴¹⁶A 72. § (6) bekezdését a [2021. évi C. törvény 99. §-a](#) iktatta be.
- ⁴¹⁷A 73. § a [2017: CLXXXI. törvény 7. §-ával](#) megállapított szöveg.
- ⁴¹⁸A 74. § a [2014: CVI. törvény 63. §-ával](#) megállapított szöveg.
- ⁴¹⁹A 74. § (1) bekezdése a [2020: LXXXIX. törvény 16. § m\) pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ⁴²⁰A 74. § (2) bekezdése a [2016: XCII. törvény 35. § 58. pontja](#), a [2017. évi L. törvény 203. § 11. pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ⁴²¹A 74. § (4) bekezdése a [2016: XCII. törvény 35. § 59. pontja](#), a [2017: L. törvény 203. § 11. pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ⁴²²A 74/A. §-t a [2012: CXCI. törvény 25. §-a](#) iktatta be, hatályon kívül helyezte a [2016: XCII. törvény 37. § n\) pontja](#).
- ⁴²³A 74/B. §-t a [2014: CVI. törvény 64. §-a](#) iktatta be, hatályon kívül helyezte a [2016: XCII. törvény 37. § o\) pontja](#).
- ⁴²⁴A 74/C. §-t a [2016: XCII. törvény 26. §-a](#) iktatta be.
- ⁴²⁵A 74/C. § (1) bekezdése a [2021: XXXIX. törvény 38. § b\) pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ⁴²⁶A 74/C. § (2) bekezdése a [2017: L. törvény 203. § 11. pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ⁴²⁷A 75. § a [2015: CLXXXVI. törvény 77. §-ával](#) megállapított, a [2017: L. törvény 203. § 20. pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ⁴²⁸A 75/A. §-t a [2009: LVI. törvény 256. § \(3\) bekezdése](#) iktatta be. E módosító törvény 428. §-a alapján a rendelkezést a 2009. október 1. napját követően indult és megismételt eljárásokban kell alkalmazni.
- ⁴²⁹A 75/A. § (1) bekezdése a [2012: CXCI. törvény 26. §-ával](#) megállapított, a [2014: CVI. törvény 80. § n\) pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ⁴³⁰A 75/A. § (1a) bekezdését a [2012: CXCI. törvény 26. §-a](#) iktatta be, szövege a [2017: CLXXXI. törvény 8. §-ával](#) megállapított, a [2021: CXLVI. törvény 58. § 17. pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ⁴³¹A 75/A. § (2)–(3) bekezdését a [2014: CVI. törvény 81. § \(1\) bekezdés f\) pontja](#) hatályon kívül helyezte.
- ⁴³²A 75/A. § (2)–(3) bekezdését a [2014: CVI. törvény 81. § \(1\) bekezdés f\) pontja](#) hatályon kívül helyezte.
- ⁴³³A 75/A. § (4) bekezdését a [2013: LXXXIV. törvény 43. § \(3\) bekezdése](#) iktatta be, hatályon kívül helyezte a [2014: CVI. törvény 81. § \(1\) bekezdés f\) pontja](#).
- ⁴³⁴A 75/B. §-t a [2009: CXLIX. törvény 79. § \(2\) bekezdése](#) iktatta be, hatályon kívül helyezte a [2012: CXCI. törvény 31. § j\) pontja](#), újonnan a [2014: CVI. törvény 66. §-a](#) iktatta be.
- ⁴³⁵A 75/C. §-t újonnan a [2021: CXLVI. törvény 52. §-a](#) iktatta be.
- ⁴³⁶A 76. § előtti alcím a [2005: LXXXIX. törvény 42. §-ának q\) pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ⁴³⁷A 76. § (1) bekezdése a [2005: LXXXIX. törvény 42. §-ának r\) pontja](#), a [2006: CIX. törvény 133. § c\) pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ⁴³⁸A 76. § (2) bekezdése a [2014: CVI. törvény 67. §-ával](#) megállapított, a [2016: XCII. törvény 36. § \(2\) bekezdés f\) pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ⁴³⁹A 77. § (1) bekezdése a [2005: LXXXIX. törvény 34. §-ával](#) megállapított szöveg, e módosító törvény 41. §-ának (1) bekezdése alapján a rendelkezést a 2006. január 1. napja után indított eljárásokra kell alkalmazni.
- ⁴⁴⁰A 78. § a [2006: CIX. törvény 133. § c\) pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ⁴⁴¹A 79. § a [2006: CIX. törvény 133. § c\) pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ⁴⁴²A 80/A. §-t a [2005: LXXXIX. törvény 35. §-a](#) iktatta be, e módosító törvény 41. §-ának (1) bekezdése alapján a rendelkezést a 2006. január 1. napja után indított eljárásokra kell alkalmazni.
- ⁴⁴³A 80/A. § (1) bekezdés a) pontja a [2017: XCIX. törvény 10. §-ával](#) megállapított szöveg.

- ⁴⁴⁴A 80/A. § c) pontját a [2011: CLXVI. törvény 84. § 29. pontja](#) hatályon kívül helyezte.
- ⁴⁴⁵A 80/A. § (1) bekezdés d) pont dc) alpontját a [2014: CVI. törvény 68. § \(1\) bekezdése](#) iktatta be.
- ⁴⁴⁶A 80/A. § (1) bekezdés d) pont dd) alpontját a [2014: CVI. törvény 68. § \(1\) bekezdése](#) iktatta be.
- ⁴⁴⁷A 80/A. § (2) bekezdése a [2014: CVI. törvény 68. § \(2\) bekezdésével](#) megállapított szöveg.
- ⁴⁴⁸A 81. § felvezető szövege a [2005: LXXXIX. törvény 36. §-ának \(1\) bekezdésével](#) megállapított, a [2006: CIX. törvény 124. § \(1\) bekezdésének m\) pontja](#) és a 170. § (8) bekezdésének d) pontja, a [2007: CVI. törvény 58. § \(1\) bekezdésének j\) pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ⁴⁴⁹A 81. § a) pontja a [2014: CVI. törvény 69. § \(1\) bekezdésével](#) megállapított szöveg.
- ⁴⁵⁰A 81. § b) pontja a [2005: LXXXIX. törvény 36. §-ának \(1\) bekezdésével](#) megállapított, a [2014: CVI. törvény 81. § \(1\) bekezdés g\) pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ⁴⁵¹A 81. § c) pontja a [2014: CVI. törvény 69. § \(2\) bekezdésével](#) megállapított szöveg.
- ⁴⁵²A 81. § h) pontja a [2014: CVI. törvény 69. § \(3\) bekezdésével](#) megállapított, a [2016: XCII. törvény 35. § 60. pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ⁴⁵³A 81. § i) pontja a [2014: CVI. törvény 69. § \(3\) bekezdésével](#) megállapított szöveg.
- ⁴⁵⁴A 81. § j) pontja a [2014: CVI. törvény 69. § \(3\) bekezdésével](#) megállapított szöveg.
- ⁴⁵⁵A 81. § k) pontja a [2014: CVI. törvény 69. § \(3\) bekezdésével](#) megállapított szöveg.
- ⁴⁵⁶A 81. § l) pontja a [2014: CVI. törvény 69. § \(3\) bekezdésével](#) megállapított szöveg.
- ⁴⁵⁷A 81. § m) pontja a [2014: CVI. törvény 69. § \(3\) bekezdésével](#) megállapított, a [2016: XCII. törvény 37. § p\) pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ⁴⁵⁸A 81. § p) pontját a [2005: LXXXIX. törvény 36. §-ának \(3\) bekezdése](#) iktatta be, szövege a [2011: LXXVII. törvény 16. § \(1\) bekezdése](#) szerint módosított szöveg.
- ⁴⁵⁹A 82. § (1) bekezdése a [2014: XIV. törvény 85. § \(13\) bekezdésével](#) megállapított szöveg.
- ⁴⁶⁰A 82. § (1) bekezdés a) pontja a [2014: CVI. törvény 70. § \(1\) bekezdésével](#) megállapított, a [2016: XCII. törvény 35. § 61. pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ⁴⁶¹A 82. § (1) bekezdés b) pontja a [2017: XCIX. törvény 14. § e\) pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ⁴⁶²A 82. § (1) bekezdés e) pontját a [2014: CVI. törvény 70. § \(2\) bekezdése](#) iktatta be, szövege a [2016: XCII. törvény 35. § 62. pontja](#), a [2020: LXXXIX. törvény 15. § o\) pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ⁴⁶³A 82. § (1) bekezdés c) pontját a [2016: XCII. törvény 28. §-a](#) iktatta be.
- ⁴⁶⁴A 82. § (1) bekezdés g) pontját a [2020: LXXXIX. törvény 10. § \(1\) bekezdése](#) iktatta be.
- ⁴⁶⁵A 82. § (1) bekezdés h) pontját a [2020: LXXXIX. törvény 10. § \(1\) bekezdése](#) iktatta be.
- ⁴⁶⁶A 82. § (1a) bekezdését a [2020: CLXVIII. törvény 60. § \(2\) bekezdése](#) iktatta be.
- ⁴⁶⁷A 82. § (1b) bekezdését a [2020: CLXVIII. törvény 60. § \(2\) bekezdése](#) iktatta be.
- ⁴⁶⁸A 82. § (2) bekezdése a [2020: LXXXIX. törvény 10. § \(2\) bekezdésével](#) megállapított szöveg.
- ⁴⁶⁹A 82. § (3) bekezdése a [2006: CIX. törvény 133. § c\) pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ⁴⁷⁰A 82. § (4) bekezdése a [2020: CLXVIII. törvény 60. § \(3\) bekezdésével](#) megállapított szöveg.
- ⁴⁷¹A 83. § felvezető szövegrésze a [2005: LXXXIX. törvény 45. §-ának e\) pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ⁴⁷²A 83. § a) pontja a [2006: CIX. törvény 133. § c\) pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ⁴⁷³A 83. § b) pontja a [2005: LXXXIX. törvény 42. §-ának sz\) pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ⁴⁷⁴A 84. §-t a [2011: CLXVI. törvény 84. § 29. pontja](#) hatályon kívül helyezte, újonnan a [2016: XCII. törvény 29. §-a](#) iktatta be.
- ⁴⁷⁵A 84. § (1) bekezdése a [2017: L. törvény 203. § 11. pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ⁴⁷⁶A 85/A. §-t megelőző alcímet a [2014: CVI. törvény 71. §-a](#) iktatta be.
- ⁴⁷⁷A 85/A. §-t a [2014: CVI. törvény 71. §-a](#) iktatta be.
- ⁴⁷⁸A 85/A. § (1) bekezdése a [2021: XXXIX. törvény 38. § c\) pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ⁴⁷⁹A 85/A. § (2) bekezdése a [2021: XXXIX. törvény 38. § d\) pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ⁴⁸⁰A 86. § (1) bekezdése a [2005: LXXXIX. törvény 38. §-ának \(1\) bekezdésével](#) megállapított szöveg, e módosító törvény 41. §-ának (1) bekezdése alapján a rendelkezést a 2006. január 1. napja után indított eljárásokra kell alkalmazni.
- ⁴⁸¹A 86. § (1) bekezdés a) pontja a [2021: CXLVI. törvény 57. § \(1\) bekezdésével](#) megállapított szöveg.
- ⁴⁸²Lásd a [24/2005. \(VIII. 19.\) NKÖM rendeletet](#).
- ⁴⁸³A 86. § (1) bekezdés c) pontját a [2022. évi XLVIII. törvény 19. §-a](#) iktatta be.
- ⁴⁸⁴A 86. § (1a) bekezdését újonnan a [2022. évi LXXVIII. törvény 12. §-a](#) iktatta be.
- ⁴⁸⁵A 86. § (2) bekezdése a [2016: XCII. törvény 36. § \(2\) bekezdés g\) pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ⁴⁸⁶A 86. § (3) bekezdése a [2017: CLXXI. törvény 9. §-ával](#) megállapított szöveg.
- ⁴⁸⁷A 86. § (4) bekezdését a [2005: LXXXIX. törvény 38. §-ának \(2\) bekezdése](#) iktatta be, szövege a [2021: CXLVI. törvény 57. § \(2\) bekezdésével](#) megállapított, a [2022. évi XLVIII. törvény 20. §-a](#) szerint módosított szöveg.
- ⁴⁸⁸A 87. §-t a [2010: CCXVII. törvény 28. § h\) pontja](#) hatályon kívül helyezte, újonnan a [2020: CXLVIII. törvény 11. §-a](#) iktatta be.
- ⁴⁸⁹A 87. § (2) bekezdése a [2021: CXLVI. törvény 58. § 18. pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ⁴⁹⁰A 88. §-t a [2009: CVIII. törvény 21. § \(5\) bekezdése](#) hatályon kívül helyezte.
- ⁴⁹¹A 91. § a [2005: LXXXIX. törvény 42. §-ának u\) pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ⁴⁹²A 92. §-t a [2020: LXXXIX. törvény 16. § n\) pontja](#) újból hatályon kívül helyezte.
- ⁴⁹³A 92/A. §-t újonnan a [2020: LXXXIX. törvény 12. §-a](#) iktatta be.
- ⁴⁹⁴A 92/A. § (7) bekezdését a [2021: CXLVI. törvény 59. § c\) pontja](#) hatályon kívül helyezte.
- ⁴⁹⁵A 92/B.-t a [2013: CCXVII. törvény 23. §-a](#) iktatta be.
- ⁴⁹⁶A hatálybalépés időpontja 2013. december 14.
- ⁴⁹⁷A 92/C. §-t a [2014: XIV. törvény 85. § \(14\) bekezdése](#) iktatta be.
- ⁴⁹⁸A hatálybalépés időpontja 2014. március 4.
- ⁴⁹⁹A 92/D. §-t a [2014: CVI. törvény 74. §-a](#) iktatta be.
- ⁵⁰⁰A 92/E. §-t újonnan a [2017: XCIX. törvény 11. §-a](#) iktatta be.
- ⁵⁰¹A 92/F. §-t a [2016: XCII. törvény 33. §-a](#) iktatta be.
- ⁵⁰²A hatálybalépés időpontja 2016. július 10.
- ⁵⁰³A 92/G. §-t a [2017: L. törvény 202. § \(6\) bekezdése](#) iktatta be.
- ⁵⁰⁴A hatálybalépés időpontja 2017. május 26.
- ⁵⁰⁵A 92/H. §-t a [2017: CLXXI. törvény 10. §-a](#) iktatta be.

⁵⁰⁶A 92/H. § (1) bekezdése a [2022: XXII. törvény 85. §-a](#), a [2024. évi XIII. törvény 18. §-g.\) pontja](#) szerint módosított szöveg.

⁵⁰⁷A 92/I. §-t a [2017: CLXXXI. törvény 10. §-a](#) iktatta be.

⁵⁰⁸A hatálybalépés időpontja 2017. december 31.

⁵⁰⁹A 92/J. §-t a [2019: XVIII. törvény 5. §-a](#) iktatta be.

⁵¹⁰A hatálybalépés időpontja 2019. március 27.

⁵¹¹A 93. § (1) bekezdése a [2017: L. törvény 202. § \(7\) bekezdésével](#) megállapított szöveg.

⁵¹²Lásd az [1/2007. \(I. 9.\) Korm. rendeletet](#), a [324/2010. \(XII. 27.\) Korm. rendeletet](#), a [266/2012. \(IX. 18.\) Korm. rendeletet](#), a [345/2012. \(XII. 6.\) Korm. rendeletet](#), a [439/2013. \(XI. 20.\) Korm. rendeletet](#), a [199/2014. \(VIII. 1.\) Korm. rendeletet](#), a [227/2014. \(IX. 4.\) Korm. rendeletet](#), a [394/2014. \(XII. 31.\) Korm. rendeletet](#), a [395/2014. \(XII. 31.\) Korm. rendeletet](#), a [119/2015. \(V. 14.\) Korm. rendeletet](#), a [267/2015. \(IX. 14.\) Korm. rendeletet](#), a [32/2016. \(II. 25.\) Korm. rendeletet](#), a [48/2016. \(III. 10.\) Korm. rendeletet](#), a [49/2016. \(III. 10.\) Korm. rendeletet](#), a [148/2016. \(VI. 13.\) Korm. rendeletet](#), a [150/2016. \(VI. 13.\) Korm. rendeletet](#), a [181/2016. \(VII. 1.\) Korm. rendeletet](#), a [198/2016. \(VII. 13.\) Korm. rendeletet](#), a [210/2016. \(VII. 21.\) Korm. rendeletet](#), a [309/2016. \(X. 13.\) Korm. rendeletet](#), a [336/2016. \(XI. 11.\) Korm. rendeletet](#), a [356/2016. \(XI. 18.\) Korm. rendeletet](#), a [496/2016. \(XII. 28.\) Korm. rendeletet](#), az [5/2017. \(I. 12.\) Korm. rendeletet](#), a [266/2017. \(IX. 11.\) Korm. rendeletet](#), a [438/2017. \(XII. 22.\) Korm. rendeletet](#), az [528/2017. \(XII. 29.\) Korm. rendeletet](#), a [42/2018. \(III. 13.\) Korm. rendeletet](#), a [68/2018. \(IV. 9.\) Korm. rendeletet](#), a [64/2019. \(III. 27.\) Korm. rendeletet](#), a [149/2020. \(IV. 23.\) Korm. rendeletet](#), a [239/2020. \(V. 26.\) Korm. rendeletet](#), az [545/2020. \(XII. 2.\) Korm. rendeletet](#), az [562/2020. \(XII. 7.\) Korm. rendeletet](#), a [622/2020. \(XII. 21.\) Korm. rendeletet](#), az [55/2021. \(II. 9.\) Korm. rendeletet](#), a [339/2021. \(VI. 11.\) Korm. rendeletet](#), a [359/2021. \(VI. 24.\) Korm. rendeletet](#), a [360/2021. \(VI. 24.\) Korm. rendeletet](#), a [726/2021. \(XII. 20.\) Korm. rendeletet](#), a [92/2022. \(III. 8.\) Korm. rendeletet](#), a [201/2022. \(VI. 7.\) Korm. rendeletet](#).

⁵¹³Lásd a [68/2018. \(IV. 9.\) Korm. rendeletet](#).

⁵¹⁴Lásd a [68/2018. \(IV. 9.\) Korm. rendeletet](#).

⁵¹⁵Lásd a [199/2014. \(VIII. 1.\) Korm. rendeletet](#), a [227/2014. \(IX. 4.\) Korm. rendeletet](#), a [393/2014. \(XII. 31.\) Korm. rendeletet](#), a [395/2014. \(XII. 31.\) Korm. rendeletet](#), a [496/2016. \(XII. 28.\) Korm. rendeletet](#), a [68/2018. \(IV. 9.\) Korm. rendeletet](#).

⁵¹⁶Lásd a [191/2001. \(X. 18.\) Korm. rendeletet](#), a [439/2013. \(XI. 20.\) Korm. rendeletet](#), a [496/2016. \(XII. 28.\) Korm. rendeletet](#).

⁵¹⁷Lásd a [439/2013. \(XI. 20.\) Korm. rendeletet](#), a [496/2016. \(XII. 28.\) Korm. rendeletet](#).

⁵¹⁸Lásd a [227/2014. \(IX. 4.\) Korm. rendeletet](#), a [496/2016. \(XII. 28.\) Korm. rendeletet](#), a [68/2018. \(IV. 9.\) Korm. rendeletet](#).

⁵¹⁹Lásd a [227/2014. \(IX. 4.\) Korm. rendeletet](#), a [119/2015. \(V. 14.\) Korm. rendeletet](#), a [267/2015. \(IX. 14.\) Korm. rendeletet](#), a [32/2016. \(II. 25.\) Korm. rendeletet](#), a [48/2016. \(III. 10.\) Korm. rendeletet](#), a [49/2016. \(III. 10.\) Korm. rendeletet](#), a [148/2016. \(VI. 13.\) Korm. rendeletet](#), a [150/2016. \(VI. 13.\) Korm. rendeletet](#), a [181/2016. \(VII. 1.\) Korm. rendeletet](#), a [198/2016. \(VII. 13.\) Korm. rendeletet](#), a [210/2016. \(VII. 21.\) Korm. rendeletet](#), a [336/2016. \(XI. 11.\) Korm. rendeletet](#), a [356/2016. \(XI. 18.\) Korm. rendeletet](#), a [496/2016. \(XII. 28.\) Korm. rendeletet](#), az [5/2017. \(I. 12.\) Korm. rendeletet](#), a [266/2017. \(IX. 11.\) Korm. rendeletet](#), a [438/2017. \(XII. 22.\) Korm. rendeletet](#), az [528/2017. \(XII. 29.\) Korm. rendeletet](#), a [24/2018. \(II. 20.\) Korm. rendeletet](#), a [68/2018. \(IV. 9.\) Korm. rendeletet](#), a [201/2018. \(X. 30.\) Korm. rendeletet](#), a [239/2020. \(V. 26.\) Korm. rendeletet](#), az [545/2020. \(XII. 2.\) Korm. rendeletet](#), az [55/2021. \(II. 9.\) Korm. rendeletet](#), a [339/2021. \(VI. 11.\) Korm. rendeletet](#), a [359/2021. \(VI. 24.\) Korm. rendeletet](#), a [360/2021. \(VI. 24.\) Korm. rendeletet](#), a [726/2021. \(XII. 20.\) Korm. rendeletet](#), a [92/2022. \(III. 8.\) Korm. rendeletet](#).

⁵²⁰Lásd a [439/2013. \(XI. 20.\) Korm. rendeletet](#), a [227/2014. \(IX. 4.\) Korm. rendeletet](#), a [394/2014. \(XII. 31.\) Korm. rendeletet](#), a [395/2014. \(XII. 31.\) Korm. rendeletet](#), a [496/2016. \(XII. 28.\) Korm. rendeletet](#), a [68/2018. \(IV. 9.\) Korm. rendeletet](#).

⁵²¹A 93. § (1) bekezdés 11. pontja a [2017: CLXXXI. törvény 11. § \(1\) bekezdésével](#) megállapított szöveg.

⁵²²Lásd a [257/2012. \(IX. 14.\) Korm. rendeletet](#), a [345/2012. \(XII. 6.\) Korm. rendeletet](#), a [141/2013. \(V. 13.\) Korm. rendeletet](#), a [155/2013. \(V. 24.\) Korm. rendeletet](#), a [276/2013. \(VII. 16.\) Korm. rendeletet](#), a [439/2013. \(XI. 20.\) Korm. rendeletet](#), az [546/2013. \(XII. 30.\) Korm. rendeletet](#), az [563/2013. \(XII. 31.\) Korm. rendeletet](#), a [227/2014. \(IX. 4.\) Korm. rendeletet](#), lásd a [392/2014. \(XII. 31.\) Korm. rendeletet](#), a [394/2014. \(XII. 31.\) Korm. rendeletet](#), a [395/2014. \(XII. 31.\) Korm. rendeletet](#), a [119/2015. \(V. 14.\) Korm. rendeletet](#), a [228/2015. \(VIII. 7.\) Korm. rendeletet](#), a [267/2015. \(IX. 14.\) Korm. rendeletet](#), a [32/2016. \(II. 25.\) Korm. rendeletet](#), a [48/2016. \(III. 10.\) Korm. rendeletet](#), a [49/2016. \(III. 10.\) Korm. rendeletet](#), a [148/2016. \(VI. 13.\) Korm. rendeletet](#), a [150/2016. \(VI. 13.\) Korm. rendeletet](#), a [181/2016. \(VII. 1.\) Korm. rendeletet](#), a [198/2016. \(VII. 13.\) Korm. rendeletet](#), a [210/2016. \(VII. 21.\) Korm. rendeletet](#), a [309/2016. \(X. 13.\) Korm. rendeletet](#), a [336/2016. \(XI. 11.\) Korm. rendeletet](#), a [356/2016. \(XI. 18.\) Korm. rendeletet](#), a [496/2016. \(XII. 28.\) Korm. rendeletet](#), az [5/2017. \(I. 12.\) Korm. rendeletet](#), a [266/2017. \(IX. 11.\) Korm. rendeletet](#), a [438/2017. \(XII. 22.\) Korm. rendeletet](#), az [528/2017. \(XII. 29.\) Korm. rendeletet](#), a [24/2018. \(II. 20.\) Korm. rendeletet](#), a [42/2018. \(III. 13.\) Korm. rendeletet](#), a [68/2018. \(IV. 9.\) Korm. rendeletet](#), a [91/2018. \(IV. 25.\) Korm. rendeletet](#), a [141/2018. \(VII. 27.\) Korm. rendeletet](#), a [201/2018. \(X. 30.\) Korm. rendeletet](#), a [64/2019. \(III. 27.\) Korm. rendeletet](#), a [149/2020. \(IV. 23.\) Korm. rendeletet](#), a [360/2020. \(VII. 23.\) Korm. rendeletet](#), az [545/2020. \(XII. 2.\) Korm. rendeletet](#), a [622/2020. \(XII. 21.\) Korm. rendeletet](#), az [55/2021. \(II. 9.\) Korm. rendeletet](#), a [339/2021. \(VI. 11.\) Korm. rendeletet](#), a [359/2021. \(VI. 24.\) Korm. rendeletet](#), a [360/2021. \(VI. 24.\) Korm. rendeletet](#), a [726/2021. \(XII. 20.\) Korm. rendeletet](#), a [92/2022. \(III. 8.\) Korm. rendeletet](#), a [201/2022. \(VI. 7.\) Korm. rendeletet](#).

⁵²³Lásd a [227/2014. \(IX. 4.\) Korm. rendeletet](#), a [496/2016. \(XII. 28.\) Korm. rendeletet](#), a [68/2018. \(IV. 9.\) Korm. rendeletet](#).

⁵²⁴Lásd a [496/2016. \(XII. 28.\) Korm. rendeletet](#), a [68/2018. \(IV. 9.\) Korm. rendeletet](#).

⁵²⁵Lásd a [68/2018. \(IV. 9.\) Korm. rendeletet](#).

⁵²⁶Lásd a [496/2016. \(XII. 28.\) Korm. rendeletet](#), a [68/2018. \(IV. 9.\) Korm. rendeletet](#).

⁵²⁷Lásd a [496/2016. \(XII. 28.\) Korm. rendeletet](#), a [68/2018. \(IV. 9.\) Korm. rendeletet](#).

⁵²⁸Lásd a [496/2016. \(XII. 28.\) Korm. rendeletet](#), a [68/2018. \(IV. 9.\) Korm. rendeletet](#).

⁵²⁹Lásd a [496/2016. \(XII. 28.\) Korm. rendeletet](#), a [68/2018. \(IV. 9.\) Korm. rendeletet](#).

⁵³⁰Lásd a [303/2011. \(XII. 23.\) Korm. rendeletet](#).

⁵³¹Lásd a [302/2011. \(XII. 23.\) Korm. rendeletet](#), a [740/2021. \(XII. 21.\) Korm. rendeletet](#).

⁵³²Lásd a [119/2014. \(IV. 8.\) Korm. rendeletet](#), a [19/2018. \(II. 14.\) Korm. rendeletet](#).

⁵³³Lásd a [119/2014. \(IV. 8.\) Korm. rendeletet](#), a [19/2018. \(II. 14.\) Korm. rendeletet](#).

⁵³⁴A 93. § (1) bekezdés 23. pontja a [2021: CXLVIII. törvény 14. § c\)–d\) pontja](#) szerint módosított szöveg.

⁵³⁵Lásd a [302/2011. \(XII. 23.\) Korm. rendeletet](#), a [740/2021. \(XII. 21.\) Korm. rendeletet](#).

⁵³⁶A 93. § (1) bekezdés 25. pontját a [2020: LXXXIX. törvény 13. § \(1\) bekezdése](#) iktatta be.

⁵³⁷A 93. § (1a) bekezdését a [2017: XCIX. törvény 12. §-a](#) iktatta be.

⁵³⁸Lásd a [19/2018. \(II. 14.\) Korm. rendeletet](#).

⁵³⁹Lásd a [19/2018. \(II. 14.\) Korm. rendeletet](#), a [315/2018. \(XII. 27.\) Korm. rendeletet](#).

⁵⁴⁰Lásd a [19/2018. \(II. 14.\) Korm. rendeletet](#), a [315/2018. \(XII. 27.\) Korm. rendeletet](#).

⁵⁴¹Lásd a [19/2018. \(II. 14.\) Korm. rendeletet](#).

⁵⁴²Lásd a [19/2018. \(II. 14.\) Korm. rendeletet](#), a [315/2018. \(XII. 27.\) Korm. rendeletet](#).

- ⁵⁴³A 93. § (1a) bekezdés f) pontját a [2017: CLXXXI. törvény 11. § \(2\) bekezdése](#) iktatta be.
- ⁵⁴⁴A 93. § (1a) bekezdés g) pontját a [2020: CXLVIII. törvény 11. §-a](#) iktatta be.
- ⁵⁴⁵A 66. § (2) bekezdését a [2010: XC. törvény 77. §-a](#) hatályon kívül helyezte.
- ⁵⁴⁶A 93. § (2) bekezdés a) pontját a [2017: L. törvény 204. § f\) pontja](#) hatályon kívül helyezte.
- ⁵⁴⁷A 93. § (2) bekezdés b) pontját a [2017: L. törvény 204. § f\) pontja](#) hatályon kívül helyezte.
- ⁵⁴⁸A 93. § (2) bekezdés c) pontját a [2017: L. törvény 204. § f\) pontja](#) hatályon kívül helyezte.
- ⁵⁴⁹A 93. § (2) bekezdés d) pontját a [2017: L. törvény 204. § f\) pontja](#) hatályon kívül helyezte.
- ⁵⁵⁰A 93. § (2) bekezdés e) pontját a [2017: L. törvény 204. § f\) pontja](#) hatályon kívül helyezte.
- ⁵⁵¹A 93. § (2) bekezdés f) pontját a [2017: L. törvény 204. § f\) pontja](#) hatályon kívül helyezte.
- ⁵⁵²A 93. § (2) bekezdés g) pontját a [2017: L. törvény 204. § f\) pontja](#) hatályon kívül helyezte.
- ⁵⁵³A 93. § (2) bekezdés h) pontját a [2014: CVI. törvény 81. § \(1\) bekezdés k\) pontja](#) hatályon kívül helyezte.
- ⁵⁵⁴A 93. § (2) bekezdés i) pontját a [2010: XC. törvény 77. §-a](#) hatályon kívül helyezte, újonnan a [2012: CLVII. törvény 67. § \(1\) bekezdése](#) iktatta be, szövege a [2014: CVI. törvény 76. § \(2\) bekezdésével](#) megállapított, a [2017: L. törvény 203. § 21. pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ⁵⁵⁵Lásd a [44/2013. \(VIII. 9.\) BM rendeletet](#), a [81/2013. \(XII. 23.\) rendeletet](#), a [32/2014. \(IV. 14.\) BM rendeletet](#), a [8/2015. \(II. 27.\) MvM rendeletet](#), a [49/2015. \(XI. 10.\) MvM rendeletet](#), a [40/2016. \(XII. 29.\) MvM rendeletet](#).
- ⁵⁵⁶A 93. § (2) bekezdés j) pontja a [2012: CXCI. törvény 29. § \(5\) bekezdésével](#) megállapított, a [2017: L. törvény 204. § g\) pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ⁵⁵⁷Lásd a [17/2002. \(VI. 21.\) NKÖM rendeletet](#), a [19/2010. \(IV. 23.\) OKM rendeletet](#), a [14/2010. \(XI. 25.\) NEFMI rendeletet](#), a [45/2012. \(XI. 30.\) EMMI rendeletet](#), a [13/2015. \(III. 11.\) MvM rendeletet](#).
- ⁵⁵⁸A 93. § (2) bekezdés k) pontját a [2012: CXCI. törvény 31. § k\) pontja](#) hatályon kívül helyezte, újonnan a [2016: XCII. törvény 32. §-a](#) iktatta be.
- ⁵⁵⁹Lásd az [5/2020. \(IV. 27.\) MvM rendeletet](#).
- ⁵⁶⁰A 93. § (2) bekezdés l) pontját a [2012: CXCI. törvény 31. § k\) pontja](#) hatályon kívül helyezte.
- ⁵⁶¹A 93. § (2) bekezdés m) pontját a [2012: CXCI. törvény 31. § k\) pontja](#) hatályon kívül helyezte.
- ⁵⁶²A 93. § (2) bekezdésének n) pontját a [2005: LXXXIX. törvény 39. §-ának \(3\) bekezdése](#) iktatta be, hatályon kívül helyezte a [2011: LXXVII. törvény 16. § \(1\) bekezdése](#), újonnan a [2012: CLVII. törvény 67. § \(2\) bekezdése](#) iktatta be, szövege a [2014: CVI. törvény 76. § \(3\) bekezdésével](#) megállapított, a [2021: CXLVI. törvény 59. § d\) pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ⁵⁶³Lásd a [42/2013. \(VIII. 9.\) BM rendeletet](#), a [70/2013. \(XII. 16.\) BM rendeletet](#), a [31/2014. \(IV. 10.\) BM rendeletet](#), a [30/2015. \(VI. 19.\) MvM rendeletet](#), a [4/2016. \(I. 11.\) MvM rendeletet](#), a [7/2017. \(III. 7.\) MvM rendeletet](#), a [12/2017. \(IV. 7.\) MvM rendeletet](#), a [38/2017. \(XII. 27.\) MvM rendeletet](#), a [10/2018. \(VII. 27.\) MvM rendeletet](#), a [15/2018. \(XII. 17.\) MvM rendeletet](#), a [19/2019. \(XII. 20.\) MvM rendeletet](#), a [13/2020. \(VII. 15.\) MvM rendeletet](#), a [4/2021. \(IV. 28.\) MvM rendeletet](#), a [8/2022. \(IV. 29.\) MvM rendeletet](#), az [5/2023. \(III. 1.\) ÉKM rendeletet](#), az [1/2024. \(I. 18.\) ÉKM rendeletet](#), a [27/2024. \(VIII. 15.\) ÉKM rendeletet](#).
- ⁵⁶⁴A 93. § (2) bekezdés o) pontját a [2017: L. törvény 204. § f\) pontja](#) hatályon kívül helyezte.
- ⁵⁶⁵A 93. § (2) bekezdés p) pontját a [2017: L. törvény 204. § f\) pontja](#) hatályon kívül helyezte.
- ⁵⁶⁶A 93. § (2) bekezdés q) pontját újonnan a [2014: XXXV. törvény 38. §-a](#) iktatta be, hatályon kívül helyezte a [2021: CXLVI. törvény 59. § e\) pontja](#).
- ⁵⁶⁷A 93. § (2) bekezdés r) pontját a [2014: XXXV. törvény 38. §-a](#) iktatta be, hatályon kívül helyezte a [2021: CXLVI. törvény 59. § e\) pontja](#).
- ⁵⁶⁸A 93. § (2) bekezdés s) pontját a [2014: XXXV. törvény 38. §-a](#) iktatta be.
- ⁵⁶⁹A 93. § (3) bekezdését a [2008: LXXXII. törvény 14. § \(2\) bekezdése](#) iktatta be.
- ⁵⁷⁰A 93. § (4) bekezdését a [2012: CLVII. törvény 67. § \(4\) bekezdése](#) iktatta be, e módosító törvény 78. §-a alapján a 2013. január 1-jét követően indult eljárásokban kell alkalmazni.
- ⁵⁷¹A 93. újabb (4) bekezdését a [2012: CXCI. törvény 29. § \(6\) bekezdése](#) iktatta be.
- ⁵⁷²A 93. § (5) bekezdését a [2012: CXCI. törvény 29. § \(6\) bekezdése](#) iktatta be, hatályon kívül helyezte a [2014: XXXV. törvény 39. § \(2\) bekezdése](#).
- ⁵⁷³A 93. § (6) bekezdését a [2012: CXCI. törvény 29. § \(6\) bekezdése](#) iktatta be.
- ⁵⁷⁴A 93. § (6) bekezdés a) pontját a [2021: CXLVIII. törvény 15. § d\) pontja](#) újból hatályon kívül helyezte.
- ⁵⁷⁵A 93. § (6) bekezdés b) pontját a [2014: XXXV. törvény 39. § \(2\) bekezdése](#) hatályon kívül helyezte.
- ⁵⁷⁶A 93. § (6) bekezdés c) pontját a [2014: XXXV. törvény 39. § \(2\) bekezdése](#) hatályon kívül helyezte.
- ⁵⁷⁷A 93. § (6) bekezdés e) pontját a [2014: XXXV. törvény 39. § \(2\) bekezdése](#) hatályon kívül helyezte.
- ⁵⁷⁸A 93. § (6) bekezdés f) pontját a [2014: XXXV. törvény 39. § \(2\) bekezdése](#) hatályon kívül helyezte.
- ⁵⁷⁹A 93. § (6) bekezdés g) pontját a [2014: CVI. törvény 77. §-a](#) iktatta be.
- ⁵⁸⁰Lásd az [52/2016. \(XII. 29.\) EMMI rendeletet](#).
- ⁵⁸¹A 93. § (6) bekezdés h) pontját a [2014: CVI. törvény 77. §-a](#) iktatta be.
- ⁵⁸²A 93. § (7) bekezdését a [2014: CVI. törvény 78. §-a](#) iktatta be, szövege a [2017: CLXXXI. törvény 11. § \(3\) bekezdésével](#) megállapított szöveg.
- ⁵⁸³A 94. §-t megelőző alcímet a [2007: LXXXII. törvény 2. § 506. pontja](#) hatályon kívül helyezte, újonnan a [2013: CCXVII. törvény 25. §-a](#) iktatta be.
- ⁵⁸⁴A 94. §-t a [2007: LXXXII. törvény 2. § 506. pontja](#) hatályon kívül helyezte, újonnan a [2013: CCXVII. törvény 25. §-a](#) iktatta be, szövege a [2019: XVIII. törvény 6. §-ával](#) megállapított szöveg.
- ⁵⁸⁵A 94. § (4) bekezdését a [2020: LXXXIX. törvény 14. §-a](#) iktatta be.
- ⁵⁸⁶A 95. §-t a [2007: LXXXII. törvény 2. § 506. pontja](#) hatályon kívül helyezte.
- ⁵⁸⁷A 96. §-t a [2007: LXXXII. törvény 2. § 506. pontja](#) hatályon kívül helyezte.
- ⁵⁸⁸A 97. §-t a [2007: LXXXII. törvény 2. § 506. pontja](#) hatályon kívül helyezte.
- ⁵⁸⁹A 98. §-t a [2007: LXXXII. törvény 2. § 506. pontja](#) hatályon kívül helyezte.
- ⁵⁹⁰A 99. §-t a [2006: CIX. törvény 134. § a\) pontja](#) hatályon kívül helyezte.
- ⁵⁹¹A 100. §-t és az azt megelőző alcímet a [2007: LXXXII. törvény 2. §-ának 506. pontja](#) hatályon kívül helyezte.
- ⁵⁹²A melléklet megjelölését 1. mellékletre változtatta a [2011: CXCVI. törvény 28. § \(4\) bekezdése](#), hatályon kívül helyezte e módosító törvény 31. § e) pontja, újonnan a [2013: CCXVII. törvény 26. § \(1\) bekezdése](#) iktatta be, szövege a [2017: CLXXXI. törvény 14. §-ával](#) megállapított szöveg.
- ⁵⁹³A 2. mellékletet a [2011: CXLIX. törvény 8. §-a](#) iktatta be, szövege a [2013: CCXVII. törvény 26. § \(2\) bekezdésével](#) megállapított, a [2014: XIV. törvény 85. § \(17\) bekezdése](#), a [2014: CVI. törvény 79. §-a](#), a [2016: XCII. törvény 34. §-a](#), a [2017: XCIX. törvény 13. §-a](#), a [2019: LXIV. törvény 24. §-a](#), a [2020: XV. törvény 1. §-a](#), a [2020: XXX. törvény 15. § \(2\) bekezdése](#), a [2020: CLIX. törvény 1. §-a](#), a [2021: CXLVIII. törvény 13. §-a](#), a [2022: I. törvény 29. §-a](#), a [2022. évi LXXVIII. törvény 13. §-a](#) szerint módosított szöveg.